

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**TÜRK ATASÖZLERİNDE KELİME GRUPLARI KİP
VE ŞAHİS İFADESİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Osman ÇAKMAK

**Enstitü Ana Bilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Yeni Türk Dili**

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Cevdet ŞANLI

EKİM - 2006

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**TÜRK ATASÖZLERİNDE KELİME GRUPLARI KİP
VE ŞAHİS İFADESİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Osman ÇAKMAK

**Enstitü Ana Bilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı: Yeni Türk Dili**

Bu tez ... / ... / 2006 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.

.....
Jüri Başkanı

.....
Jüri Üyesi

.....
Jüri Üyesi

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

OSMAN ÇAKMAK

05.10.2006

ÖNSÖZ

Atasözlerimiz Türk halkının yüzlerce yıllık yaşantısından ve mantığından süzülüp günümüze gelmiştir. Bu bakımdan Türk halkının dil zevkinin ve dil estetiğinin en güzel örnekleridir. Bu sözlerin kuruluşunda ne bir fazla ne de bir eksik kelime mevcuttur.

Cümlelerdeki unsurlar yerli yerindedir, ifade kıvraktır. Anlatımda tam bir yetkinlik söz konusudur. Atasözleri için “İlk söyleyicilerini tespit edemediğimiz bu dil mahsulleri, hayat prensibi olacak fikir ve düşünceleri, din, ahlak, hukuk, iktisat, terbiye, gelenek-görenek ile tabiat hadiselerinden, teknikten vb. çıkacak kaideleri müşahhasan mücerrede giden bir yolla, bazen bir fıkra kılığında söz ve yazı ile nesillerden nesillere intikal ettiren hikmetli cümlelerdir.”¹ denir. Bu özellikler göz önüne alındığında, atasözlerimizin, dil ve anlatımdaki mükemmelliğin bütünleşmesinden ortaya çıktığı görülür.

Bu bakımdan atasözlerimizde hem şekil hem de mana üzerine yapılacak çalışmalar Türkçenin anlatımdaki mükemmelliğinin ve gücünün sırlarını ortaya koyacaktır. Ancak bu konuda yapılan çalışmalar sınırlıdır. Rastladığımız çalışmaların çoğu atasözlerindeki gerek manayı gerekse şekli merkezine almayan, bu konuya dolaylı yoldan değinen çalışmalardır.

Biz atasözlerindeki bu incelemeyi yapmak için Ömer Asım AKSOY’ un “Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü” kitabından faydalanmaya karar verdik. Elbette bizi bu tercihe iten belli sebepler vardı.

Atasözleri Sözlüğü şeklindeki ilk kitap 1858 yılında Şinasi tarafından hazırlanmış ve kitabın ikinci baskısına (1870) 2500 söz alınmıştır. Şinasi bu eserinde atasözleri ve deyimleri birbirinden ayırmamıştır.

¹ ELÇİN Şükrü, *Türk Dünyası El Kitabı*, 1992, Ankara, Sayfa 344

Ebuzziya Tefvik aynı kitabı 1885 yılında 4004 söz içerecek şekilde genişleterek bastırır. Ebuzziya Tefvik kitapta atasözüyle deyim tanımı birbirinden ayırır, ancak sıralamayı karışık yapar.

Ahmet Vefik Paşa'nın hazırladığı Müntehabat-ı Durub-i Emsal-i Türkiye isimli basım tarihi bilinmeyen kitapta 4300 söz vardır.

Selim Nüzhet GERÇEK 1930 tarihinde bastırıldığı "Atalar Sözü" adlı kitabına 2800'ü atasözü, 2100'ü sav, söz, deyim olmak üzere 4900 söz almıştır.

Osman Nuri PEREMECİ 1940'ta bastırıldığı kitabına 7000'den fazla söz almıştır.

1945 yılında Hasan ÇEKLİ ve Mehmet DOBADA "Atalar Dilinden" adıyla bastırılan kitaba 2400 kadar atasözü almışlardır ve atasözlerini konularına göre sıralamışlardır.

Mustafa Nihat ÖZÖN 1956'da "Türk Atasözleri" adıyla yayımladığı kitabına 8600 atasözü ile 2250 deyim almıştır.

Feridun Fazıl TÜLBENTÇİ "Türk Atasözleri ve Deyimleri" adıyla yayımladığı eserine 15080 söz almıştır.

Bu eserde "Ata sözleri ile deyimleri birbirlerinden ayıranlar ve bu suretle kitaplarında bir tasnif yapan yazarlar olmuştur. Ancak vücuda getirdikleri kıymetli eserlerinde bu farkı çok güzel ifade ettikleri halde tasnifte hataya düşmüşler, deyimlerle atasözlerini ister istemez birbirine karıştırmışlardır. Biz "Türk Atasözleri ve Deyimleri" adını verdiğimiz bu kitapta eslafa uyararak herhangi bir tasnif yapmak cesaretini kendimizde görmedik." ¹ denilerek, atasözleri ile deyimler ayrılmayıp, karışık olarak sıralanmıştır.

Yukarıda adını andığımız eserlerde ve bu konuda yapılan başka çalışmalarda dikkati çeken üç konu vardır. Bunlardan ilki atasözleri ile deyimlerin ayrılmasında ve ayrı tasnifinde ihtilaflar söz konusudur. İkincisi atasözleri ile atasözü olmayan meşhur

¹ Tülbentçi, Feridun Fazıl Türk Ata Sözlere ve Deyimleri 1863 İnkılap ve Aka kitapevleri

sözlerin ayrılmasında karışıklıklar vardır. Son olarak kimi sözlerin atasözü olup olmadığı konusunda farklı görüşler mevcuttur.

Bize göre Ömer Asım AKSOY “Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü” adlı kitabında yukarıda saydığımız konuları büyük ölçüde çözüme kavuşturmuştur.

Öncelikle atasözleriyle deyimlerin ayrımında çok titiz davranmıştır. Kaynaklar iyice taranıp, atasözü olmayan meşhur sözler ayrılmıştır. Atasözü olup olmadığı konusunda ihtilaf bulunan sözleri ve kimi yörelerde çok bilinen ancak genele yayılmamış birçok sözü kitabına almamıştır.

Tabii bu titizlik bir sıkıntıyı da beraberinde getirmiş ve atasözlerinin sayısı diğer kitaplardakine göre azalmıştır. Ancak bu bizim yaptığımız çalışma için bir eksiklik değildir.

Çünkü yaptığımız çalışmada tüm atasözlerini değil, temsili 1500 atasözünü inceledik. İncelediğimiz atasözlerinin tartışılmayan ve herkes tarafından bilinen en meşhurları olması bizim de arzumuzdu. Bu bakımdan yaptığımız çalışma için Ömer Asım AKSOY’ un “Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü” adlı eseri oldukça elverişliydi.

Biz bu çalışmamızda atasözlerimizdeki kelime gruplarının tasnifini ve yargıdaki kip ve şahıs ifadesini ele aldık. Umarız bu çalışmamızla ilim deryasına bir damla katkımız olmuştur.

Yaptığımız bu çalışmaya bizi teşvik eden ve her safhasında yardımlarını esirgemeyen tecrübelerinden faydalandığım danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Cevdet ŞANLI’ya teşekkürü bir borç bilirim.

Osman ÇAKMAK
SAKARYA-2006

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
SUMMARY	v
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1 : KELİME GRUPLARI	4
1.1. İsim Tamlaması.....	4
1.1.1 Belirtili İsim Tamlaması.....	4
1.1.2 Belirtisiz İsim Tamlaması.....	4
1.2. Sıfat Tamlaması.....	4
1.3. Sıfat Fiil Grubu.....	4
1.4 Zarf Fiil Grubu.....	4
1.5. İsim Fiil Grubu.....	5
1.6. Tekrar Grubu.....	5
1.7. Edat Grubu.....	5
1.8. Bağlama Grubu.....	5
1.9. Ünvan Grubu.....	5
1.10. Ünlem Grubu.....	5
1.11. Sayı Grubu.....	6
1.12. Birleşik Fiil.....	6
1.12.1. Bir İsim Unsuruyla Bir Yardımcı Fiilden Kurulan Birleşik Fiiller.....	6
1.12.2. Bir Fiil Unsuruyla Bir Yardımcı Fiilden Kurulan Birleşik Fiiller.....	6
1.12.3. Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiiller.....	6
1.13. Birleşik İsim.....	6
1.14. Kısaltma Grupları.....	7
1.14.1. İsnat Grubu.....	7
1.14.2. Yükleme Grubu.....	7
1.14.3. Yaklaşma Grubu.....	7
1.14.4. Bulunma Grubu.....	7
1.14.5. Uzaklaşma Grubu.....	7
1.15. Deyim.....	7

BÖLÜM 2:KİP VE ŞAHİS İFADESİ.....	8
2.1. Kip İfadesi.....	8
2.1.1. Bildirme Kipleri.....	8
2.1.1.1 Görülen Geçmiş Zaman Kipi.....	8
2.1.1.2 Duyulan Geçmiş Zaman Kipi.....	8
2.1.1.3. Şimdiki Zaman Kipi.....	8
2.1.1.4 Gelecek Zaman Kipi.....	9
2.1.1.5 Geniş Zaman Kipi.....	9
2.1.2. Tasarlama Kipleri.....	9
2.1.2.1. İstek Kipi.....	9
2.1.2.2. Emir Kipi.....	9
2.1.2.3. Dilek-Şart Kipi.....	10
2.1.2.4. Gereklilik Kipi.....	11
2.1.3. Ek Fiil	11
2.1.3.1. Görülen Geçmiş Zaman Kipi.....	11
2.1.3.2. Duyulan Geçmiş Zaman Kipi.....	11
2.1.3.3. Dilek-Şart Kipi	11
2.1.3.4. Geniş Zaman Kipi.....	11
2.2. Şahıs Ekleri.....	12
2.2.1. Birinci Tip Şahıs Ekleri.....	12
2.2.2. İkinci Tip Şahıs Ekleri.....	12
2.2.3. Üçüncü Tip Şahıs Ekleri.....	12
BÖLÜM 3 :İNCELEME.....	13
BÖLÜM 4 :DEĞERLENDİRME.....	217
4.1. Atasözlerinde Kelime Grupları.....	217
4.1.1.Sıfat Tamlaması.....	217
4.1.2.Belirtili İsim Tamlaması.....	218
4.1.3.Belirtisiz İsim Tamlaması.....	218
4.1.4.Sıfat-Fiil Grubu.....	219
4.1.5. Zarf-Fiil Grubu.....	219
4.1.6. İsim-Fiil Grubu.....	220

4.1.7. Edat Grubu.....	220
4.1.8. Bağlama Grubu.....	221
4.1.9. Tekrar Grubu.....	222
4.1.10. Deyim.....	222
4.1.11. Kısaltma Grupları.....	223
4.1.11.1. İsnat Grubu.....	223
4.1.11.2. Uzaklaşma Grubu.....	224
4.1.11.3. Yaklaşma Grubu.....	224
4.1.11. 4.Bulunma Grubu.....	224
4.1.12. Birleşik Fiil.....	225
4.1.12.1. Bir İsim Unsuruyla Bir Yardımcı Fiille Kurulmuş Birleşik Fiiller.....	225
4.1.12.2. Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiiller.....	225
4.2. Atasözlerinde Kip Ve Şahıs İfadesi.....	226
4.2.1. Atasözlerinde Geniş Zaman İfadesi.....	226
4.2.1.1. Fiillerdeki Geniş Zaman Çekimiyle Elde Edilmiş Geniş Zaman.....	226
4.2.1.2. Ek Fiilin Geniş Zaman Çekimiyle Elde Edilmiş Geniş Zaman.....	228
4.2.2. Atasözlerinde Geçmiş Zaman İfadesi.....	229
4.2.2.1. Duyulan Geçmiş Zaman İfadesi.....	229
4.2.2.2. Görülen Geçmiş Zaman İfadesi.....	230
4.2.3. Atasözlerinde Emir Kipi İfadesi.....	231
4.2.4. Atasözlerinde Gereklilik Kipi İfadesi.....	232
4.2.5. Atasözlerinde İstek Kipi İfadesi.....	233
4.2.6. Atasözlerinde Gelecek Zaman İfadesi.....	233
4.2.7. Atasözlerinde Şimdiki Zaman İfadesi.....	234
4.2.8. Atasözlerinde Dilek-Şart Kipi İfadesi.....	234
4.2.9. Atasözlerinde Birleşik Zaman Çekimi İfadesi.....	234
SONUÇ.....	235
KAYNAKLAR.....	239
BİBLİYOGRAFYA.....	241
ÖZGEÇMİŞ.....	247

Tezin Başlığı: Türk Atasözlerinde Kelime Grupları Kip ve Şahıs İfadesi	
Tezin Yazarı: Osman ÇAKMAK	Danışman: Yard. Doç. Dr. Cevdet ŞANLI
Kabul Tarihi: 05 EKİM 2006	Sayfa Sayısı: v (ön kısım) +247 (tez)
Anabilimdalı: Türk Dili ve Edebiyatı	Bilimdalı: Yeni Türk Dili
<p>Bu çalışmamızda atasözlerindeki kelime gruplarını, kip ve şahıs ifadesini değerlendirebilmek için bin beş yüz atasözünü inceledik. Çalışmamız “Kelime Grupları, Kip ve Şahıs İfadesi, İnceleme, Değerlendirme ve Sonuç” olmak üzere beş ana bölümden oluşuyor.</p> <p>Birinci bölümde kelime grupları, ikinci bölümde kip ve şahıs ifadesi ele alınıyor. Üçüncü bölümde bin beş yüz atasözünün “kelime grupları”, “kip ve şahıs ifadesi” bakımından incelemesi yapılıyor. Dördüncü bölüm “Atasözlerinde Kelime Grupları” ve “Atasözlerinde Kip ve Şahıs İfadesi” başlıklı iki ana bölümden oluşuyor. Bunun ilk bölümünde atasözlerindeki kelime grupları; ikinci bölümde ise atasözlerinde kip ve şahıs ifadesi değerlendiriliyor.</p> <p>Sonuç bölümünde bir önceki bölümde yapılan değerlendirmeden hareketle atasözlerinde kelime grupları ile kip ve şahıs ifadesi hakkında yaptığımız çalışmanın bizi götürdüğü düşünceler ortaya konuyor.</p>	
Anahtar kelimeler: Atasözlerinde Kelime Grupları, Atasözlerinde Kip İfadesi, Atasözlerinde Şahıs İfadesi	

Title of the Thesis: Analizing Of Turkish Proverbs Word Groups And Mood And Personal Aspects	
Author: Osman ÇAKMAK	Supervisor: Asist.Prof. Dr. Cevdet ŞANLI
Date: 05 October 2006	Nu. of pages: v (pre text) + 247 (main body)
Department: Turkish Language and Literature	Subfield: New Turkish Language
<p>In this dissertation, the researcher studied 1500 proverbs to be able to evaluate the phrases, the mood and person in proverbs. The study romprises 5(five) main arts: the phrases, the mood and person, study, evaluation and conclusion.</p> <p>The researcher has handled the phrases in part 1, the mood and person in part 2. 1500 proverbs have been studied in terms of the phrases, the mood and person. Part 4 comprises two main parts entitled the phrases, the mood and person in proverbs. The researcher has dealt with the phrases in proverbs in part 1 of this main part, the mood and person in part 2.</p> <p>In the conclusion part, in light of the evaluation in the previous chapter, the ideas this dissertation about the phrases, the mood and person gave us are mentioned.</p>	
Keywords: Word groups in Proverbs , mood in proverbs , person in proverbs .	

GİRİŞ

Kelime grubu birden fazla kelimedenden meydana gelen yapısında ve manasında bir bütünlük bulunan, dilde bütün olarak görev alan ve muamele gören kelime topluluğudur.

Kelime grubunun tanımında dilciler arasında ihtilaf olmayıp büyük oranda benzerlik vardır. Ancak kelime gruplarının sınıflandırılması konusunda kimi farklılıklar ortaya çıkmıştır.

Muharrem ERGİN, kelime gruplarını “tekrarlar, bağlama grubu, sıfat tamlaması, isim tamlaması, aitlik grubu, birleşik isim, birleşik fiil, unvan grubu, ünlem grubu, sayı grubu, edat grubu, isnat grubu, genetik, lokatif, datif, ablatif grupları, fiil grubu, partisip grubu, gerindium grubu, kısaltma grupları, akuzatif grubu” olmak üzere on sekiz ayrı başlıkla ele almış ve akuzatif grubunun da kısaltma grupları içinde değerlendirilebileceğini ifade etmiştir.

Leyla KARAHAN, “isim tamlaması, sıfat tamlaması, sıfat fiil grubu, zarf fiil grubu, isim fiil grubu, tekrar grubu, edat grubu, bağlama grubu, unvan grubu, birleşik isim, ünlem grubu, sayı grubu, birleşik fiil, kısaltma grupları” olmak üzere kelime gruplarını on dört ana başlıkla ele almıştır.

Tahsin BANGUOĞLU, Türkçede kelimelerin öbeklenmesini “belirtme öbekleri, yargı öbekleri” adı altında iki ana bölüme ayırmış ve belirme öbeklerini “ad takımı, sıfat takımı, zarf öbeği, takı öbeği, çekim öbeği, bağlam öbeği, yanaşma takımı, katma öbekler” olmak üzere sekiz başlık altında ele almıştır.

Kaya BİLGEGİL, “belirtme grupları” ana başlığı altında kelime gruplarını “isim tamlamaları, sıfat tamlamaları, bağlaç grupları, zarf grupları, isim grupları, ikizlemeler, edat grupları ve ünlem grupları” olmak üzere sekiz madde ile ele alıyor.

Jean DENY, kelime gruplarını, belirtici öbekler (isim tamlaması, sıfat tamlaması, yaklaşma, bulunma, uzaklaşma grupları), yanaşmalık öbekler (unvan ve birleşik isim grupları), yığılma öbekleri (edat ve fiil grupları) ve cümle öbekleri (yarı cümleler, cümleler, sıfat fiil ve zarf fiil grupları) olmak üzere dört bölümde ele almaktadır.

Vecihe HATİBOĞLU, “Kelime Grupları ve Kuralları” adlı makalesinde kelime gruplarını, kalıplaşmış (birleşik kelime, deyim, bilmece, atasözü, vecize, argo) ve kalıplaşmamış olarak ikiye ayırmaktadır. Hatiboğlu, “Türkçenin Söz Dizimi” isimli kitabında kelime gruplarını yargısız anlatımlar başlığı altında ele alıp tamlamalar, birleşik sözcükler, deyimler ve ikilemeler olmak üzere dörde ayırmıştır. Bunlardan tamlamaları ad tamlaması, adil tamlaması, ikilemeli tamlama, iyelik tamlama, çıkmalı tamlama, sıfat tamlaması, kalmalı tamlama, yönelmeli tamlama, bağlaçlı tamlama ve ilgeçli tamlama şeklinde on kısma ayırmaktadır.

Alaeddin MEHMEDOĞLU, kelime gruplarını öncelikle “bağımsız kelime grupları ve kalıplaşmış kelime grupları” olmak üzere ikiye ayırıyor. Kalıplaşmış kelime grupları başlığı altında deyimleri ele alıyor. Bağımsız kelime gruplarını ise ismi birleşmeler ve fiili birleşmeler olmak üzere ikiye ayırıyor. İsmi birleşmeleri birinci tür ismi birleşmeler (sıfat tamlaması), ikinci tür ismi birleşmeler (belirtisiz isim tamlaması), üçüncü tür ismi birleşmeler (belirtili isim tamlaması) adı altında üç başlıkla sınıflandırıyor. Fiili birleşmeleri ise sıfat fiil öbeği, zarf fiil öbeği, isim fiil öbeği olmak üzere üç başlıkla ele alıyor.

Yukarıda görüşlerini ifade ettiğimiz hocalarımız kelime gruplarının sınıflandırılması konusunda kimi farklılıkları ortaya koysalar da büyük oranda ortak noktada buluşmaktadırlar. Elbette kimi terim farklılıkları mevcuttur.

Kelime gruplarının sınıflandırılmasında Vecihe HATİBOĞLU ve Alaeddin MEHMEDOĞLU deyimleri de kelime grupları içinde ele alırken diğer dilciler almamıştır. Kelime grubunun tanımını tekrar hatırlarsak “kelime grubu birden fazla kelimedenden meydana gelen, yapısında ve manasında bir bütünlük bulunan, dilde bütün olarak görev alan ve muamele gören kelime topluluğudur” demiştik.

Deyimler de anlam bakımından kalıplaşmış, yapısında ve manasında bir bütünlük bulunan, dilde bütün olarak görev alan ve muamele gören kelime topluluğudur. Bu bakımdan biz yaptığımız bu incelemede deyimleri kelime gruplarının içinde ele aldık.

Bundan hareketle biz kelime gruplarını “isim tamlaması, sıfat tamlaması, sıfat fiil grubu, zarf fiil grubu, isim fiil grubu, tekrar grubu, edat grubu, bağlama grubu, unvan grubu, ünlem grubu, sayı grubu, birleşik fiil, birleşik isim, kısaltma grupları, deyim” başlıkları altında değerlendirdik.

Çalışmanın Amacı

Atasözlerimizde hem şekil hem de mana üzerine yapılacak çalışmalar Türkçenin anlatımdaki mükemmelliğinin ve gücünün sırlarını ortaya koyacaktır. Ancak bu konuda yapılan çalışmalar sınırlıdır. Rastladığımız çalışmaların çoğu atasözlerindeki gerek manayı gerekse şekli merkezine almayan, bu konuya dolaylı yoldan değinen çalışmalardır. Biz bu çalışmamızda atasözlerimizdeki ifade gücünün ve anlatımdaki mükemmelliğin sırlarını ortaya koymaya çalıştık.

Çalışmanın Önemi

Bu kadar atasözleri üzerine yapılan çalışmalar atasözlerinin dil özelliklerini merkezine almayan çalışmalardır. Biz bu çalışmamızda atasözlerinin dil özelliklerini ifadedeki gücünün nereden geldiğini kısmende olsa ortaya koymaya çalıştık.

Çalışmanın Metodolojisi

Biz yaptığımız bu çalışmada bin beş yüz atasözündeki kelime gruplarını, kip ve şahıs ifadesini ele aldık. Öncelikle bin beş yüz atasözündeki kelime gruplarının, kip ve şahıs ifadesini tarayıp tespit ettik. Sonra çıkan sonuçları değerlendirdik.

BÖLÜM 1: KELİME GRUPLARI

1.1. İsim Tamlaması

Bir isim unsurunun iyelik eki vasıtası ile başka bir isim unsuru ile kurduğu kelime grubudur. İsim tamlamasında birinci unsur tamlayan, ikinci unsur tamlayandır. Kendi içerisinde belirtili ve belirtisiz olmak üzere ikiye ayrılır.

1.1.1. Belirtili İsim Tamlaması

İsim tamlamasında tamlayan ilgi eki aldıysa tamlamanın türü belirtili isim tamlamasıdır.

Ataların sözü Kuran'a girmez, ama yanınca yürür.

Çobanın gönlü olursa tekeden yağ çıkarır.

1.1.2. Belirtisiz İsim Tamlaması

İsim tamlamasında tamlayan ilgi eki almadıysa tamlamanın türü belirtisiz isim tamlamasıdır.

Atalar sözünü tutmayanı yabana atarlar.

Harman sonu dervişlerindir.

1.2. Sıfat Tamlaması

Bir sıfat unsurunun kendisinden sonra gelen bir isim unsurunu nitelemesiyle oluşmuş kelime grubudur.

Çıkmadık canda umut var.

Delikli taş terde kalmaz.

1.3. Sıfat Fiil Grubu

Bir sıfat fiille ona bağlı unsur ya da unsurların oluşturduğu kelime grubudur.

Azı bilmeyen çoğu hiç bilmez.

Cana gelecek mala gelsin.

1.4. Zarf Fiil Grubu

Bir zarf fiille ona bağlı unsur ya da unsurların oluşturduğu kelime grubudur.

Buğday başak verince orak pahaya çıkar.

Gün varken davarımı eve götür.

1.5. İsim Fiil Grubu

Bir isim fiille ona bağı unsur ya da unsurların oluşturduğu kelime grubudur.

Almadan vermek Allah'a mahsustur.

Düt demeye dudak gerek.

1.6. Tekrar Grubu

Bir kavramı, bir nesneyi, bir hareketi karşılamak üzere eş görevli iki kelimenin meydana getirdiği kelime grubudur.

Bal bal demekle ağız tatlanmaz.

Adam yanıla yanıla, pehlivan yenile yenile.

1.7. Edat Grubu

Bir edatın kendisinden önceki isim unsuru ile oluşturduğu kelime grubudur.

Ateş demekle ağız yanmaz.

At adımına göre değil, adamına göre yürür.

1.8. Bağlama Grubu

Bağlama edatlarıyla birbirine bağlanmış iki ya da daha fazla isim unsurunun oluşturduğu kelime grubudur.

Etle tırnak arasına girilmez.

Eğer ile meğeri evlendirmişler, keşke diye bir çocuk doğmuş.

1.9. Unvan Grubu

Bir şahıs ismi ile bir unvan veya akrabalık isminden kurulan kelime grubudur.

Fatma Nine yavaşça ayağa kalktı.

Not: İncelediğimiz atasözlerinde herhangi bir unvan grubuna rastlamadık.

1.10. Ünlem Grubu

Bir ünlem edatı ile bir isim unsurunun oluşturduğu kelime grubudur.

Hey Sakarya, kim demiş suya vurulmaz perçin.

Not: İncelediğimiz atasözlerinde herhangi bir ünlem grubuna rastlamadık.

1.11. Sayı Grubu

Sayıların ifadesinde ortaya çıkan sayı isimleri topluluğudur.

Düşman altmış dört ceset bırakmış.

Not: İncelediğimiz atasözlerinde herhangi bir sayı grubuna rastlamadık.

1.12. Birleşik Fiil

Bir işi, oluşu, hareketi karşılamak için bir arada bulunan kelime topluluğudur. Dilimizde üç tip birleşik fiil vardır.

1.12.1. Bir İsim Unsuruyla Bir Yardımcı Fiilden Kurulan Birleşik Fiiller

Bu tip birleşik fiillerde isim unsuru başta olur ve sonra gelen “et-, ol-, yap-, eyle-, kıl-, bulun-” gibi bir yardımcı fiille birleşik fiil kurulur.

Dağ adamı, hasta eder sağ adamı.

1.12.2. Bir Fiil Unsuruyla Bir Yardımcı Fiilden Kurulan Birleşik Fiiller

Bu tip birleşik fiillerde temel fiil başta bulunur ve temel fiilin aldığı bir zarf fiil ekinden sonra yardımcı fiil gelir.

Muhtar gelen büyük makinelere bakakaldı.

Not: İncelediğimiz atasözlerinde bu birleşik fiil türüne rastlamadık.

1.12.3. Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiiller

Bu birleşik fiillerin oluşmasının sebebi deyimlerin varlığıdır. Sonunda fiil bulunan deyimler anlamca kaynaşmış birleşik fiil olarak değerlendirilir. Bunların kimileri deyim olarak değerlendirilmese de deyimleşme yolundadır.

Dost acı söyler.

El el için ağlamaz; başına kara bağlamaz.

1.13. Birleşik İsim

Bir varlığın özel ismi olmak için bir araya gelmiş kelime topluluğudur.

Bayrak şiirinin şairi Arif Nihat Asya'dır.

Not: İncelediğimiz atasözlerinde herhangi bir birleşik isme rastlamadık.

1.14. Kısaltma Grupları

Kelime grupları ve cümlelerin yıpranmasıyla ya da kalıplaşarak ortaya çıkmış kelime gruplarıdır.

1.14.1. İsnat Grubu

Sıfat tamlamasının ters dönmüş şeklidir. İsnat edilen isim unsuru, isnat olunan isim unsurundan sonra gelir.

Balı parmağı uzun yemez, kısmetlisi yer.

1.14.2. Yükleme Grubu

Yükleme hali ekini alan bir ismin bir başka isim unsuru ile kurduğu kelime grubudur.

Kitabı tetkik için beni çağırmış.

Not: İncelediğimiz atasözlerinde bu kelime gruuna rastlamadık.

1.14.3. Yaklaşma Grubu

Yaklaşma hali ekini alan bir ismin bir başka isim unsuru ile kurduğu kelime grubudur.

Borca aylık, bir aylık.

1.14.4. Bulunma Grubu

Bulunma hali ekini alan bir ismin bir başka isim unsuru ile kurduğu kelime grubudur.

Ayda bir gel dostuna, kalksın ayak üstüne; günde bir gel dostuna, yatsın sırtı üstüne.

1.14.5. Uzaklaşma Grubu

Uzaklaşma hali ekini alan bir ismin bir başka isim unsuru ile kurduğu kelime grubudur.

Ayrandan aşağı katık olmaz.

1.15. Deyim

Anlam bakımından kalıplaşmış, yapısında ve manasında bir bütünlük bulunan, dilde bütün olarak görev alan ve muamele gören kelime topluluğudur.

Bağa bak üzüm olsun, yemeye yüzün olsun.

BÖLÜM 2: KİP VE ŞAHİS İFADESİ

2.1. Kip İfadesi

Dilimizde şekil, biçim anlamına gelen kip kelimesi için dilcilerin yaptığı tanımlar ve bu konuda yapılan açıklamalar birbirinden farklılık arz etmektedir. Muharrem ERGİN, kipi fiilin gösterdiği hareketin nasıl yapıldığını ya da olduğunu ortaya koyan bir şekil veya tarz olarak tanımlar. Vecihe HATİBOĞLU, Kaya BİLGEGİL, Tahir Nejat GENCAN gibi dilciler ise kip ile zamanı iç içe düşünüp, bunları birbirinde ayırmaz ve zamanı kip gibi kabullenir. Biz yaptığımız incelemede bu görüşlerden ikincisini benimsedik.

Türkiye Türkçesinde bildirme ve tasarlama kipleri olmak üzere başlıca iki anlatım kalıbı yani iki ana kip vardır.

2.1.1. Bildirme Kipleri

Bu kipler gerçekleşmiş, gerçekleşmekte olan ve gerçekleşecek işleri yargı halinde bildirme vasfı taşıyan kiplerdir. Bu kipler, başlıca beş ayrı zaman anlamı taşır.

2.1.1.1. Görülen Geçmiş Zaman Kipi (-DI)

Görülen geçmiş zaman kipi eklendiği fiilin geçmişte yapıldığını ve söyleyenin fiilin yapılışını gördüğünü ifade eden zamandır.

Amcamdayım herkesten aldım payım.

2.1.1.2. Duyulan Geçmiş Zaman Kipi (-mİş)

Duyulan geçmiş zaman kipi söyleyeni tarafından şahit olunmayan geçmiş zamanı ifade eder.

Acıyan uyumuş, acıkan uyumamış.

2.1.1.3. Şimdiki Zaman Kipi (-(I)yor)

Şimdiki zaman kipi, fiilde ifade edilen iş, hareket ve oluşun şu anda yapıldığını, sürmekte olduğunu ifade eder.

Baktın ibrik akıyor, önce götünü yuğ, sonra aptes boz.

2.1.1.4. Gelecek Zaman Kipi (-AcAk)

Eklendiği fiildeki iş, oluş, hareketin gelecekte yapılacağını ifade eder.

Deh denmiş dünyayı, çüş diye sen mi durduracaksın.

2.1.1.5. Geniş Zaman Kipi (-(D)r)

Geniş zaman kipi, eklendiği fiildeki iş, oluş, hareketin her zaman yapıldığını ifade eder.

Emanet eşeğin yuları gevşek olur.

2.1.2. Tasarlama Kipleri

Tasarlama kipleri, bir şekil bildirirler, ancak bildirme kipleri gibi ayrı ayrı zaman ifade etmezler. Buna karşın zaman kavramından da tamamen yoksun değildirler. Tasarlama kiplerinin tümünde gizli bir gelecek zaman, kimi zaman da geniş zaman ifadesi mevcuttur. Dört farklı tasarlama kipi vardır.

2.1.2.1. İstek Kipi (-A)

İstek kipi eklendiği fiile istek, niyet, arzu anlamlarını katan bir tasarlama kipidir.

Ada bana adayayım sana.

Böyle gerek danaya, buzağının hakkını yemeye.

2.1.2.2. Emir Kipi

Yapılması istenen işi kesinlik ifade ederek emir biçiminde ortaya koyan tasarlama kipidir. Emir kipinin 1. şahıs çekiminin varlığı konusunda farklı görüşler vardır. Bu konuda, “Teklik 1. şahıs emir eki başlangıçta Eski Türkçede -ayın, -eyin şeklinde idi. Devrenin sonlarında bunun -ayı, -eyi şekli de ortaya çıkmıştır. Bu -ayın, -eyin Batı Türkçesine de aynen geçmiştir: di-y-eyin, göreyin misallerinde olduğu gibi. Eski Anadolu Türkçesinde bu iki şekil, -ayın, -eyin ile ayım, -eyim karışık olarak kullanılmış, Osmanlıcada bir müddet bu böyle devam etmiştir. Fakat bu yan yana kullanışta -ayın, -eyin gittikçe azalmış, -ayım, -eyim çoğalmıştır. Sonunda -ayın, -eyin Osmanlıcada yerini tamamıyla ‘-ayım, -eyim’e bırakmıştır.”¹ denilerek emir kipinin 1. teklik şahıs çekiminin varlığı bu şekilde ortaya konulur.

¹ ERGİN, Muharrem, Türk Dil Bilgisi, Bayrak Basım Yayım, İstanbul 1998, s. 305

Emin ÖZDEMİR, “Türkçede Fiillerin Çekimlenişe Toplu Bir Bakış” adlı makalesinde insanın kendi kendine emir veremeyeceği gibi kendinden uzaktakiler için de emir veremeyeceğini belirterek emir kipinin 1.ve 3.şahsının istek kipi ile birleşme eğiliminde olduğunu ifade etmiştir.

“Türkçede Emir ve İstek Kipi Üzerine” adlı bir makalede ise “Sanırım ki hem işle, hem de şekil bakımından ortaya koyduğum bu görüş ve deliller, ‘geleyim, gelemim’ şekillerinin istek kipi içinde ele alınmaması, emir kipine ait kabul edilmesi için yeterlidir.”¹ denilerek bu kipin 1.şahıs çekiminin varlığı bu şekilde ifade edilir.

Bunlara karşın biz -ayım, -eyim şekillerini istek kipi olarak değerlendirdik.

Er ek, geç ek, tava ek.

Isıramadığın eli öp, başına koy.

2.1.2.3. Dilek-Şart Kipi (-sA)

Dilek-şart kipi fiillere iki farklı görev üstlenerek gelir. Bunlar; şart ve istek, niyettir. Bu kip eklendiği fiile şart anlamı kattığında bitimli değildir ve fiili yargıya bağlamaz. Eklendiği fiili, temel yargının zarfı yapar. Bu görevinde dilek şart kipi olan -sa’nın diğer zarf fiil eklerinde hiçbir farkı yoktur.

Bu konuda “Şart cümleli cümle kuruluşları ise, bir kere iki açıdan ele alınmalıdır. Şart eki, ayrı iki gramer kategorisine mensup olacak kadar birbirinde ayrılmış iki ayrı fonksiyona sahiptir. “-sa” eki eğer herhangi bir şekilde “şart” bildiriyorsa, kip eki değil zarf fiil ekidir. Niyet, istek bildirirse o zaman kip eki olmaktadır.”² denilerek -sA ekinin istek, niyet bildirdiği durumlarda kip eki olduğu, şart bildiren -sA’nın zarf fiil eki olduğu ifade edilir.

Biz de niyet ve dilek ifade eden -sA ekini dilek şart kipi olarak ele aldık.

Anam babam kesem, elimi soksam yesem.

¹ ERCİLASUN, Ahmet Bican, Türkçede Emir ve İstek Kipi Üzerine, Türk Gramerinin Sorunları Toplantısı 22-23 Ekim 1993, TDK Yayınları 600, Ankara 1995 s.66

² TURAN, Zikri, Türklük Bilim Araştırmaları VIII, 1999, s. 306

2.1.2.4. Gereklilik Kipi (-mAII)

Tasarlanan iş, hareket, oluşun yapılması gerektiğini bildiren kiptir.

Bin ölçüp bir biçmeli.

2.1.3. Ek-Fiil

i- ek fiilinin dilimizde çok önemli iki görevi vardır. Bunlardan ilki isimlere eklenerek eklendiği isimle cümleyi yargıya taşır. İkincisi ise birleşik zamanlı fiilleri oluşturur.

Ek fiil, isimleri yargıya taşırken isim yargı bildirir gibi gözükse de yine orada yargıyı ifade eden i- ek fiilidir. Ek fiilin çekimi dört kiple yapılır.

2.1.3.1. Görülen Geçmiş Zaman (-DI)

Görülen geçmiş zaman eki alan ek fiil, oluşun geçmişte olduğunu ve söyleyenin oluşun gerçekleşmesini gördüğünü ifade eder.

Ablası fakirdi.

Not: İncelediğimiz metinlerde i- ek fiilinin görülen geçmiş zamanda çekimine rastlanmamıştır.

2.1.3.2. Duyulan Geçmiş Zaman Kipi (-mİş)

Duyulan geçmiş zaman eki alan ek fiil, oluşun geçmişte olduğunu ve söyleyenin oluşun gerçekleştiğini görmediğini ifade eder.

Elden yiyen börkmüş, keseden yiyen çökmüş.

2.1.3.3. Dilek-Şart Kipi (-sA)

Şart bildirmeyen istek, niyet ifade eden -sA ek fiile eklendiğinde niyet, istek ifade eder.

Not: İncelediğimiz metinlerde i- ek fiilinin dilek-şart kipine rastlanmamıştır.

2.1.3.4. Geniş Zaman Kipi

Ek fiilin geniş zaman çekimi oluşun her zaman için geçerli olduğunu ifade eder. Şu an ifadesi baskın olmakla birlikte geniş zaman ifadesi de mevcuttur.

Borçlunun duacısı alacaktır.

Bir gün beylik beyliktir.

Balcı kızı baldan tatlı-Ö.

2.2. Şahıs Ekleri

Şahıs ekleri, çekimli fiillerde hareketi yapanın veya olanın şahsını ifade eder. Şahıs ekleri üçe ayrılır.

2.2.1. Birinci Tip Şahıs Ekleri

Birinci tipteki şahıs ekleri şahıs zamiri menşeli olup günümüzde görülen geçmiş zaman, dilek-şart ve emir kipi dışındaki çekimlerde kullanılır.

Teklik	1.Şahıs:	-Im
	2.Şahıs:	-sIn
	3.Şahıs:	Ø
Çokluk	1.Şahıs:	-Iz
	2.Şahıs	-sInIz
	3.Şahıs	-lAr

2.2.2. İkinci Tip Şahıs Ekleri

İkinci tipteki şahıs ekleri iyelik eki menşeli olup günümüzde görülen geçmiş zaman ve dilek şart çekiminde kullanılır.

Teklik	1.Şahıs:	-m
	2.Şahıs:	-n
	3.Şahıs:	Ø
Çokluk	1.Şahıs:	-k
	2.Şahıs	-nIz
	3.Şahıs	-lAr

2.2.3. Üçüncü Tip Şahıs Ekleri

Sadece emir kipinde kullanılan şahıs ekleridir. Aslında burada başlı başına bir şahıs ekinden de bahsedemeyiz. Şahıs eki kip ekinin bünyesinde mevcuttur.

Teklik	1.Şahıs:	-AyIm
	2.Şahıs:	Ø
	3.Şahıs:	-sIn
Çokluk	1.Şahıs:	-AlIm
	2.Şahıs	-In(Iz)
	3.Şahıs	-sInlAr

BÖLÜM 3: İNCELEME

1. Abanın kadri yağmurda bilinir.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “abanın kadri” → Belirtili isim tamlaması

2. Aba vakti yaba, yaba vakti aba

Kip ve şahıs : Ø Genellilik kipi 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “aba vakti”, “yaba vakti” → Belirtisiz isim tamlaması

3. Abdala “kar yağıyor” demişler, “titremeye hazırım” demiş.

Kip ve şahıs : “demişler” → Duyulan geçmiş zaman 3.çokluk şahıs

: “demiş” → Duyulan geçmiş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

4. Abdal ata binince bey oldum sanır,şalgam aşı girince yağ oldum sanır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ata binince”, “aşığı girince” → Zarf fiil grubu

5. Abdal düğünden, çocuk oyundan usanmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

6. Abdalın dostluğu köy görüninceye kadar.

Kip ve şahıs : Ek fiil, geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “abdalın dostluğu” → Belirtili isim tamlaması

“görününce” → Zarf fiil grubu

“köy görününceye kadar” → Edat grubu

7. Abdalın karnı doyunca gözü pabucundadır.

Kip ve şahıs : Ek fiil, geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “abdalın karnı” → Belirtili isim tamlaması

“abdalın karnı doyunca” → Zarf fiil grubu

8. Abdalın yağı çok olursa gah borusuna çalar,gah gerisine

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “abdalın yağı” → Belirtili isim tamlaması
“abdalın yağı çok olursa” → Zarf fiil grubu

9. Aça dokuz yorgan örtmüşler, yine uyuyamamış

Kip ve şahıs : örtmüşler → Duyulan geçmiş zaman 3.çokluk şahıs
uyuyamamış → Duyulan geçmiş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : dokuz yorgan → Sıfat tamlaması

10. Acar tazı çullu da belli olur, çulsuz da.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “acar tazı” → Sıfat tamlaması

11. Acele ile menzil alınmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “acele ile” → Edat grubu
: “menzil al-”: deyim, birleşik fiil

12. Acele işe şeytan karışır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “acele işe” → Sıfat tamlaması

13. Acele yürüyen yolda kalır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs eki

Kelime grupları : “acele yürüyen yolda kalır” → Sıfat fiil grubu

14. Acemi katır kapı önünde yük indirir.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “acemi katır” → Sıfat tamlaması
“kapı önünde” → Belirtisiz isim tamlaması

15. Acemi nalbant kürt eşeğinde dener kendini.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “acemi nalbant” → Sıfat tamlaması

: “kürt eşeğinde” → Belirtisiz isim tamlaması

16. Acı acıyı keser, su sancıyı.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

17. Acıkan doymam, susayan kanmam sanır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

18. Acıkan ne olsa yer, acıyan ne olsa söyler.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ne olsa” → Zarf fiil grubu

19. Acıklı başta akıl olmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “acıklı baş” → Sıfat tamlaması

20. Açıkmiş kudurmuştan beterdir.

Kip ve şahıs : Ek fiil, geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

21. Acından kimse ölmemiş.

Kip ve şahıs : Duyulan geçmiş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

22. Acındırırsan arsız olur, acıktırırsan hırsız olur.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

23. Acı patlıcanı kırağı çalmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “acı patlıcan” → Sıfat tamlaması
“kırağı çalmaz” → Deyim, birleşik fiil

24. Acı söz insanı dininden çıkarır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “acı söz” → Sıfat tamlaması
“dininden çıkarır” → Deyim, birleşik fiil

25. Acıyan uyumuş, acıkan uyuyamamış.

Kip ve şahıs : “uyumuş”, “uyumamış”: Duyulan Geçmiş Zaman 3. teklik şahıs

Kelime grupları :

26. Aç aç ile yatınca arada dilenci doğar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “aç ile” → Edat grubu
“aç ile yatınca” → Zarf fiil grubu

27. Aça kuru ekmek bal helvası gibi gelir.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “kuru ekmek” → Sıfat tamlaması
“bal helvası” → Belirtisiz isim tamlaması
“bal helvası gibi” → Edat grubu

28. Aç aman bilmez, çocuk zaman bilmez.

Kip ve şahıs : “aman bilmez”, “zaman bilmez” → Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

29. Aç anansa da kaç.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları :

30. Aç aslandan tok domuz yeğdir.

Kip ve şahıs : Ek fiil, geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “aç aslan”, “tok domuz” → Sıfat tamlaması

31. Aç at yol almaz, aç it av almaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “aç at”, “aç it” → Sıfat tamlaması

: “yol almaz” → Deyim, birleşik fiil

32. Aç ayı oynamaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “aç ayı” → Sıfat tamlaması

33. Aç bırakma hırsız edersin, çok söyleme arsız edersin.

Kip ve şahıs : “bırakma”, “söyleme” → Emir kipi 2.teklik şahıs

“hırsız edersin”, “arsız edersin” → Geniş zaman 2.teklik şahıs

Kelime grupları : “hırsız edersin”, “arsız edersin” → Birleşik fiil

34. Aç domuz darıdan çıkmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “aç domuz” → Sıfat tamlaması

35. Aç doymam, tok acıkmam sanır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

36. Aç elini kora sokar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

37. Aç esner, aşık gerinir.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

38. Aç gezmekten tok ölmek yeğdir.

Kip ve şahıs : Ek fiil, geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “aç gezmek”, “tok ölmek” → İsim fiil grubu

39. Aç gözünü, açarlar gözünü.

Kip ve şahıs : “aç” → Emir 2.teklik şahıs,

“açarlar” → Geniş zaman 3.çokluk şahıs

Kelime grupları :

40. Açık ağız aç kalmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “açık ağız” → Sıfat tamlaması

41. Açık göte herkes tükürür.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “açık göt” → Sıfat tamlaması

42. Açık kaba it değer.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “açık kab” → Sıfat tamlaması

43. Açık yaraya tuz ekilmez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “açık yara” → Sıfat tamlaması

44. Açılan solar, ağlayan güler.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

45. Açın gözü ekmek teknesinde olur.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “açın gözü” → Belirtili isim tamlaması

“ekmek teknesi” → Belirtisiz isim tamlaması

46. Açın imanı olmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “açın imanı” → Belirtili isim tamlaması

47. Açın karnı doyar, gözü doymaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “açın karnı” → Belirtili isim tamlaması

48. Açın koynunda ekmek durmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “açın koynu” → Belirtili isim tamlaması

49. Açın kursağına çörek dayanmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “açın kursağı” → Belirtili isim tamlaması

50. Açın uykusu gelmez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “açın uykusu” → Belirtili isim tamlaması

51. Aç ile dost olayım diyen peşin karnını doyursun.

Kip ve şahıs : Emir kipi 3.tekil şahıs

Kelime grupları : “aç ile” → Edat grubu

“aç ile dost olayım diyen” → Sıfat fiil grubu

52. Aç ile eceli gelen söyleşir.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “aç ile” → Edat grubu

“eceli gelen” → Sıfat fiil grubu

53. Aç karın katık istemez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “aç karın” → Sıfat tamlaması

54. Aç köpek fırın deler.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “aç köpek” → Sıfat tamlaması

55. Aç kurt arslana saldırır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “aç kurt” → Sıfat tamlaması

56. Aç kurt yavrusunu yer.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “aç kurt” → Sıfat tamlaması

57. Açlık ile tokluğun arası yarım yufka.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil, geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “açlık ile tokluk” → Bağlama grubu

“açlık ile tokluğun arası” → Belirtili isim tamlaması

“yarım yufka” → Sıfat tamlaması

58. Açma sırrını dostuna, o da söyler dostuna.

Kip ve şahıs : “söyler” → Geniş zaman 3.teklik şahıs

“açma” → Emir kipi 2.tekil şahıs

Kelime grupları :

59. Aç ne yemez, tok ne demez.

Kip ve şahıs : “yemez”, “demez” → Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

60. Aç ölmez,gözü kararır; susuz ölmez, benzi sararır.

Kip ve şahıs : “gözü kararır”, “benzi sararır” → Deyim, geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

61. Aç tavuk kendini buğday ambarında sanır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “aç tavuk” → Sıfat tamlaması
“buğday ambarı” → Belirtisiz isim tamlaması

62. Açtırma kutuyu, söyletme kötüyü.

Kip ve şahıs : “açtırma”, “söyletme” → Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları :

63. Aç yanından, kaç.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları : “aç yanı” → Belirtisiz isim tamlaması

64. Aç yanında sarpın kurcalanmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “aç yanı” → Belirtisiz isim tamlaması

65. Ada bana, adayım sana.

Kip ve şahıs : “sana” → İstek kipi

“ada” → Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları :

66. Adam adama gerek olmasa her biri bir dağ başında olurdu.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “adam adama gerek olmasa” → Zarf fiil grubu

: “bir dağ” → Sıfat tamlaması

: “bir dağ başı” → Belirtisiz isim tamlaması

: “gerek ol” → Birleşik fiil

67. Adam adama gerek olur.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “gerek ol” → Birleşik fiil

68. Adam adama yük değil, can gövdeye mülk değil.

Kip ve şahıs : Ek fiil, geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “yük değil”, “mülk değil” → Edat grubu

69. Adam adamdan korkmaz, utanır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

70. Adam adamdır, olmasa da pulu; eşek eşektir, olmasa da çulu.

Kip ve şahıs : “adamdır”, “eşektir” → Ek fiil, geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “olmasa da pulu”, “olmasa da çulu” → Zarf fiil grubu

71. Adam adamı bir kere aldatır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “bir kere” → Sıfat tamlaması

72. Adam adamın şeytanı.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil, geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “adamın şeytanı” → Belirtili isim tamlaması

73. Adam adam pehlivan başka adam

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil, geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “başka adam” → Sıfat tamlaması

74. Adama dayanma ölür, ağaca dayanma kurur.

Kip ve şahıs : “ölür”, “kurur” → Geniş zaman 3.teklik şahıs

“dayanma” → Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları :

75. Adam ahabından bellidir.

Kip ve şahıs : Ek fiil, geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

76. Adamak kolay, ödemek güçtür.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil, geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

77. Adamakla mal tükenmez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “adamakla” → Edat grubu

78. Adam eti ağırdır.

Kip ve şahıs : Ek fiil, geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “adam eti” → Belirtisiz isim tamlaması

79. Adam hacı mı olur ulaşmakla Mekke’ye, eşek derviş mi olur taş çekmekle tekkeye?

Kip ve şahıs : “olur” → Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ulaşmakla Mekke’ye”, “taş çekmekle tekkeye” → zarf fiil grubu

80. Adamın adı çıkacağına canı çıksın.

Kip ve şahıs : Emir kipi 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “adamın adı” → Belirtili isim tamlaması

: “adamın adı çıkacağına” → Sıfat fiil grubu

: “adı çıksın”, “canı çıksın” → Deyim, birleşik fiil

81. Adamın ahmağı malını över.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “adamın ahmağı” → Belirti isim tamlaması

82. Adamın alacası içinde, hayvanın alacası dışında.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil, geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “hayvanın alacası”, “adamın alacası” → Belirtili isim tamlaması

83. Adamın iyisi alışverişte belli olur.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “adamin iyisi” → Belirtili isim tamlaması
: “belli olur” → Birleşik fiil

84. Adamin kötüsü olmaz, meğer züğürt ola.

Kip ve şahıs : “olmaz” → Geniş zaman 3.teklik şahıs
“ola” → istek kipi 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “adamin kötüsü” → Belirtili isim tamlaması

85. Adamin yere bakanından, suyun sessiz akanından kork.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları : “yere bakan”, “sessiz akan” → sıfat fiil grubu
“adamin yere bakanın”, “suyun sessiz akanın” → Belirtili isim tamlaması

86. Adam iş başında belli olur.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “iş başında” → Belirtisiz isim tamlaması
: “belli olur” → Birleşik fiil

87. Adam kıymetini adam bilir.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “adam kıymeti” → Belirtisiz isim tamlaması

88. Adam olacak çocuk bokundan belli olur.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “adam olacak çocuk” → sıfat tamlaması
: “adam olacak” → sıfat fiil grubu
: “belli olur” → Birleşik fiil

89. Adam olana bir söz yeter.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “adam olana” → sıfat fiil grubu
“bir söz” → sıfat tamlaması

90. Adam yanıla yanıla, pehlivan yenile yenile.

Kip ve şahıs : Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “yanıla yanıla”, “yenile yenile” → Tekrar grubu

91. Ağa borç eder, uşak harç.

Kip ve şahıs : Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

92. Ağaca balta vurmuşlar “sapı bedenimden” demiş.

Kip ve şahıs : Duyulan geçmiş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

93. Ağaca çıkan keçinin dala bakan oğlağı olur.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ağaca çıkan”, “dala bakan” → Sıfat fiil grubu

“ağaca çıkan keçi”, “dala bakan oğlak” → Sıfat tamlaması

“ağaca çıkan keçinin dala bakan oğlağı” → Belirtili isim tamlaması

94. Ağaca dayanma kurur ,adama dayanma ölür.

Kip ve şahıs : “dayanma” → Emir kipi 2.teklik şahıs

“kurur”, “ölür” → Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

95. Ağacı kurt, insanı dert yer.

Kip ve şahıs : Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

96. Ağacın kurdu içinde olur.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ağacın kurdu” → Belirtili isim tamlaması

97. Ağaç ağaç içinde büyür.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

98. Ağaç düşse de yakınına yaslanır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

99. Ağaç kökünden yıkılır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

100. Ağaç, meyvesi olunca başını aşağı sallar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “meyvesi olunca” → Zarf fiil grubu

101. Ağaç ne kadar uzasa göğe ermez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ne kadar” → Edat grubu
“ne kadar uzasa” → Zarf fiil grubu

102. Ağaçtan maşa olmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

103. Ağaç yaprağıyla gürler.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “yaprağıyla” → Edat grubu

104. Ağaç yaşken eğilir.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

105. Ağalık vermekle, yiğitlik vurmakla.

Kip ve şahıs : Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

106. Ağanın alnı terlemezse ırgatın burnu kanamaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ağanın alnı”, “ırgatın burnu” → Belirtili isim tamlaması
“ağanın alnı terlemezse” → Zarf fiil grubu

107. Ağanın gözü ata tıvardır.

Kip ve şahıs : Ek fiil, geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ağanın gözü” → Belirtili isim tamlaması

108. Ağanın gözü öküzü semiz eder.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ağanın gözü” → Belirtili isim tamlaması

109. Ağanın gözü, yiğidin sözü.

Kip ve şahıs : Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ağanın gözü”, “yiğidin sözü” → Belirtili isim tamlaması

110. Ağanın malı çıkar,uşağın canı.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ağanın malı”, “uşağın canı” → Belirtili isim tamlaması

111. Ağaran baş,ağlayan göz gizlenmez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “Ağaran baş”, “ağlayan göz” → Sıfat tamlaması

112. Ağası güçlü olanın kulu asi olur.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ağası güçlü olan” → Sıfat fiil grubu
“ağası güçlü olanın kulu” → Belirtili isim tamlaması

113. Ağılda oğlak doğsa ovada otu biter.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ağılda oğlak doğsa” → Zarf fiil grubu

114. Ağır basar, yeğni kalkar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

115. Ağır git ki yol alalım.

Kip ve şahıs : “alalım” → İstek kipi 2.teklik şahıs

“git” → Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları : “yol alalım” → Deyim, birleşik fiil

116. Ağır kazan geç kaynar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “Ağır kazan” → Sıfat tamlaması

117. Ağırılık altın kale, hafiflik başa bela.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “altın kale” → Sıfat tamlaması

118. Ağır ol batman gel.

Kip ve şahıs : “ağır ol”, “batman gel” → Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları :

119. Ağır otur ki bey desinler.

Kip ve şahıs : “otur” → Emir kipi 2.teklik şahıs

“desinler” → Emir kipi 3.çokluk şahıs

Kelime grupları :

120. Ağır taş batman döver.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ağır taş” → Sıfat tamlaması

121. Ağır yongayı yel kaldırmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ağır yonga” → Sıfat tamlaması

122. Ağız büzülür,göz süzülür, ille burun, ille burun.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

123. Ağızdan burun yakın, kardeşten karın.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

124. Ağız yer yüz utanır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

125. Ağlamakla yar ele girmez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ağlamakla” → Edat grubu

126. Ağlama ölü için, ağla deli için.

Kip ve şahıs : “ağlama”, “ağla” → Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları : “ölü için”, “deli için” → Edat grubu

127. Ağlamayan çocuğa meme vermezler.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ağlamayan çocuk” → Sıfat tamlaması

128. Ağlarsa anam ağlar, başkası yalan ağlar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

129. Ağlatan gülmez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

130. Ağlayanın malı gülene hayır gelmez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ağlayanın malı” → Belirtili isim tamlaması

: “hayır gelmez” → Birleşik fiil

131. Ağrılarda göz ağrısı, her kişinin öz ağrısı.

Kip ve şahıs : Ek fiil geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “göz ağrısı”, “öz ağrısı” → Belirtisiz isim tamlaması

“her kişi” → Sıfat tamlaması

“her kişinin öz ağrısı” → Belirtili isim tamlaması

132. Ağrımayan baş yastık istemez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ağrımayan baş” → Sıfat tamlaması

133. Ağrısız baş mezarda gerek.

Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ağrısız baş” → Sıfat tamlaması

134. Ağustosta beyni kaynayanın zemheride kazanı kaynar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ağustosta beyni kaynayan” → Sıfat fiil grubu

“ağustosta beyni kaynayanın kazanı” → Belirtili isim tamlaması

135. Ağustosta gölge kovan, zemheride karnın ovar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ağustosta gölge kovan” → Sıfat fiil grubu

136. Ağustosta yatanı zemheride büğelek tutar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ağustosta yatan” → Sıfat fiil grubu

137. Ağustosun 15’inden sonra ere kaftan, ata çul.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ağustosun 15’i” → Belirtili isim tamlaması

: “ağustosun 15’inden sonra” → Zarf grubu

138. Ağustosun yarısı yaz, yarısı kıştır.

Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ağustosun yarısı” → Belirtili isim tamlaması

139. Ağzı eğri, gözü şaşı ensesinden belli olur.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ağzı eğri”, “gözü şaşı” → İsnat grubu

: “belli olur” → Birleşik fiil

140. Ağzına tat bulaşanın gözü pekmez tutumundadır.

Kip ve şahıs : Ek fiil, Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ağzına tat bulaşanın gözü” → Belirtili isim tamlaması

“ağzına tat bulaşan” → Sıfat fiil grubu

141. Ağzın karnından büyük olmasın.

Kip ve şahıs : Emir kipi 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

142. Ah alan onmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ah alan” → Sıfat tamlaması

: “ah al” → Deyim, birleşik fiil

143. Ahlatın iyisini ayılar yer.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ahlatın iyisi” → Belirtili isim tamlaması

144. Ahali isterse padişahı tahttan indirir.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ahali isterse” → Zarf fiil grubu

: “tahttan indirir” → Deyim, birleşik fiil

145. Ahmağa yüz, aptala söz vermeye gelmez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “söz vermek”, “yüz vermek” → Deyim, birleşik fiil

146. Ahmak gelin yengeyi halayığı sanır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ahmak gelin” → Sıfat tamlaması

147. Ahmak iti yol kocadır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ahmak it” → Sıfat tamlaması

148. Ahmak misafir ev sahibini ağırlar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “yerde kalmaz” → Deyim

149. Ah yerde kalmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

150. Akacak kan damarda durmaz.

Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “akacak kan” → Sıfat tamlaması

151. Ak akçe kara gün içindir.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ak akçe”, “kara gün” → Sıfat tamlaması
“kara gün için” → Edat grubu

152. Akan çay her zaman kütük getirmez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “akan çay”, “her zaman” → Sıfat tamlaması

153. Akan su yosun tutmaz.

Kip ve şahıs : “bakma”, “bak” → Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları : “akan su” → Sıfat tamlaması
“yosun tutmaz” → Deyim, birleşik fiil

154. Akara kokara bakma, çuvala girene bak.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

155. Akarsu çukurunu kendi kazar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

156. Akarsu pislik tutmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

157. Akarsuya inanma, eloğluna dayanma.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları :

158. Ak curun akmazsa kara curun kol gibi.

Kip ve şahıs : Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ak curun”, “kara curun” → Sıfat tamlaması
“kol gibi” → Edat grubu
“ak curun akmazsa” → Zarf fiil grubu

159. Akça akıl öğretir, don yürüyüş.

Kip ve şahıs : Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “akıl öğretir” → Deyim, birleşik fiil

160. Akçanın iyisi kesede duran, bahçenin iyisi eve yakın olan.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “eve yakın”, “kesede duran” → Sıfat fiil grubu
“akçanın iyisi”, “bahçenin iyisi” → Belirtili isim tamlaması

161. Akçası ucuz olanın kendisi kıymetli olur.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “akçası ucuz olan” → Sıfat fiil grubu
“akçası ucuz olanın kendisi” → Belirtili isim tamlaması

162. Ak göt, kara göt geçit başında belli olur.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ak göt”, “kara göt” → Sıfat tamlaması
: “geçit başı” → Belirtisiz isim tamlaması
: “belli olur” → Birleşik fiil

163. Ak gün ağartır, kara gün karartır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ak gün”, “kara gün” → Sıfat tamlaması

164. Akıl adama sermaye.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

165. Akıl akıldan üstündür.

Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

166. Akıl için tarık birdir.

Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “akıl için” → Edat grubu

167. Akıl kişiye sermayedir.

Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

168. Akılları pazara çıkarmışlar, herkes yine kendi aklını almış.

Kip ve şahıs : “çıkarmışlar”, “almış” Duyulan geçmiş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “kendi aklı” → Belirtisiz isim tamlaması

169. Akıllı düşman, akılsız dosttan hayırlıdır.

Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “akıllı düşman”, “akılsız dost” → Sıfat tamlaması

170. Akıllı düşününceye kadar deli oğlunu everir.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “akıllı düşünceye kadar” → Edat grubu

171. Akıllı köprü arayıncaya dek deli suyu geçer.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “akıllı köprü arayıncaya dek” → Edat grubu

172. Akıllı oğlan neyler ata malını, akılsız oğlan neyler ata malını.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “akıllı oğlan”, “akılsız oğlan” → Sıfat tamlaması

“ata malı” → Belirtisiz isim tamlaması

173. Akıllı olsa her sakallı kişi, sakallılara danıştırlardı her işi.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “sakallı kişi”, “her iş” → Sıfat tamlaması

“akıllı olsa” → Zarf fiil grubu

“akıllı ol” → Birleşik fiil

174. Akıllı, söylemeden düşünür, akılsız düşünmeden söyler.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

175. Akıl olmayınca başta, ne kadar kuruda biter, ne yaşta.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “akıl olmayınca başta” → Zarf fiil grubu

176. Akıl olmayınca ne yapsın sakal?

Kip ve şahıs : Emir kipi 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “akıl olmayınca” → Zarf fiil grubu

177. Akıl ortağı ortak, mal ortağı kaypak.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “akıl ortağı”, “mal ortağı” → Belirtisiz isim tamlaması

178. Akıl para ile satılmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “para ile” → Edat grubu

179. Akılsız başın cezasını ayak çeker.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “akılsız baş” → Sıfat tamlaması

: “akılsız başın cezası” → Belirtili isim tamlaması

: “cezasını çeker” → Deyim, birleşik fiil

180. Akılsız iti yol kocaltır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “akılsız it” → Sıfat tamlaması

181. Akılsız kasabın gerisine kaçır masadı.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “akılsız kasap” → Sıfat tamlaması

“akılsız kasabın masadı”:Belirtili isim tamlaması

182. Akılsız köpeği yol kocadır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “akılsız köpek” → Sıfat tamlaması

183. Akıl yaşta değil, baştadır.

Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “akıl yaşta değil” → Edat grubu

184. Akın adı, karanın tadı.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “akın adı”, “esmerin tadı” → Belirtili isim tamlaması

185. Akıntıya kürek çekilmez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “kürek çekilmez” → Deyim, birleşik fiil

186. Ak koyun ak bacağında, kara koyun kara bacağında asılır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ak koyun”, “ak bacak”, “kara koyun”, “kara bacak” → Sıfat tamlaması

187. Ak koyunu gören, içi dolu yağ sanır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ak koyun”, “içi dolu yağ” → Sıfat tamlaması
“ak koyunu gören” → Sıfat fiil grubu

188. Ak koyunun kara kuzusu da olur.

Kip ve şahıs :

Kelime grupları : “ak koyun”, “kara kuzu” → Sıfat tamlaması
“ak koyunun kara kuzusu” → Belirtili isim tamlaması

189. Ak köpeğin pamuk pazarına zararı vardır.

Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ak köpek” → Sıfat tamlaması
“pamuk pazarı” → Belirtisiz isim tamlaması
“ak köpeğin zararı” → Belirtili isim tamlaması

190. Akla gelmeyen başa gelir.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “akla gelmeyen” → Sıfat fiil grubu
: “başa gelir” → Deyim, birleşik fiil

191. Aklına geleni işleme, her ağacı taşlama.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları : “aklına gelen” → Sıfat fiil grubu
“her ağacı” → Sıfat tamlaması

192. Akmasa da damlar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

193. Akraba ile ye iç, alışveriş etme.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları : “akraba ile” → Edat grubu

194. Akrabanın akrabaya akrep etmez ettiğini.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “akrabanın ettiği” → Belirtili isim tamlaması

195. Akşama karşı gitme, tana karşı yatma.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları : “akşama karşı”, “tana karşı” → Edat grubu

196. Akşamın hayrından sabahın şerri iyidir.

Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “akşamın hayrı,” “sabahın şerri” → Belirtili isim tamlaması

197. Akşamın işini yarına bırakma.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları : “akşamın işi” → Belirtili isim tamlaması

198. Akşam ise yat, sabah ise git.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları : “akşam ise”, “sabah ise” → Zarf fiil grubu

199. Akşam oldu kon, sabah oldu göç.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları : “akşam oldu”, “sabah oldu” → Zarf fiil grubu

200. Aktan kara kalktı mı?

Kip ve şahıs : Görülen geçmiş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

201. Ala bakan iki bakar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ala bakan” → Sıfat fiil grubu

202. Alacağım olsun da ala kargada olsun.

Kip ve şahıs : Emir kipi 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “alacağım olsun” → Birleşik fiil

203. Alacak kız ay görünür, evleri saray.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “alacak kız” → Sıfat tamlaması

204. Alacakla verecek ödenmez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “alacakla” → Edat grubu

205. Alakargada alacağım olsun.

Kip ve şahıs : Emir kipi 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “alakargada” → Sıfat tamlaması

: “alacağım olsun” → Birleşik fiil

206. Ala keçi her vakit püsküllü oğlak doğurmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ala keçi”, “her vakit”, “püsküllü oğlak” → Sıfat tamlaması

207. Ala keçiyi gören içi dolu yağ sanır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ala keçi”, “içi dolu yağ” → Sıfat tamlaması

“ala keçiyi gören” → Sıfat fiil grubu

“içi dolu” → İsnat grubu

208. Al aslan tutar, güç sıçan tutmaz.

Kip ve şahıs : “tutar”, “tutmaz” → Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

209. Alçacık eşeğe herkes biner.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “alçacık eşek” → Sıfat tamlaması

210. Alçak eşek binmeye kolay, öksüz çocuk dövmeye kolay.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “alçak eşek”, “öksüz çocuk” → Sıfat tamlaması

211. Alçak uçan yüce konar, yüce uçan alçak konar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “alçak uçan”, “yüce uçan” → Sıfat fiil grubu

212. Alçak yerde tepecik kendini dağ sanır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “alçak yer” → Sıfat tamlaması

213. Alçak yerde yatma sel alır, yüksek yerde yatma yel alır.

Kip ve şahıs : “yatma” → Emir kipi 2.teklik şahıs,

“alır” → Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “alçak yer”, “yüksek yer” → Sıfat tamlaması

214. Alçak yerin tepeciği dağ görünür.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “alçak yer” → Sıfat tamlaması

“alçak yerin tepeciği” → Belirtili isim tamlaması

215. Alçak yer yiğidi hor gösterir.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “alçak yer” → Sıfat tamlaması

216. Al elmaya taş atan çok olur.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “al elma” → Sıfat tamlaması
“taş atan” → Sıfat fiil grubu

217. Aleme cellat lazım; senin olman ne lazım?

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “senin olman” → Belirtili isim tamlaması

218. Alet işler el övünür.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

219. Al giyen aldanmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “al giyen” → Sıfat fiil grubu

220. Al giyen alınır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “al giyen” → Sıfat fiil grubu

221. Al gömlek gizlenemez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “al gömlek” → Sıfat tamlaması

222. Al gününde al; ver gününde ver.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları : “al günü”, “ver günü”: Belirtisiz isim tamlaması

223. Alıcı kuşun ömrü az olur.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “alıcı kuş” → Sıfat tamlaması

“alıcı kuşun ömrü” → Belirtili isim tamlaması

224. Alında yazılı olan başa gelir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “alında yazılı olan” → Sıfat fiil grubu
: “başa gelir” → Deyim, birleşik fiil
225. Alın yazısı değişmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “alın yazısı” → Belirtili isim tamlaması
226. Alışmadık götte don durmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “alışmadık göt” → Sıfat tamlaması
227. Alışmış kudurmuştan beterdir.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
228. Alışmış kursak, bulamacını ister.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “alışmış kursak” → Sıfat tamlaması
229. Al ile aslan tutulur, güç ile sıçan tutulmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “al ile”, “güç ile” → Edat grubu
230. Alim unutmuş, kalem unutmamış.
Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :
231. Al kaşağıyı gir ahıra, yarası olan gocunur.
Kip ve şahıs : “al”, “gir” → Emir kipi 2.teklik şahıs,
“gocunur” → Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “yarası olan” → Sıfat fiil grubu
: “yarası ol” → Deyim, birleşik fiil

232. Allah balmumu yakana balmumu, yağmumu yakana yağmumu verir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “balmumu yakan”, “yağmumu yakan” → Sıfat fiil grubu
233. Allah bilir ama kulda sezer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
234. Allah çam isteyene çam, mum isteyene mum verir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “çam isteyene”, “mum isteyene” → Sıfat fiil grubu
235. Allah dağına göre kar verir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “dağına göre” → Edat grubu
236. Allah doğrunun yardımcısıdır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “doğrunun yardımcısı” → Belirtili isim tamlaması
237. Allah dokuzda verdiği sekizde almaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “dokuzda verdiği” → Sıfat fiil grubu
238. Allah fukarayı sevindirmek isterse önce eşeğini yitirir, sonra buldurur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “Allah fukarayı sevindirmek” → İsim fiil grubu
“Allah fukarayı sevindirmek isterse” → Zarf fiil grubu
239. Allah gümüş kapıyı kaparsa altın kapıyı açar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “gümüş kapı”, “altın kapı” → Sıfat tamlaması
“gümüş kapıyı kaparsa” → Zarf fiil grubu

240. Allah'ın bildiği kuldan saklanamaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : "Allah'ın bildiği" → Belirtili isim tamlaması

241. Allah'ın ondurmadığını Peygamber sopa ile kovar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : "Allah'ın ondurmadığı" → Belirtili isim tamlaması
"sopa ile" → Edat grubu

242. Allah insana iki kulak bir ağız vermiş.

Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs

Kelime grupları : "iki kulak", "bir ağız" → Sıfat tamlaması

243. Allah isterse bir kulun işini, mermere geçirir dişini; istemezse işini, muhallebi yerken kırar dişini.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : "Allah isterse", "istemezse işini", "muhallebi yerken" → Zarf fiil grubu

"bir kul" → Sıfat tamlaması,

"bir kulun işi" → Belirtili isim tamlaması

244. Allah kardeşi kardeş yaratmış, kesesini ayrı yaratmış.

Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs

Kelime grupları :

245. Allah kulundan geçmez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

246. Allah kulunu kısmeti ile yaratır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : "kısmeti ile" → Edat grubu

247. Allah sabırlı kulunu sever.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “sabırlı kul” → Sıfat tamlaması
248. Allah sağ eli sol ele muhtaç etmesin.
Kip ve şahıs : Emir kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “sağ el”, “sol el” → Sıfat tamlaması
: “muhtaç etmesin” → Birleşik fiil
249. Allah sevdiğine dert verir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
250. Allah son gürlüğü versin.
Kip ve şahıs : Emir kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “son gürlüğü” → Belirtisiz isim tamlaması
251. Allah’tan sıska, ne yapsın muska?
Kip ve şahıs : Emir kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “Allah’tan sıska” → Sıfat tamlaması
252. Allah’tan umut kesilmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “umut kesilmez” → Deyim, birleşik fiil
253. Allah uçamayan kuşa alçacık dal verir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “uçamayan kuş”, “alçacık dal” → Sıfat tamlaması
254. Allah verince kimin oğlu, kimin kızı demez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “Allah verince” → Zarf fiil grubu
“kimin oğlu”, “kimin kızı” → Belirtili isim tamlaması

255. Allah verirse el getirir, sel getirir, yel getirir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “Allah verirse” → Zarf fiil grubu
256. Allı yelek, pullu yelek; gömlek yok canfes neye gerek?
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “allı yelek”, ”pullu yelek”:Sıfat tamlaması
257. Alma alı, satma kırı, ille doru, ille doru; yağızın da binde biri.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları : “yağızın binde biri” → Belirtili isim tamlaması
“binde bir” → Sıfat tamlaması
258. Alma alı, sat yağızı, bin doruya, besle kırı.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :
259. Almadan vermek Allah’a mahsus.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “almadan vermek” → İsim fiil grubu
260. Almadığın hayvanı kuyruğundan tutma.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları : “almadığın hayvan”:Sıfat tamlaması
261. Al malın iyisini, çekme kaygısını.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları : “malın iyisi” → Belirtili isim tamlaması
: “kaygısını çekme” →Deyim, birleşik fiil
262. Alma mazlumun ahını, çıkar aheste aheste.
Kip ve şahıs : “alma” → Emir kipi 2.teklik şahıs,

“çıkır” → Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “mazlumun ahı” → Belirtili isim tamlaması

“aheste aheste” → Tekrar grubu

263. Alma sarı, satma sarı, kapındaysa tutma sarı.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları :

264. Alma soysuzun kızını, sürer anası izini.

Kip ve şahıs : “alma” → Emir kipi 2.teklik şahıs,

“sürer” → Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “soysuzun kızı” → Belirtili isim tamlaması

“anası izi” : Belirtisiz isim tamlaması

265. Alna yazılan başa gelir.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “alna yazılan” → Sıfat fiil grubu

: “başa gelir” → Deyim, birleşik fiil

266. Alt değirmen güçlü akar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “alt değirmen” → Sıfat tamlaması

267. Altın anahtar her kapıyı açar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “altın anahtar”, “her kapı” → Sıfat tamlaması

268. Altın ateşte, insan mihnette belli olur.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “belli olur” → Birleşik fiil

269. Altın eli bıçak kesmez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “altın el” → Sıfat tamlaması

270. Altın eşik, gümüş eşığe muhtaç olur.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “altın eşik”, “gümüş eşik” → Sıfat tamlaması

: “muhtaç olur” → Birleşik fiil

271. Altının kıymetini sarraf bilir.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “altının kıymeti” → Belirtili isim tamlaması

272. Altın kapılının ağaç kapılıya işi düşer.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “altın kapılı”, “ağaç kapılı” → Sıfat tamlaması

“altın kapılının işi”: Belirtili isim tamlaması

: “iş düşer” → Deyim, birleşik fiil

273. Altın kepeğe muhtaç.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

274. Altın leğenin kan kusana ne faydası var?

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “altın leğen” → Sıfat tamlaması

“kan kusan” → Sıfat fiil grubu

“altın leğenin faydası” → Belirtili isim tamlaması

275. Altın pas tutmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

276. Altın yerde paslanmaz, taş yağmurdan ıslanmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

277. Altın yere düşmekle pul olmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “yere düşmek” → İsim fiil grubu

“yere düşmekle” → Edat grubu

278. Altı olur, yedi olur, hep Allah’ın dediği olur.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “Allah’ın dediği” → Belirtili isim tamlaması

279. Aman diyene kılıç kalkmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “aman diyen” → Sıfat fiil grubu

280. Amca baba yarısı.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

281. Amcam dayım herkesten aldım payım.

Kip ve şahıs : Görülen geçmiş zaman 1.teklik şahıs

Kelime grupları :

282. Ana besler hurmayla, eloğlu karşılar yarmayla.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “hurmayla”, “yarmayla” → Edat grubu

283. Anadan gören inci dizer; babadan gören sofraya yazar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “anadan gören”, “babadan gören” → Sıfat fiil grubu

“sofraya yazar” → Deyim, birleşik fiil

284. Anadan olur daya, hamurdan olur maya.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
285. Ana gezer, kız gezer; bu çeyizi kim düzer?
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bu çeyiz”:Sıfat tamlaması
: “çeyizi düzer” →Deyim, birleşik fiil
286. Ana gibi yar olmaz, Bağdat gibi diyar olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “ana gibi”,”Bağdat gibi”:Edat grubu
287. Ana hakkı Tanrı hakkı.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “ana hakkı”,”Tanrı hakkı”:Belirtisiz isim tamlaması
288. Anahtar doğrudur.
Kip ve şahıs :Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
289. Ana ile kız, helva ile koz.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “ana ile kız”, “helva ile koz”: Bağlama grubu
290. Ana kızına taht kurar, kız bahtı kocadan arar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
291. Ana kızına taht kurmuş, baht kuramamış.
Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :

292. Analık fenalık.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

293. Analık usta, yumağı ufak yapar; çocuklar usta, ekmeği çifte kapar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

294. Analı kuzu, kınalı kuzu.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “analı kuzu”, “kınalı kuzu”: Sıfat tamlaması

295. Anam babam kesem, elimi soksam yesem.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs, Dilek şart kipi 1.T.Ş.

Kelime grupları : “elim soksam”:Zarf fiil grubu

296. Anamın öleceğini bilseydim kulağı dolu dariya satardım.

Kip ve şahıs : Geniş Z. Hikayesi 1.T.Ş.

Kelime grupları : “anamın öleceği”:Belirtili isim tamlaması

“anamın öleceğini bilseydim”:Zarf fiil grubu

“kulağı dolu dari”:Sıfat tamlaması

297. Anan güzel idi, hani yeri, baban zengin idi, hani evi.

Kip ve şahıs : Ø-Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

298. Ananın bahtı kızına.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ananın bahtı”:Belirtili isim tamlaması

299. Ananın bastığı yavru incinmez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ananın bastığı”:Belirtili isim tamlaması
“ananın bastığı yavru”:Sıfat tamlaması

300. Ananın çıktığı dala kızı salıncak kurar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ananın çıktığı”:Belirtili isim tamlaması
“ananın çıktığı dal”:Sıfat tamlaması

301. Anasına bak kızını al, kenarına bak bezini al.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları :

302. Anayı kızından ayıran para.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “anayı kızından ayıran”:Sıfat fiil grubu

303. Ana yılan, sözü yalan, karı çiçek sözü gerçek.

Kip ve şahıs : -Ø,-Ø,-Ø,-Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

304. Ana yürekten yana.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

305. An beni bir kozla, o da çürük çıksın.

Kip ve şahıs : ”an”:Emir kipi 2.teklik şahıs ,”çıksın”:Emir kipi 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “bir koz”:Sıfat tamlaması

306. Anlatışa göre verirler fetvayı.

Kip ve şahıs : Geniş Zaman 3.Çokluk Şahıs

Kelime grupları : “anlatışa göre”:Edat grubu

: “fetvayı verirler” →Deyim, birleşik fiil

307. Anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “davul zurna”:Tekrar grubu
308. Aptala malum olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “malum olur” →Birleşik fiil
309. Aptal ata binerse bey oldum sanır, şalgam aşı girerse yağ oldum sanır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “ata binerse”, “aşı girerse”:Zarf fiil grubu
310. Aptessiz sofuya namaz mı dayanır?
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”aptessiz sofu”:Sıfat tamlaması
311. Araba devrilince yol gösteren çok olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “araba devrilince”:Zarf fiil grubu
:“yol gösteren”:Sıfat fiil grubu
: “yol göster” →Deyim, birleşik fiil
312. Araba ile tavşan avlanmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “araba ile”:Edat grubu
313. Arabanın ön tekerleği nereden geçerse art tekerleği de oradan geçer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “ön tekerlek”, “art tekerlek”:Sıfat tamlaması
“arabanın ön tekerleği”:Belirtili isim tamlaması
“nereden geçerse”:Zarf fiil grubu

314. Arayan Mevla'sını da bulur, belasını da.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
315. Arda kalan derde kalır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : "arda kalan":Sıfat fiil grubu
316. Ardıcın közü olmaz, yalancının sözü olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : "ardıcın közü","yalancının sözü":Belirtili isim tamlaması
317. Ar dünyası değil, kar dünyası.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : "ar dünyası","kar dünyası":Belirtisiz isim tamlaması
"ar dünyası değil":Edat grubu
318. Arı, bal alacak çiçeği bilir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : "bal alacak":Sıfat fiil grubu
"bal alacak çiçek":Sıfat tamlaması
319. Arı, bey olan kovana üşer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : "bey olan":Sıfat fiil grubu
"bey olan kovan":Sıfat tamlaması
320. Arıca etek, kuruca yatak.
Kip ve şahıs :
Kelime grupları : "arıca etek","kuruca yatak":Sıfat tamlaması

321. Arı gibi eri olanın dağ kadar yeri olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “arı gibi”, ”dağ kadar”:Edat grubu
: “arı gibi er”, “dağ kadar yer”:: Sıfat Tamlaması
: “arı gibi eri olan”:Sıfat fiil grubu
: “arı gibi eri olanın yeri”: Belirtili isim tamlaması
322. Arığa su gelene kadar kurbağanın gözü patlar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “su gelen”:Zarf fiil grubu
“su gelene kadar”:Edat grubu
“kurbağanın gözü”:Belirtili isim tamlaması
323. Arık arınır, ad arınmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
324. Arık ata kuyruğu yüktür.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “arık at”:Sıfat tamlaması
325. Arık at yol almaz, arık it av almaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : ”arık at”, ”arık it”:Sıfat tamlaması
“yol al”:Deyim, birleşik fiil
326. Arık etten yağlı tirit olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “arık et”, ”yağlı tirit”:Sıfat tamlaması
327. Arı kızdıranı sokar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

328. Arık öküze bıçak olmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “arık öküz”:Sıfat tamlaması

329. Arı söğüdü, akıllı öğüdü sever.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

330. Arife günü aşı ne, bayram günü tıraşı ne?

Kip ve şahıs : Ø- Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “arife günü”,”bayram günü”:Belirtisiz isim tamlaması

331. Arife günü yalan söyleyenin bayram günü yüzü kara çıkar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “arife günü”,”bayram günü”:Belirtisiz isim tamlaması

:“arife günü yalan söyleyen”:Sıfat fiil grubu

:“arife günü yalan söyleyenin yüzü”: Belirtili isim tamlaması

: “yalan söylemek”: Birleşik fiil

: “yüzü kara çıkar” →Deyim, birleşik fiil

332. Arife tarif gerekmez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

333. Arkadaşını söyle, kim olduğunu söyleyeyim.

Kip ve şahıs : “söyle”:Emir kipi 2.teklik şahıs ,”söyleyeyim”:İstek kipi 1. teklük şahıs

Kelime grupları : “kim olduğunu”:Sıfat fiil grubu

334. Arka gerektir arka, ya utana ya korka.

Kip ve şahıs : “gerektir”:Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs ,”utana,korka”:İstek kipi 3.T.Ş.

Kelime grupları : “ya utana ya korka”:Bağlama grubu

335. Armudun iyisini aylar yer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “armudun iyisi”:Belirtili isim tamlaması
336. Armudun önü, kirazın sonu.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “armudun önü”,”kirazın sonu”:Belirtili isim tamlaması
337. Armudu soy ye, elmayı say ye.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :
338. Armut dalının dibine düşer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “ dalının dibi”:Belirtili isim tamlaması
339. Arnavut’a sormuşlar “Cehenneme gider misin?” diye, “Aylık kaç?” demiş.
Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları : “cehenneme gider misin? diye”:Zarf fiil grubu
340. Arpacıya borç eden, ahırını tez satar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “borç eden”:Sıfat fiil grubu
: “borç et” Birleşik fiil
341. Arpa eken buğday biçmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “arpa eken”:Sıfat fiil grubu
342. Arpa samanıyla, kömür dumanıyla.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “samanyla”, “dumanıyla”: Edat grubu

343. Arpa unundan kadayıf olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “arpa unu”:Belirtisiz isim tamlaması
344. Arpa verilmeyen at, kamçı zoruyla yürümez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “arpa verilmeyen”:Sıfat fiil grubu
“arpa verilmeyen at”:Sıfat tamlaması
“kamçı zoru”:Belirtisiz isim tamlaması
“kamçı zoruyla”: Edat grubu
345. Arpayı taşlı yerden, kızı kardaşlı yerden.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Gereklilik kipi 3. teklik şahıs
Kelime grupları : “taşlı yer”,”kardaşlı yer”:Sıfat tamlaması
346. Arsızın yüzüne tükürmüşler, “Yağmur yağıyor” demiş.
Kip ve şahıs : “tükürmüşler”:Duyulan Geçmiş Zaman 3.Çokluk Şahıs
”demiş”:Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları : “arsızın yüzü”:Belirtili isim tamlaması
347. Arsız neden arlanır, çul da giyer sallanır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
348. Arslan kocayınca sıçan deliği gözetir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “arslan kocayınca”:Zarf fiil grubu
“sıçan deliği”: Belirtisiz isim tamlaması
349. Arslan kükrerse atın ayağı kösteklenir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “aslan kükrerse”:Zarf fiil grubu ,
”atın ayağı”:Belirtili isim tamlaması

350. Arslan postunda, gönül dostunda.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
351. Arslan yatağından bellidir.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
352. Arşın malı kantar ile satılmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “arşın malı”:Belirtisiz isim tamlaması
“kantar ile”:Edat grubu
353. Artık mal göz çıkarmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “artık mal”:Sıfat tamlaması
“göz çıkar”:Deyim, birleşik fiil
354. Ar yılı değil, kar yılı.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “ar yılı”,”kar yılı”:Belirtisiz isim tamlaması
“ar yılı değil”: Edat grubu
355. Asil azmaz , bal kokmaz;
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
356. Asil ile taş taşı, bedasıl ile yeme aşısı.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları : “asil ile”,”bedasıl ile”:Edat grubu
357. Aslan kükrerse beygir titrer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “aslan kükrerse”:Zarf fiil grubu

358. Aslını saklayan haramzadedir.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “aslını saklayan”:Sıfat fiil grubu
359. Astar bol olmayınca yüze gelmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bol olmayınca”:Zarf fiil grubu
360. Aşığın gözü kördür.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “aşığın gözü”:Belirtili isim tamlaması
361. Aşığa Bağdat uzak değil .
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “uzak değil”:Edat grubu
362. Aşık alemi kör, dört yanını duvar sanır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “dört yan”:Sıfat tamlaması
363. Aşık daima bey oturmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
364. Aşını, eşini, işini bil.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :
365. Aşı pişiren yağ olur, gelinin yüzü ağ olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “aşı pişiren”:Sıfat fiil grubu
“gelinin yüzü “:Belirtili isim tamlaması

366. Aşk ağlatır, dert söyler.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
367. Aşk başa gelirse akıl baştan çıkar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “aşk başa gelirse”:Zarf fiil grubu
368. Aşk olmayınca meşk olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “aşk olmayınca”:Zarf fiil grubu
369. Aş taşarsa çömçenin değeri kalmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “aşk taşarsa”:Zarf fiil grubu
“çömçenin değeri”:Belirtili isim tamlaması
370. Aş taşınca kepçeye paha olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “aş taşınca”:Zarf fiil grubu
371. Aş tuz ile, tuz oran ile.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “tuz ile”, “oran ile”: Edat grubu
372. Aşure yemeye giden kaşığı taşıyor.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “aşure yemeğe”:İsim fiil grubu
“aşure yemeğe giden”:Sıfat fiil grubu
373. Ata arpa, yiğide pilav.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

374. Ata binen nalını, mihını arar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ata binen”:Sıfat fiil grubu

375. Ata binersen Allah’ı, attan inersen atı unutma.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları : “ata binersen”,”attan inersen”:Zarf fiil grubu

376. Ata da soy gerek ite de.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ata da ite de”: Bağlama grubu

377. At, adımına göre değil, adamına göre yürür.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “adımına göre”,”adamına göre” “adımına göre değil”:Edat grubu

378. Ata dost gibi bakmalı, düşman gibi binmeli.

Kip ve şahıs : Gereklilik kipi 3. teklik şahıs

Kelime grupları : “dost gibi”,”düşman gibi”:Edat grubu

379. Ata dostu oğla mirastr.

Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ata dostu”:Belirtisiz isim tamlaması

380. Ata eyer gerek, eyere er gerek.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “eyer gerek”,”er gerek”:Edat grubu

381. Atalar çıkarayım der tahta, döner dolaşır gelir bahta.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “döner dolaşır”: Zarf fiil grubu

382. Ataların sözü Kuran'a girmez; ama yanınca yürür.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : "ataların sözü":Belirtisiz isim tamlaması
383. Atalar sözünü tutmayanı yabana atarlar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : "atalar sözü":Belirtisiz isim tamlaması
"atalar sözünü tutmayan":Sıfat fiil grubu
384. Ata malı mal olmaz, kendin kazanmak gerek.
Kip ve şahıs : "olmaz":Geniş zaman 3.teklik şahıs , "gerek": Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : "ata malı":Belirtisiz isim tamlaması
"kendin kazanmak":İsim fiil grubu
"kendin kazanmak gerekir":Edat grubu
385. Atanın sanatı oğla mirastır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : "ataanın sanatı":Belirtili isim tamlaması
386. At arıklıkta yiğit gariplikte.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
387. Atasını tanımayan Allah'ını tanımaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : "atasını tanımayan":Sıfat fiil grubu
388. At at oluncaya kadar sahibi mat olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : "at at olunca":Zarf fiil grubu
"at at oluncaya kadar":Edat grubu
: "mat olur": Deyim, birleşik fiil

389. At beslenirken, kız istenirken.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Gereklilik kipi 3. teklik şahıs
Kelime grupları : “at beslenirken”:Zarf fiil grubu
“kız istenirken”:Sıfat fiil grubu
390. At binenin kılıç kuşananın.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
391. At binicisini tanır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
392. At bulunur meydan bulunmaz, meydan bulunur at bulunmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
393. Ateş demekle ağız yanmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “ateş demek”:İsim fiil grubu
“ateş demekle”: Edat grubu
394. Ateş düştüğü yeri yakar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “düştüğü yer”:Sıfat tamlaması
395. Ateşle barut bir yerde durmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “ateşle barut”:Bağlama grubu
“bir yer”:Sıfat tamlaması

396. Ateş olmayan yerden duman çıkmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “ateş olmayan”:Sıfat fiil grubu
“ateş olmayan yer”:Sıfat tamlaması
397. Atı atasıyla, katırı anasıyla.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
398. Atılan ok geri dönmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “atılan ok”:Sıfat tamlaması
399. Atım tepmez, itim kapmaz deme.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :
400. Atına bakan ardına bakmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “atına bakan”:Sıfat fiil grubu
401. Atın bahtsız arabaya düşer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “atın bahtsız”:Belirtili isim tamlaması
402. Atın dorusu, yiğidin delisi.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “atın dorusu”,”yiğidin delisi”:Belirtili isim tamlaması
403. Atın ölümü arpadan olsun.
Kip ve şahıs : Emir kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “atın ölümü”:Belirtili isim tamlaması

404. Atın tepmezi, itin kapmazı olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “atın tepmezi”,”itin kapmazı”:Belirtili isim tamlaması
405. Atın ürkeği, yiğidin korkağı.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “atın ürkeği”,”yiğidin korkağı”:Belirtili isim tamlaması
406. Atın varken yol tanı, ağan varken el tanı.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları : “atın varken”,”ağan varken”:Zarf fiil grubu
407. At ile avrat yiğidin bahtına.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “at ile avrat”:Bağlama grubu
“yiğidin bahtı”:Belirtili isim tamlaması
408. At kaçmaz, et kaçır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
409. At kudümü, yurt kudümü, avrat kudümü.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “at kudümü”,”yurt kudümü”,”avrat kudümü”:Belirtisiz isim tamlaması
410. Atlar nallanırken kurbağa ayağını uzatmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “atlar nallanırken”:Zarf fiil grubu
411. Atlar tepişir, arada eşekler ezilir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

412. Atlı kaçar, kaçar; yaya arkasına ne düşer?
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “arkasına düşer”: Deyim, birleşik fiil
413. Atlıya saat olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
414. At olur meydan olmaz, meydan olur at olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
415. At ölür, itlere bayram olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bayram olur” :Birleşik fiil
416. At ölür meydan kalır, yiğit ölür şan kalır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
417. At sahibine göre eşer .
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “sahibine göre”:Edat grubu
418. Atta, avratta uğur vardır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
419. Atta karın, yiğitte burun.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

420. Attan düşene yorgan döşek, eşekten düşene kazma kürek.
Kip ve şahıs : Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “aktan düşen”, ”eşekten düşen”:Sıfat fiil grubu
“yorgan döşek”, ”kazma kürek”:Tekrar grubu
421. At yedi günde, it yediği günde.(belli olur)
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “yedi gün”, ”yediği gün”:Sıfat tamlaması
: “belli olur”: Birleşik fiil
422. At yiğidin yoldaşdır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “yiğidin yoldaşı”:Belirtili isim tamlaması
423. Ava gelmez kuş olmaz, başa gelmez iş olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “ava gelmez”, ”başa gelmez”:Sıfat fiil grubu
: “ava gelmez kuş”, ”başa gelmez iş”:Sıfat tamlaması
: “başa gelmez” :Deyim, birleşik fiil
424. Ava giden avlanır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “ava giden”:Sıfat fiil grubu
425. Av avlayanın, kemer bağlayanın.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
426. Avcı ne kadar al bilse, ayı o kadar yol bilir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “ne kadar al bilse”:Zarf fiil gru
“ne kadar, o kadar”: Edat grubu

427. Av köpeği avdan kalmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : ”av köpeği”:Belirtisiz isim tamlaması

428. Avradı boşayan topuğuna bakmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “avradı boşayan”:Sıfat fiil grubu

429. Avradı eri saklar, peyniri deri.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

430. Avrat malı,kapı mandalı.

Kip ve şahıs :Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “avrat malı”,”kapı mandalı”:Belirtisiz isim tamlaması

431. Avrat var, arpa unundan aş yapar; avrat var, buğday unundan keş yapar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs , “var”: Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “arpa unu”,”buğday unu”:Belirtisiz isim tamlaması

432. Avrat var ev yapar, avrat var ev yıkar.

Kip ve şahıs : “var”:Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
,”yapar”,”yıkar”:Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

433. Av vuranın değil alanın.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “vuranın değil”:Edat grubu

434. Ayağa değmedik taş olmaz, başa gelmedik iş olmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ayağa deymedik”, ”başa gelmedik”:Sıfat fiil grubu
“ayağa deymedik taş”, ”başa gelmedik iş”:Sıfat tamlaması

435. Ayağını sıcak tut, başını serin; gönlünü ferah tut, düşünme derin.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları : “gönlünü ferah tut” :Deyim, birleşik fiil

436. Ayağını yorganına göre uzat.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları : “yorganına göre”:Edat grubu

437. Ayağını yürüten baştır.

Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ayağını yürüten”:Sıfat fiil grubu

438. Ayak almadık taş olmaz, başa gelmedik iş olmaz.

Kip ve şahıs : Geniş Z. 3.T.Ş.

Kelime grupları : “ayak almadık”, ”başa gelmedik”:Sıfat fiil grubu

“ayak almadık taş”, ”başa gelmedik iş”:Sıfat tamlaması

439. Ay ayakta, çoban yatakta, ay yatakta çoban ayakta.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

440. Ayda bir gel dostuna, kalksın ayak üstüne; günde bir gel dostuna, yatsın sırtı üstüne.

Kip ve şahıs : “gel”:Emir kipi 2.teklik şahıs , ”yatsın kalksın”:Emir kipi 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ayda bir”, ”günde bir”:Bulunma grubu

: “sırtı üstü”: Belirtisiz isim tamlaması

441. Ay gördünse bayram et.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

- Kelime grupları : “ay gördünse”:Edat fiil grubu
: “bayram et” :Birleşik fiil
442. Ay görmüşün yıldıza minneti yoktur.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “ay görmüşün”:Sıfat fiil grubu
443. Ayı “akım”, kirpi ”yumuşagım” demiş.
Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :
444. Ayı görmeden bayram etme.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları : “ayı görmeden”:Zarf fiil grubu
: “bayram etme”: Birleşik fiil
445. Ayın on beşi karanlık, on beşi aydınlıktır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “on beş”:Sıfat tamlaması
“ayın on beşi”:Belirtili isim tamlaması
446. Ayıpsız yar arayan, yarsız kalır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “ayıpsız yar”:Sıfat tamlaması
“ayıpsız yar arayan”:Sıfat fiil grubu
447. Ayı sevdiği yavrusunu hırpalar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “sevdiği yavrusu”:Sıfat tamlaması
448. Ay ışığında ceviz silkilmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “ay ışığı”:Belirtisiz isim tamlaması

449. Ayıyı fırına atmışlar, yavrusunu ayağının altına almış.
Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları : “ayağının altı”:Belirtili isim tamlaması
450. Aynan yoksa komşuna bak.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları : “aynan yoksa”:Zarf fiil grubu
451. Ayrandan aşağı katık olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “ayrandan aşağı” : Uzaklaşma grubu
452. Ayanım ekşidir diyen olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “ayanım ekşidir diyen”:Sıfat fiil grubu
453. Ay var yılı besler, yıl var ayı beslemez.
Kip ve şahıs : “var”: Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs “besler, beslemez”:
Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
454. Ayyar tilki art ayağından tutulur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “ayyar tilki”:Sıfat tamlaması
“art ayağı”:Belirtisiz isim tamlaması
455. Az ada, çok öde.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :
456. Aza demişler:””—Nereye?” “—Çoğun yanına”” demiş.
Kip ve şahıs : “demişler”: Duyulan Geçmiş Zaman 3.Çokluk Şahıs
“demiş”: Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları : “çoğun yanı”: Belirtili isim tamlaması

457. Aza kanaat etmeyen çoğu hiç bulamaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “aza kanaat etmeyen”:Sıfat fiil grubu
: “kanaat et”: Birleşik fiil
458. Azan kurda kızan köpek.
Kip ve şahıs : Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “azan kurt”,”kızan köpek”:Sıfat tamlaması
459. Az ateş çok odunu yakar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “az ateş”,”çok odun”:Sıfat tamlaması
460. – Azca nereye?— Çokçanın yanına.
Kip ve şahıs : Ø- Ø Duyulan.Geçmiş.Zaman 3.Çokluk şahıs., Duyulan Geçmiş
Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları : “çokçanın yanı”:Belirtili isim tamlaması
461. Az el aş kotarır, çok el iş kotarır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “az el”,”çok el”:Sıfat tamlaması
462. Az eli aştta gör, çok eli işte gör.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları : “az el”,”çok el”:Sıfat tamlaması
463. Azı bilmeyen çoğu hiç bilmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “azı bilmeyen”:Sıfat fiil grubu
464. Azıcık ağrıya aş bastırır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

- Kelime grupları : “azıcık ağrı”:Sıfat tamlaması
465. Azıcık aşım,kaygısız başım.
Kip ve şahıs : Ø- Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “azıcık aş”,”kaygısız baş”:Sıfat tamlaması
466. Azıksız yola çıkanın iki gözü el torbasında kalır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “iki göz”:Sıfat tamlaması
“azıksız yola çıkan”:Sıfat fiil grubu
“azıksız yola çıkanın gözü”:Belirtili isim tamlaması
“el torbası”:Belirtisiz isim tamlaması
467. Az kaz, uz kaz, boyunca kaz.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :
468. Az mal kan yutturur, çoğu birbirini güttürür.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “az mal”:Sıfat tamlaması
469. Az olsun, uz olsun.
Kip ve şahıs : Emir kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
470. Azrail gelince oğul,uşak sormaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “Azrail gelince”:Zarf fiil grubu
471. Az söyle, çok dinle.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :
472. Az tamah çok ziyan getirir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “az tamah”,”çok ziyan”:Sıfat tamlaması

473. Az veren candan, çok veren maldan.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “az veren”, ”çok veren”:Sıfat fiil grubu

474. Az yiyen az uyur, çok yiyen güç uyur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “az yiyen”, ”çok yiyen”:Sıfat fiil grubu

B

475. Baba eder, oğul öder.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

476. Baba ekmeği zindan ekmeği, koca ekmeği meydan ekmeği.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “baba ekmeği”, ”zindan ekmeği”, ”koca ekmeği”,
”meydan ekmeği”:Belirtisiz isim tamlaması

477. –Baba himmet. –Oğul hizmet.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :

478. Baba koruk yer, oğlunun dişi kamaşır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “oğlunun dişi”:Belirtili isim tamlaması

479. Baba malı tez tükenir, evlat gerek kazana.
Kip ve şahıs : “tükenir”:Geniş zaman 3.teklik şahıs ,”kazana”:İstek kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “baba malı”:Belirtisiz isim tamlaması
“evlat gerek”:Edat grubu

480. Babamın öleceğini bilseydim, kulağı dolu darıya satardım.

Kip ve şahıs : Geniş Zamanın Hikayesi 1.teklik şahıs.

Kelime grupları : “babamın öleceği”:Belirtili isim tamlaması
“babamın öleceğini bilseydim”:Zarf fiil grubu
“kulağı dolu darı”:Sıfat tamlaması

481. Babanın sanatı oğla mirastır.

Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “babanın sanatı”:Belirtili isim tamlaması

482. Baba oğluna bir bağ bağışlamış, oğul babaya bir salkım üzüm vermemiş.

Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs

Kelime grupları : “bir bağ”,”bir salkım üzüm”, ”bir salkım”:Sıfat tamlaması

483. Babasından mal kalan, merteği içinden bitmiş sanır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “babasından mal kalan”,”merteği içinden bitmiş”:Sıfat fiil grubu

484. Baba vergisi görümlük, koca vergisi doyumluk.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “baba vergisi”,”koca vergisi”:Belirtisiz isim tamlaması

485. Baca eğri de olsa duman doğru çıkar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “baca eğri de olsa”:Zarf fiil grubu

486. Bağa bak üzüm olsun, yemeye yüzün olsun.

Kip ve şahıs : “bak”:Emir kipi 2.teklik şahıs ,”olsun”:Emir kipi 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “yüzü olmak”:Deyim, birleşik fiil

487. Bağ babadan, zeytin dededen kalmalı.

Kip ve şahıs : Gereklilik kipi 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

488. Bağ bayırda, tarla çayırda.
Kip ve şahıs : Ø- Ø Gereklilik kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
489. Bağda izin olsun, üzüm yemeye yüzün olsun.
Kip ve şahıs : Emir kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “üzüm yemeye”:İsim fiil grubu
“yüzün ol”:Deyim, birleşik fiil
490. Bağı ağlayanın yüzü güler.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bağı ağlayan”:Sıfat fiil grubu
“bağı ağlayanın yüzü”:Belirtili isim tamlaması
491. Bağın taşlısı, karının saçlısı.
Kip ve şahıs : Ø- Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bağın taşlısı”, “karının saçlısı”:Belirtili isim tamlaması
492. Bahanesiz ölüm olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bahanesiz ölüm”:Sıfat tamlaması
493. Bahşış atın dişine bakılmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bahşış at”:Sıfat tamlaması
“bahşış atın dişi”:Belirtili isim tamlaması
494. Baht olmayınca başta, ne kuruda biter ne yaşta.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “baht olmayınca başta”:Zarf fiil grubu
“ne kuruda ne yaşta”:Bağlama grubu

495. Bahtsızın bağına yağmur, ya taş yağar ya dolu.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “bahtsızın bağı”:Belirtili isim tamlaması
“ya taş ya dolu”:Bağlama grubu

496. Bakacağın yüze sıçma, sıçacağın yüze bakma.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları : “bakacağın yüz”,”sıçacağın yüz”:Sıfat tamlaması

497. Bakan göze bağ olmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “bakan göz”:Sıfat tamlaması

498. Bakan yemez, kapan yer.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

499. Bakarsan at, bakmazsan mat.

Kip ve şahıs : Ø- Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

500. Bakarsan bağ, bakmazsan dağ olur.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

501. Bak bana bir gözle, bakayım sana iki gözle.

Kip ve şahıs :”bak”: Emir kipi 2.teklik şahıs, “bakayım”:İstek kipi 1.teklik şahıs

Kelime grupları : “bir göz”,”iki göz”:Sıfat tamlaması

502. Bakmakla usta olursa köpekler kasap olurdu.

Kip ve şahıs : Geniş Zamanın Hikayesi 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “bakmakla”:Edat grubu, “usta ol”, “kasap ol”: Birleşik fiil
“bakmakla usta olunsa”:Zarf fiil grubu

503. Baktın ibrik akıyor; önce götünü yu, sonra aptes boz.

Kip ve şahıs : “akıyor”:Şimdiki Zamanın 3.teklik şahıs. ,”yu,aptes boz”:Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları :

504. Baktın ki kar havası, eve gel kör olası.

Kip ve şahıs : “havası”:Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs ,”gel”:Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları : “kör olası”:Sıfat fiil grubu
“kar havası”: Belirtisiz isim tamlaması

505. Baktın yarın yar değil, terkini kılmak az değil.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “yar değil”,”az değil”:Edat grubu
“terkini kırmak”:İsim fiil grubu

506. Bal bal demekle ağız tatlanmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “bal bal”:Tekrar grubu
“bal bal demekle”:İsim fiil grubu

507. Balcı kızı daha tatlı.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “balcı kızı”:Belirtisiz isim tamlaması

508. Balcının var bal tası, oduncunun var baltası.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “balcının bal tası”,”oduncunun baltası”:Belirtili isim tamlaması
“bal tası”: Belirtisiz isim tamlaması

509. Balı dibinden, yağı yüzünden.

Kip ve şahıs : Ø-Ø Gereklilik kipi 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

510. Balık ağa girdikten sonra aklı başına gelir.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “aklı başına gelmek”: Deyim, birleşik fiil

511. Balık baştan avlanır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

512. Balık baştan kokar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

513. Balık “Çok konuşurum ama ağzım su dolu” demiş.

Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs

Kelime grupları :

514. Balık demiş ki: “Etimi yiyen doymasın, avımı yapan gülmesin.”

Kip ve şahıs : “demiş”:Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
”gülmesin”:Emir kipi 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “etimi yiyen”,”avımı yapan”:Sıfat fiil grubu

515. Balık kokarsa tuzlanır, ya tuz kokarsa ne yapılır?

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “balık kokarsa”,”tuz kokarsa”:Zarf fil grubu

516. Balın alası oğulun tazesinden.

Kip ve şahıs : Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “balın alası”,”oğulun tazesini”:Belirtili isim tamlaması

517. Balı olan bal yemez mi?

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “balı olan”:Sıfat fiil grubu

518. Balı, parmağı uzun yemez, kısmetlisi yer.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “parmağı uzun”:İsnat grubu

519. Bal ile kaymak isteyen akçesine kıymak gerek.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “bal ile kaymak”:Bağlama grubu

“bal ile kaymak isteyen”:Sıfat fiil grubu

“akçesine kıymak”:İsim fiil grubu

akçesine kıymak gerek”:Edat grubu

520. Bal ile kaymak yenir ama her keseye göre değil.

Kip ve şahıs : “yenir”: Geniş zaman 3.teklik şahıs , “değil”: Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “bal ile kaymak”:Bağlama grubu

“her kese”:Sıfat tamlaması

“her keseye göre değil”:Edat grubu

521. Bal olan yerde sinek de olur.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “bal olan”:Sıfat fiil grubu

“bal olan yer”:Sıfat tamlaması

522. Balta değmedik ağaç olmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “balta değmedik”:Sıfat fiil grubu

“balta değmedik ağaç”:Sıfat tamlaması

523. Balta sapını yonamaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

524. Bal tutan parmağını yalar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “bal tutan”:Sıfat fiil grubu

525. Bana dokunmayan yılan bin yaşasın.

Kip ve şahıs : İstek kipi 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “bana dokunmayan”:Sıfat fiil grubu

“bana dokunmayan yılan”:Sıfat tamlaması

526. Barutla ateş bir yerde durmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “barutla ateş”:Bağlama grubu

“bir yer”:Sıfat tamlaması

527. Baskıdaki altından askıdaki salkım yeğdir.

Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “baskıdaki altın”,”askıdaki salkım”:Sıfat tamlaması

528. Baskın basanıdır.

Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

529. Baskısız tahtayı yel alır, yel almazsa sel alır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “baskısız tahta”:Sıfat tamlaması

“yel almazsa”:Zarf fiil grubu

530. Başa gelen çekilir.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “başa gelen”:Sıfat fiil grubu
: “başa gel”: Deyim, birleşik fiil

531. Başa gelmeyince bilinmez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “başa gelmeyince”:Zarf fiil grubu
: “başa gel” : Deyim, birleşik fiil

532. Başa gelmez iş olmaz, ayağa değmez taş olmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “başa gelmez”,”ayağa değmez”:Sıfat fiil grubu
: “başa gelmez iş”,”ayağa gelmez taş”:Sıfat tamlaması
: “başa gel” : Deyim, birleşik fiil

533. Baş ağır gerek, kulak sağır.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

534. Başak büyüdükçe boynunu eğer.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “başak büyüdükçe”:Zarf fiil grubu

535. Başa yazılan gelir.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “başa yazılan”:Sıfat fiil grubu

536. Baş başa bağlı, baş da şeriata.

Kip ve şahıs : Ø-Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

537. Baş dille tartılır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “dille”:Edat grubu

538. Başına gelen başmakçıdır.

Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “başına gelen”:Sıfat fiil grubu

: “başına gel” : Deyim, birleşik fiil

539. Başın başı başında başı vardır.

Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “başın başı”,”başın başı”:Belirtili isim tamlaması

540. Başını acemi berbere teslim eden, cebinden pamuğu eksik etmez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “acemi berber”:Sıfat tamlaması

: “başını acemi berbere teslim eden”:Sıfat fiil grubu

: “teslim et”, eksik etme” : Birleşik fiil

541. Başını sallamayan kavak olmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “başını sallamayan”:Sıfat fiil grubu

“başını sallamayan kavak”:Sıfat tamlaması

542. Başın sağlığı, dünya varlığı.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “başın sağlığı”,”dünya varlığı”:Belirtili isim tamlaması

543. Baş kes, yaş kesme.

Kip ve şahıs : “kes”:Emir kipi 2.teklik şahıs,”kesme”:Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları :

544. Baş nereye giderse, ayakta oraya gider.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “baş nereye giderse”:Zarf fiil grubu

545. Baş olan boş olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “baş olan”:Sıfat fiil grubu
546. Baş olda eşek başı ol.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları : “eşek başı”:Belirtisiz isim tamlaması
547. Baş sağ olursa börk çok bulunur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “baş sağ olursa”:Zarf fiil grubu
548. Baş sallamakla kavuk eskimez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “baş sallamak”:İsim fiil grubu
“baş sallamakla”:Edat grubu
549. Baş yarılır börk içinde, kol kırılır kürk içinde.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “börk içi”,”kürk içi”:Belirtisiz isim tamlaması
550. Baş yastığa baş derdini bilmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “baş yastığı”,”baş derdi”:Belirtisiz isim tamlaması
551. Baykuşun kısmeti ayağına gelir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “baykuşun kısmeti”:Belirtili isim tamlaması
:“ayağına gelir” : Deyim, birleşik fiil
552. Bayramda borç ödeyene ramazan kısa gelir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bayramda borç ödeyen”:Sıfat fiil grubu

553. Bayramdan sonra gelen kınayı götüne yak.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları : "bayramdan sonra gelen":Sıfat fiil grubu
"bayramdan sonra gelen kına":Sıfat tamlaması
554. Bayram etiyle it tavlınmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : "bayram eti":Belirtisiz isim tamlaması
"bayram etiyle":Edat grubu
555. Baz bazla, kaz kazla, kel tavuk topal horozla.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : "bazla","kazla","horozla":Edat grubu
"kel tavuk","topal horoz":Sıfat tamlaması
556. Bedava sirke baldan tatlıdır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : "bedava sirke":Sıfat tamlaması
557. Bekar gözü kör gözü.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : "bekar gözü","kör gözü":Belirtisiz isim tamlaması
558. Bekarın parasını it yer, yakasını bit.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : "bekarın parası":Belirtili isim tamlaması
559. Bekarlık maskaralık.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
560. Bekarlık sultanlık.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

561. Beleş atın dişine bakılmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”beleş at”:Sıfat tamlaması
“beleş atın diş”:Belirtili isim tamlaması
562. Benden sana bir öğüt: ununu elinde öğüt.
Kip ve şahıs : “öğüt”:Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs ,”öğüt”:Emir kipi
2.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir öğüt”:Sıfat tamlaması
563. Beni sokmayan yılan bin yaşasın.
Kip ve şahıs : Emir kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”beni sokmayan”:Sıfat fiil grubu
“beni sokmayan yılan”:Sıfat tamlaması
564. Benzeye benzeye yaz, benzeye benzeye kış olur
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”benzeye benzeye”:Tekrar grubu
565. Berber berbere benzer ama, başın Allah ‘a emanet.
Kip ve şahıs : “benzer”:Geniş zaman 3.teklik şahıs,”emanet”:Ø Ek fiil
3.teklik şahıs
Kelime grupları :
566. Berberin solumazı, tellağın söylemezi, kahvecinin söylemezi.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”berberin solumazı”,”tellağın söylemezi”,
”kahvecinin söylemezi”:Belirtili isim tamlaması
567. Berk kaçan atın boku seyrek düşer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”berk kaçan”:Sıfat fiil grubu

“berk kaçan at”:Sıfat tamlaması

“berk kaçan atın boku”:Belirtili isim tamlaması

568. Besle kargayı, oysun gözünü.

Kip ve şahıs : “besle”: Emir kipi 2.teklik şahıs ,”oysun”:Emir kipi 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

569. Beslemeyi eslemeden alma.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları :

570. Beşe, bakma çiftten başka işe.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları :”çiftten başka iş”:Sıfat tamlaması

571. Beş kuruşun üstünde oturmaya beş batman göt gerek.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “beş kuruş”,”beş batman”,”beş batman göt”:Sıfat tamlaması

“beş kuruşun üstü”:Belirtili isim tamlaması

“beş kuruşun üstünde oturmaya”:İsim fiil grubu

572. Beş kuruşun varsa beş yere düğümle.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları :”beş kuruş”,”beş yer”:Sıfat tamlaması

“beş kuruşun varsa”:Zarf fiil grubu

573. Beş para giren ev yıkılmamış.

Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs

Kelime grupları :”beş para”,”beş para giren ev”:Sıfat tamlaması

“beş para giren”:Sıfat fiil grubu

574. Beş parmağın hangisine kessen acımaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “beş parmak”:Sıfat tamlaması
“beş parmağın hangisi”:Belirtili isim tamlaması
“beş parmağın hangisini kessen”:Zarf fiil grubu
575. Beş parmak bir değil.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “beş parmak”:Sıfat tamlaması
“ bir değil”:Edat grubu
576. Beş tavuğa bir horoz yeter.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”beş tavuk”,”bir horoz”:Sıfat tamlaması
577. Beterin beteri var.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”beterin beteri”:Belirtili isim tamlaması
578. Bey ardında çomak çalan çok olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bey ardı”:Belirtisiz isim tamlaması
“bey ardından çomak çalan”:Sıfat fiil grubu
579. Bey aşısı borç, düğün aşısı ödünç.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “beş aşısı”,”düğün aşısı”:Belirtisiz isim tamlaması
580. Beyazın adı var, esmerin tadı var.
Kip ve şahıs : Ø- Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”beyazın adı”,”esmerin tadı”:Belirtili isim tamlaması
581. Bey buyurur, cellat keser.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

582. Beyde bulunmayan elde neler var.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”beyde bulunmayan”:Sıfat fiil grubu
583. Beyden gelen bey sayılır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “beyden gelen”:Sıfat fiil grubu
584. Beyle bostan ekenin vay haline!...
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “beyle”:Edat grubu
“beyle bostan eken”:Sıfat fiil grubu
“beyle bostan ekenin hali”:Belirtili isim tam.
585. Beyler buyruğu yoksula kan ağlatır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”beyler buyruğu”:Belirtisiz isim tamlaması
“kan ağlatır”:Deyim
586. Beylik çeşmeden su içme.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”beylik çeşme”:Sıfat tamlaması
587. Beylik fırın has çıkarır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”beylik fırın”:Sıfat tamlaması
588. Bey mi yaman “el” mi yaman?
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

589. Bey oğlu kulluk, kul oğlu beylik.
Kip ve şahıs : Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bey oğlu”,”kul oğlu”:Belirtisiz isim tamlaması
590. Bez alırsan Musul’ dan kız alırsan asilden.
Kip ve şahıs : Ø Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”bez alırsan”,”kız alırsan”:Zarf fiil grubu
591. Bezirgan züğürtleyince geçmiş defterleri yoklar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bezirgan züğürtlenince”:Zarf fiil grubu
“geçmiş defterler”:Sıfat tamlaması
592. Bıçağı kestiren kendi suyu insanı sevdiren kendi huyu.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bıçağı kestiren”,”insanı sevdiren”:Sıfat fiil grubu
“kendi suyu”,”kendi huyu”:Belirtisiz isim tamlaması
593. Bıçak yarası geçer, dil yarası geçmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bıçak yarası”,”dil yarası”:Belirtisiz isim tamlaması
594. Bıldırcının beyliği arpa biçilene kadar.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bıldırcının beyliği”:Belirtili isim tamlaması
“arpa biçilene”:Zarf fiil grubu
“arpa biçilene kadar”:Edat grubu
595. Bıyığın uzunsa borazan çal.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”bıyığın uzunsa”:Zarf fiil grubu

596. Bilmemek ayıp değil, sormamak ayıp.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”ayıp değil”:Edat grubu
597. Bin atın varsa inişte in, bir atın varsa yokuşta bin.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir at “,”bin at”:Sıfat tamlaması
“bin atın varsa”,”bir atın varsa”:Zarf fiil grubu
598. Bin bilsen de bir bilene danış.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”bin bilsen”:Zarf fiil grubu
“bir bilen”:Sıfat fiil grubu
599. Bin dost az, bir düşman çok.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bin dost”,”bin düşman”:Sıfat tamlaması
600. Binicinin sağı solu belli olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”binicinin sağı solu”:Belirtili isim tamlaması
: “sağı solu belli olma” : Deyim, birleşik fiil
601. Bin işçi, bir başçı.
Kip ve şahıs :
Kelime grupları : “bin işçi”,”bir başçı”:Sıfat tamlaması
602. Bin kişi değmez bir kişi, bir kişi değer bin kişi.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bin kişi”,”bir kişi”,”:Sıfat tamlaması

603. Bin merak, bir borç ödemez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bin merak”,”bir borç”:Sıfat tamlaması
604. Bin nasihatten bir musibet yeğdir.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bin nasihat”,”bir musibet”:Sıfat tamlaması
605. Bin ölçüp bir biçmeli.
Kip ve şahıs : Gereklilik kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bin ölçüp”:Zarf fiil grubu
606. Bin tasa bir borç ödemez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bin tasa”,”bir borç”:Sıfat tamlaması
607. Bir adama kırk gün ne dersen o olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bir adam”,”kırk gün”:Sıfat tamlaması
“ne dersen”:Zarf fiil grubu
608. Bir adamın adı çıkacağına canı çıksın.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları : “bir adam”:Sıfat tamlaması
: “bir adamın adı”:Belirtili isim tamlaması
: “bir adamın adı çıkacağı”:Sıfat fiil grubu
: “adı çık”, “canı çık”:Deyim, birleşik fiil
609. Bir adamın sözü bir adama kolay.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bir adam”:Sıfat tamlaması
“bir adamın sözü”:Belirtili isim tamlaması

610. Bir ağacın gölgesinde bir sürü yatar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bir ağaç”,”bir sürü”:Sıfat tamlaması
“bir ağacın gölgesi”:Belirtili isim tamlaması
611. Bir ağaçta gül de biter dikende.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bir ağaç”:Sıfat tamlaması
“gülde dikende”:Bağlama grubu
612. Bir ağaçtan okluk da çıkar bokluk da.
Kip ve şahıs :Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bir ağaç”:Sıfat tamlaması
“okluk da,bokluk da”:Bağlama grubu
613. Bir ağızdan çıkan bin ağza yayılır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bir ağız”,”bin ağız”:Sıfat tamlaması
“bir ağızdan çıkan”:Sıfat fiil grubu
614. Bir ambar buğdayın örneği bir avuçtur.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bir ambar”,”bir avuç”,”bir ambar buğday”:Sıfat tamlaması
“bir ambar buğdayın örneği”:Belirtili isim tamlaması
615. Bir anaya bir kız, bir kafaya bir göz.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir ana”,”bir kız”,”bir kafa”,”bir göz”:Sıfat tamlaması
616. Bir avuç altının olacağına bir avuç toprağın olsun.
Kip ve şahıs : Emir kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bir avuç”,”bir avuç toprak”,”bir avuç altın”:Sıfat tamlaması
“bir avuç altının olacağı”:Sıfat fiil grubu

617. Bir baba dokuz oğlu besler, dokuz oğul bir babayı beslemez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir baba”,”dokuz oğlu”:Sıfat tamlaması
618. Bir başa bir göze yeter.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bir baş”,”bir göz”:Sıfat tamlaması
619. Bir baş soğan bir kazanı kokutur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bir baş”,”bir baş soğan”,bir kazan”:Sıfat tamlaması
620. Bir iekle yaz olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bir iek”:Sıfat tamlaması
“bir iekle”:Edat grubu
621. Bir plkte iki horoz tmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir çöplük”,”iki horoz”:Sıfat tamlaması
622. Bir deli kuyuya taş atmış, kırk akıllı çıkaramamış.
Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik şahıs
Kelime grupları :”bir deli”,”kırk akıllı”:Sıfat tamlaması
623. Birden çıkan bine yayılır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”birden çıkan”:Sıfat fiil grubu
624. Bir dirhem et bin ayıp örter.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir dirhem”,”bir dirhem et”,”bin ayıp”:Sıfat tamlaması

625. Bir dirhem gümüşün üstünde oturmaya bir kantar göt gerek.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bir dirhem”,”bir kantar”, “bir dirhem gümüş”, “bir kantar göt”:Sıfat tamlaması
“bir dirhem gümüşün üstü”:Belirtili isim tamlaması
“bir dirhem gümüşün üstünde oturma”:İsim fiil grubu
“bir kantar göt gerek”:Edat grubu
626. Bir dönüm güzlük on dönüm yazlığa bedeldir.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir dönüm”,”bir dönüm güzlük”,on dönüm”,”on dönüm yazlık”:Sıfat tamlaması
627. Bir el bir eli yıkar, iki el yüzü.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bir el”,”iki el”:Sıfat tamlaması
628. Bir elinin verdiği öbür elin görmesin.
Kip ve şahıs : Emir kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bir el”, “öbür el”:Sıfat tamlaması
“bir elin verdiği”:Belirtili isim tamlaması
629. Bir elin nesi var, iki elin sesi var.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bir el”, “iki el”:Sıfat tamlaması
“bir elin nesi”, “iki elin sesi”:Belirtili isim tamlaması
630. Bir elin sesi çıkmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bir el”:Sıfat tamlaması
“bir elin sesi”:Belirtili isim tamlaması

631. Bir elma bin akçaya, soy: bin armut bir akçaya, soyma.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir elma”,”bin akça”,”bin armut”,”bir akça”:Sıfat tamlaması
632. Bir ev, bir dev.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir ev”,”bir dev”:Sıfat tamlaması
633. Bir evde dü zen varsa düzen olmaz o evde.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir ev”,”dü zen”,”o ev”:Sıfat tamlaması
“dü zen varsa”:Zarf fiil grubu
634. Bir evde iki kız, biri çuvaldız biri biz.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir ev”,”iki kız”:Sıfat tamlaması
635. Bir ev donanır, bir kız donanmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir ev”,”bir kız”:Sıfat tamlaması
636. Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı vardır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bir fincan”, “bir fincan kahve”, “kırk yıl”:Sıfat tamlaması
“bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı”:Belirtili isim tamlaması
637. Bir fit bin büyü yerini tutar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bir fit, “bin büyü”:Sıfat tamlaması
“bin büyü yeri”:Belirtisiz isim tamlaması
638. Bir görüş, bir kör biliş.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bir görüş”, “bir kör biliş”:Sıfat tamlaması

639. Bir gözün gördüğü bir göze hayır etmez.
Kip ve şahıs :Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bir göz”:Sıfat tamlaması
:“bir gözün gördüğü”:Belirtili isim tamlaması
: “ayır etme” :Deyim, birleşik fiil
640. Bir günlük beylik, beyliktir.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bir gün”, “bir günlük beylik”:Sıfat tamlaması
641. Bir günlük ölüye üç gün yiyecek gerek.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bir gün”, “bir günlük ölü”, “üç gün”:Sıfat tamlaması
“yiyecek gerek”:Edat grubu
642. Bir hatır, iki hatır, üçüncüde vur yatır.
Kip ve şahıs : “vur”, “yatır”:Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :
643. Biri bilmeyen bini hiç bilmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “biri bilmeyen”:Sıfat fiil grubu
644. Biri biri, adamı yer diri diri.
Kip ve şahıs :Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “diri diri”:Tekrar grubu
645. Bir inat, bir murat.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bir inat”, “bir murat”:Sıfat tamlaması

646. Biri yer biri bakar, kıyamet onda kopar.
Kip ve şahıs : “yer”,”bakar”,”kopar”:Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
647. Bir kararda bir Allah.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bir karar”:Sıfat tamlaması
648. Bir katar deveyi bir eşek yeder.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bir katar”, “bir katar deve”, “bir eşek”:Sıfat tamlaması
649. Bir kılın bir örmeye faydası yok.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir kıl”,”bir örme”:Sıfat tamlaması
“bir kılın faydası”:Belirtili isim tamlaması
650. Bir kızı bin kişi ister bir kişi alır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir kız”,”bin kişi”,”bir kişi”:Sıfat tamlaması
651. Bir kimsenin adı çıkacağına canı çıksın.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir kimse”,Sıfat tamlaması
:“bir kimsenin adı”:Belirtili isim tamlaması
:“bir kimsenin adı çıkacağı”:Sıfat fiil grubu
: “adı çık”: :Deyim, birleşik fiil
652. Bir korkak bir orduyu bozar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir korkak”,”bir ordu”:Sıfat tamlaması
653. Bir koyundan iki post çıkmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir koyun”,”bir post”:Sıfat tamlaması

654. Bir kötünün yedi mahalleye zararı vardır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir kötü”,”yedi mahalle”:Sıfat tamlaması
“bir kötünün zararı”:Belirtili isim tamlaması
655. Bir mih bir nal kurtarır, bir nal bir at kurtarır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir mih”,”bir nal”,”bir at”:Sıfat tamlaması
656. Bir musibet bin nasihatten yeğdir.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir musibet”,”bir nasihat”:Sıfat tamlaması
657. Bir ocaktan okluk da çıkar boklu da.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir ocak”:Sıfat tamlaması
“okluk da bokluk da”:Bağlama grubu
658. Bir pire için bir yorgan yakılmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir pire”,”bir yorgan”:Sıfat tamlaması
“bir pire için”:Edat grubu
659. Bir selam bin hatır yapar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir selam”,”bin hatır”:Sıfat tamlaması
660. Bir senden büyüğün, bir de senden küçüğün sözünü dinle.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”senden büyük”,”senden küçük”:Uzaklaşma grubu

:“senden büyüğün sözü”,”senden küçüğün sözü”:Belirtili isim tamlaması

“bir senden büyüğün birde senden küçüğün sözü”:Bağlama grubu

661. Bir sıçrarsın çekirge, iki sıçrarsın, çekirge, üçüncüde ele geçersin çekirge.

Kip ve şahıs : “sıçarsın”,”geçersin”:Geniş Zaman 2.teklik şahıs

Kelime grupları :”ele geçmek” :Deyim, birleşik fiil

662. Bir söyle iki dinle.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları :

663. Bir söz ara bozar, bir söz ara düzer.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”bir söz”:Sıfat tamlaması

: “ara boz” :Deyim, birleşik fiil

664. Bir söz bin büyüye bedeldir.

Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”bir söz”,”bin büyü”:Sıfat tamlaması

665. Bir söz yola getirir, bir söz yoldan çıkarır.

Kip ve şahıs : “getirir”,”çıkartır”:Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”bir söz”:Sıfat tamlaması

“yola getirmek “,”yoldan çıkarmak” :Deyim, birleşik fiil

666. Bir sürçen atın başı kesilmez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”bir sürçen at”:Sıfat tamlaması

“bir sürçen”:Sıfat fiil grubu

“bir sürçen atın başı”:Belirtili isim tamlaması

667. Bir tepe yıkılır, bir dere dolar.
Kip ve şahıs : “yıkılır”, ”dolar”:Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir tepe”, ”bir dere”:Sıfat tamlaması
668. Bir uyuz keçi bir sürüyü boklar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir uyuz keçi”, ”bir sürü”:Sıfat tamlaması
669. Bir yemem diyenden kork, bir oturmam diyenden.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”yemem diyen”, ”oturmam diyen”:Sıfat fiil grubu
670. Bitli baklanın kör alıcısı olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bitli bakla”, ”kör alıcı”:Sıfat tamlaması
“bitli baklanın kör alıcısı”:Belirtili isim tamlaması
671. Bodur tavuk her gün piliç.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bodur tavuk”, ”her gün”:Sıfat tamlaması
672. Boğaz dokuz boğumdur.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dokuz boğum”:Sıfat tamlaması
673. Boka nispetle tezек amberdir.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”boka nispet”:Yaklaşma grubu
“boka nispetle”:Edat grubu
674. Bol bol yiyen bel bel bakar.
Kip ve şahıs :Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”bol bol”,”bel bel”:Tekrar grubu
“bol bol yiyen”:Sıfat fiil grubu

675. Borca haylık bir aylık.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir aylık”:Sıfat tamlaması
“borca haylık”:Yaklaşma grubu

676. Borca içen iki kez sarhoş olur.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”borca içen”:Sıfat fiil grubu
“iki kez”:Sıfat tamlaması

677. Borcun iyisi vermek, derdin iyisi ölmek.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”borcun iyisi”,”derdin iyisi”:Belirtili isim tamlaması

678. Borcun yoksa kefil ol, işin yoksa şahit ol.

Kip ve şahıs :”kefil ol”,”şahit ol”: Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”borcun yoksa”,”işin yoksa”:Zarf fiil grubu
: “kefil ol”, “şahit ol”: Birleşik fiil

679. Borç iyi güne kalmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”iyi gün”:Sıfat tamlaması

680. Borçlunun dili kısa gerek.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”borçlunun dili”:Belirtili isim tamlaması
“kısa gerek”:Edat grubu

681. Borçlunun döşegi ateşten olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”borçlunun döşegi”:Belirtili isim tamlaması
682. Borçlunun duacısı alacaktır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”borçlunun duacısı”:Belirtili isim tamlaması
683. Borçlunun yalımı alçak olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”borçlunun yalımı”:Belirtili isim tamlaması
684. Borçlu ölmez, benzi sararır.
Kip ve şahıs :”ölmez”,”sararır”: Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
685. Borç ödemekle, yol yürümekle tükenir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”ödemekle”,”yürümekle”:Edat grubu
686. Borçsuz çoban yoksul beyden yeğdir.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”borçsuz çoban”,”yoksul bey”:Sıfat tamlaması
687. Borçtan korkan kapısını büyük açmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”borçtan korkan”:Sıfat fiil grubu
688. Borç uzayınca kalır, dert uzayınca alır.
Kip ve şahıs : “kalır”,”alır”:Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”borç uzayınca”,”dert uzayınca”:Zarf fiil grubu

689. Borç vermekle, düşman vurmakla.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”vermekle”,”vurmakla”:Edat grubu
690. Borç vermekle, yol yürümele tükenir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”vermekle”,”yürümele”:Edat grubu
691. Borç yiğidin kamçısıdır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”yiğidin kamçısı”:Belirtili isim tamlaması
692. Borç yiyen kesesinden yer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”borç yiyen”:Sıfat fiil grubu
693. Bostana dadanan eşeğin kuyruğu, kulağı olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bostana dadanan”:Sıfat fiil grubu
“bostana dadanan eşek”:Sıfat tamlaması
“bostana dadanan eşeğin kuyruğu”:Belirtili isim tamlaması
694. Bostancıya tere satılmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
695. Bostan gök iken pazarlık yapılmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bostan gök iken”:Zarf fiil grubu
696. Boşanıp kocana varma, sevişip dostuna varma.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :

697. Boş başak dik durur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”boş başak”:Sıfat tamlaması
698. Boşboğazı cehenneme atmışlar, “odun yaş” diye bağırmiş.
Kip ve şahıs : “atmışlar”:Duyulan Geçmiş Zaman 3.çokluk şahıs,
”bağırmiş”:Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları : “odun yaş diye”:Zarf fiil grubu
699. Boş çuval ayakta durmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”boş çuval”:Sıfat tamlaması
700. Boş eşek yorga gider.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”boş eşek”:Sıfat tamlaması
701. Boş fıçı çok langırdar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”boş fıçı”:Sıfat tamlaması
702. Boş gezmekten bedava çalışmak yeğdir.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”boş gezmek”,”bedava çalışmak”:İsim fiil grubu
: “boş gez” :Deyim, birleşik fiil
703. Boş ite menzil olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”boş it”:Sıfat tamlaması
704. Boş lakırdı karın doyurmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”boş lakırdı”:Sıfat tamlaması

705. Boş torba ile at tutulmaz.
Kip ve şahıs : Geniş Zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”boş torba”:Sıfat tamlaması
“boş torba ile”:Edat grubu
706. Boynuz kulaktan sonra çıkar, ama kulağı geçer.
Kip ve şahıs : “çıkır”,”geçer”:Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”kulaktan sonra”:Uzaklaşma grubu
707. Boyuma göre boy buldum, huyuma göre huy bulamadım.
Kip ve şahıs : “buldum”,”bulamadım”:Görülen geçmiş zaman 1.teklik şahıs
Kelime grupları :”boyuma göre”,”huyuma göre”:Edat grubu
708. Böyle baş böyle tıraş.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”böyle baş”,”böyle tıraş”:Sıfat tamlaması
709. Böyle gelmiş böyle gider.
Kip ve şahıs : “gider”:Geniş zaman 3.teklik şahıs ,”gelmiş”:Duyulan
Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :
710. Böyle gerek danaya, buzağının hakkını yemeye.
Kip ve şahıs : “yemeye”:İstek kipi 3.teklik şahıs,”gerek”:Ø Ek fiil Geniş
zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”böyle gerek”:Edat grubu
“buzağının hakkı”:Belirtili isim tamlaması
711. Bugün bana ise yarın sana.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bugün bana ise”:Zarf fiil grubu

712. Bugünkü işini yarına bırakma.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”bugünkü iş”:Sıfat tamlaması
713. Bugünkü tavuk yarınki kazdan iyidir.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bugünkü tavuk”,”yarınki kaz”:Sıfat tamlaması
714. Buğday başak verince orak pahaya çıkar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “başak verince”:Zarf fiil grubu
: “başak ver”, “pahaya çık” :Deyim, birleşik fiil
715. Buğday ekmeğin yoksa buğday dilin de mi yok.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”buğday dil”:Sıfat tamlaması
“buğday ekmeği”:Belirtisiz isim tamlaması
“buğday ekmeğin yoksa”:Zarf fiil grubu
716. Buğday Hicaz’a giderken arpaya “ince yufkaya karışma” demiş.
Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :”hicaz’a giderken”:Zarf fiil grubu
“ince yufka”:Sıfat tamlaması
717. Buğdayım var deme ambara girmeyince, oğlum var deme yoksulluğa ermeyince.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”ambara girmeyince”,”yoksulluğa ermeğince”:Zarf fiil grubu
718. Buğdayı taşlı yerden, kızı kardaşlı yerden.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”taşlı yer”,”kardaşlı yer”:Sıfat tamlaması
719. Buğday ile koyun, geri yanı oyun.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”buğday ile koyun”:Bağlama grubu
“geri yanı”:Belirtisiz isim tam.

720. Buğday mısıra demiş ki: “Aş ol, keş ol, hamur işine karışma”.

Kip ve şahıs : “demiş”:Duyulan Geçmiş Zaman 3.teklik şahıs, “ol”,
“karışma” :Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları :”hamur işi”:Belirtisiz isim tamlaması

721. Buğday yanında acı ot da sulanır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”buğday yanı”:Belirtisiz isim tamlaması
“acı ot”:Sıfat tamlaması

722. Bulanık su, balıkçının yarı kazancıdır.

Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”bulanık su”,”yarı kazanç”:Sıfat tamlaması
“balıkçının yarı kazancı”:Belirtili isim tamlaması

723. Buldum bilemedim, bildim bulamadım.

Kip ve şahıs : Görülen geçmiş zaman 1.teklik şahıs

Kelime grupları :

724. Buldun bir koyun, ye de doyun.

Kip ve şahıs : “buldun”:Gör.Geç.Zaman 2.teklik şahıs,”ye”,”doyun”:Emir
kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları :”bir koyun”:Sıfat tamlaması

725. Burun yüzden düşmez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

726. Buyuran yorulmamış.

Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs

Kelime grupları :

727. Buyurmadan tutan evlat, gün doğmadan kalkan avrat, deh demeden yürüyen at.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”buyurmadan tutan”,”deh demeden yürüyen”,
”gün doğmadan kalkan”:Sıfat fiil grubu
“buyurmadan tutan evlat”,”gün doğmadan kalkan avrat”,
”deh demeden yürüyen at”:Sıfat tamlaması
“gün doğmadan”,”deh demeden”:Zarf fiil grubu
728. Bükemediğin eli öp, başına koy.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları : “bükemediğin el”:Sıfat tamlaması
729. Bülbülü altın kafese koymuşlar, “ah vatanım” demiş.
Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :”altın kafes”:Sıfat tamlaması
730. Bülbülün çektiği dili belasıdır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bülbülün çektiği”:Belirtili isim tamlaması
“dili belası”:Belirtisiz isim tamlaması
731. Büyük balık küçük balığı yer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”büyük balık”,”küçük balık”:Sıfat tamlaması
732. Büyük başın derdi büyük olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”büyük baş”:Sıfat tamlaması
“büyük başın derdi”:Belirtili isim tamlaması
733. Büyük lokma ye büyük söyleme.
Kip ve şahıs : “ye”,söyleme”: Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”büyük lokma”:Sıfat tamlaması

C

734. Cahile söz anlatmak, deveye hendek atlatmaktan güçtür.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”cahile söz anlatmak”,”deveye hendek atlatmak”:İsim fiil grubu
735. Cahilin dostluğundan, alimin düşmanlığı yeğdir.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”cahilin dostluğu”,”alimin düşmanlığı”:Belirtili isim tamlaması
736. Cahilin sofusu şeytanın maskarası.
Kip ve şahıs : Ø Ek fil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”cahilin sofusu”,”şeytanın maskarası”:Belirtili isim tamlaması
737. Cambaz ipte, balık dipte gerek.
Kip ve şahıs : Ø Ek fil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dipte gerek”:Edat grubu
738. Cami duvarına işeyen itin ölümü yakındır.
Kip ve şahıs : Ek fil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”cami duvarı”:Belirtisiz isim tamlaması
“cami duvarına işeyen”:Sıfat fiil grubu
“cami duvarına işeyen it”:Sıfat tamlaması
“cami duvarına işeyen itin ölümü”:Belirtili isim tamlaması
739. Cami ne kadar büyük olsa imam gene bildiğini okur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”ne kadar”:Edat grubu
“ne kadar büyük olsa”:Zarf fiil grubu
: “bildiğini oku” :Deyim, birleşik fiil

740. Caminin mumunu yiyen kedinin gözü kör olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”caminin mumu”,”caminin mumunu yiyen kedinin gözü”:Belirtili isim tamlaması
“caminin mumunu yiyen”:Sıfat fiil grubu
“caminin mumunu yiyen kedi”:Sıfat tamlaması
741. Cana gelecek mala gelsin.
Kip ve şahıs : Emir kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”cana gelecek”:Sıfat fiil grubu
742. Can boğazdan gelir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
743. Can bostanda bitmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
744. Can candan şirindir.
Kip ve şahıs :Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
745. Can canın yoldaşdır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”canın yoldaşı”:Belirtili isim tamlaması
746. Can ciğerden tatlı.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

747. Can cümleden azizdir.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
748. Can çıkmayınca huy çıkmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”can çıkmayınca”:Zarf fiil grubu
749. Canı acıyan eşek atı geçer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”canı acıyan”:Sıfat fiil grubu
: “canı acıyan eşek”:Sıfat tamlaması
750. Canı cana ölçmeli.
Kip ve şahıs : Gereklilik kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
751. Canı kaymak isteyen mandayı yanında taşır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”canı kaymak isteyen”:Sıfat fiil grubu
752. Canı yanan eşek attan yürük olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”canı yanan”:Sıfat fiil grubu
“canı acıyan eşek”:Sıfat tamlaması
753. Cefayı çekmeyen sefanın kadrini bilmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”cefayı çekmeyen”:Sıfat fiil grubu
:“sefanın kadri”.Belirtili isim tamlaması
: “cefa çekme” :Deyim, birleşik fiil
: “kadrini bil”: Birleşik fiil

754. –Cehenneme kira var. –Paradan haber ver.
Kip ve şahıs : “var”: Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs ,”ver”:Emir kipi
2.teklik şahıs
Kelime grupları :
755. Cemaat ne kadar çok olsa imam gene bildiğini okur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”cemaat ne kadar çok olsa”:Zarf fiil grubu
“ne kadar”:Edat grubu
: “bildiğini oku” :Deyim, birleşik fiil:Deyim, birleşik fiil
756. Cennet de bu dünyada cehennem de.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : ”bu dünya”:Sıfat tamlaması
“cennet de cehennemde”:Bağlama grubu
757. Ceviz gölgesi yavuz gölgesi, söğüt gölgesi yiğit gölgesi.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”ceviz gölgesi”,”yavuz gölgesi”,”söğüt gölgesi”,
”yiğit gölgesi”:B.siz.isim tamlaması
758. Cins cinse çeker.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
759. Cins horoz yumurtada öter.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”cins horoz”:Sıfat tamlaması
760. Cins kedi ölüsünü göstermez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”cin kedi”:Sıfat tamlaması

761. Cin tutana bir muska yeter.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”cin tutan”:Sıfat fiil grubu
“bir muska”:Sıfat tamlaması
762. Cömert derler maldan ederler, yiğit derler candan ederler.
Kip ve şahıs : Geniş Zaman 3.çokluk şahıs
Kelime grupları : “maldan et”, “candan et”: Birleşik fiil
763. Cömertle nekesin harcı birdir.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “cömertle nekesin”:Bağlama grubu
“cömertle nekesin harcı”:Belirtili isim tamlaması

Ç

764. Çabalama ile çarık yırtılır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çabalama ile”:Edat grubu
765. Çağrılan yere erinme, çağrılmayan yere görünme.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”çağrılan yer”,”çağrılmayan yer”:Sıfat tamlaması
766. Çağrıldığıın yere git, ar eyleme; çağrılmadığın yere gidip yerini dar eyleme.
Kip ve şahıs : “git”,”yerini dar eyleme”,”ar eyleme”:Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”çağrıldığıın yer”,”çağrılmadığın yer”:Sıfat tamlaması
:“çağrılmadığın yere gidip”:Zarf fiil grubu
: “ar eyle”, “dar eyle”: Birleşik fiil
767. Çağrılmayan yere çörekçi ile börekçi gider.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çağrılmayan yer”:Sıfat tamlaması
“çörekçi ile börekçi”:Bağlama grubu

768. Çalışanın yatanda hakkı vardır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çalışanın hakkı”:Belirtili isim tamlaması
769. Çalma elin kapısını, çalarlar kapını.
Kip ve şahıs : “çalma”:Emir kipi 2.teklik şahıs ,”çalarlar”:Geniş Zaman
3. çokluk şahıs
Kelime grupları :”elin kapısı”:Belirtili isim tamlaması
770. Çam ağacından ağıl olmaz, el çocuğundan oğul olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çam ağacı”,”el çocuğu”:Belirtisiz isim tamlaması
771. Çam sakızı, çoban armağanı.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çam sakızı”,”çoban armağanı”:Belirtisiz isim tamlaması
772. Çanağa ne doğrarsan kaşığında o çıkar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çanağa ne doğrarsan”:Zarf fiil grubu
773. Çanakta balın olsun, Yemen’den arı gelir.
Kip ve şahıs : “olsun”:Emir kipi 3.teklik şahıs ,”gelir”:Geniş zaman 3.teklik
şahıs
Kelime grupları :
774. Çaputluya çalı düşman.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

775. Çarık çarıkla, sarık sarıkla.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çarıkla”,”sarıkla”:Edat grubu
776. Çarşı iti ev beklemez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çarşı iti”:Belirtisiz isim tamlaması
777. Çatal kazık yere batmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çatal kazık”:Sıfat tamlaması
778. Çay geçerken at değiştirilmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çay geçerken”:Zarf fiil grubu
779. Çekişmeden pekişilmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
780. Çengi ölüsü çalgı ile kalkar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çengi ölüsü”:Belirtisiz isim tamlaması
“çalgı ile”:Edat grubu
781. Çerçi başındakini satar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
782. Çerçi kızı boncuğa aşiktir.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çerçi kızı”:Belirtisiz isim tamlaması

783. Çıkacak kan damarda durmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çıkacak kan”:Sıfat tamlaması
784. Çık çık eden nalçadır, iş bitiren akçedir.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çık çık eden”,”iş bitiren”:Sıfat fiil grubu
785. Çıkmadık canda umut vardır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çıkmadık can”:Sıfat tamlaması
786. Çıkmadık candan umut kesilmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çıkmadık can”:Sıfat tamlaması
: “umut kes” :Deyim, birleşik fiil
787. Çıngıraklı deve kaybolmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çıngıraklı deve”:Sıfat tamlaması
788. Çıra dibi karanlık olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çıra dibi”:Belirtisiz isim tamlaması
789. Çiftçinin ambarı sabanın ucundadır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çiftçinin ambarı”,”sabanın ucu”:Belirtili isim tamlaması
790. Çiftçinin karnını yarmışlar, kırk tane “gelecek yıl” çıkmış.
Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çiftçinin karnı”:Belirtili isim tamlaması

“kırk tane”,”gelecek yıl”,”kırk tane gelecek yıl”:Sıfat tamlaması

791. Çiftçiye yağmur, yolcuya kurak; cümlelerin muradını verecek hak.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”cümlelerin muradı”:Belirtili isim tamlaması

“cümlelerin muradını verecek”:Sıfat fiil grubu

792. Çift edersen bağlanırsın, bağ edersen eğlenirsin.

Kip ve şahıs : “bağlanırsın”,”eğlenirsin”: Geniş Zaman 2.teklik şahıs

Kelime grupları :”çift edersen”,”bağ edersen”:Zarf fiil grubu

793. Çift ile koyun, kalanı oyun.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”çift ile koyun”:Bağlama grubu

794. Çiğnemedenden yutulmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

795. Çingene ciğer pişirir, yemeden karnını şişirir.

Kip ve şahıs : “pişirir”,”şişirir”:Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

796. Çingene çadırında musandıra ne arar?

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”çingene çadırı”:Belirtisiz isim tamlaması

797. Çingene çingeneye çatmadıkça kasnak boynuna geçmez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”çingene çingeneye çatmadıkça”:Zarf fiil grubu

798. Çingeneye beylik vermişler, önce babasını asmış.
Kip ve şahıs : “vermişler”:Duyulan Geçmiş Zaman 3.çokluk şahıs,”asmış”:Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :
799. Çirkefe taş atma, üstüne sıçrar.
Kip ve şahıs :”taş atma”:Emir kipi 2.teklik şahıs ,”sıçrar”: Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”taş at”: :Deyim, birleşik fiil
800. Çivi çıkar ama yeri kalır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
801. Çivi çiviye söker.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
802. Çivisiz tahtayı yel alır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çivisiz tahta”:Sıfat tamlaması
803. Çoban armağanı çam sakızı.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çoban armağanı”,”çam sakızı”:Belirtisiz isim tamlaması
804. Çobana verme kızı, ya koyun güttürür ya kuzu.
Kip ve şahıs : “verme”:Emir kipi 2.teklik şahıs ,”güttürür”:Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”ya koyun ya kuzu”:Bağlama grubu
805. Çobanın gönlü olursa tekeden yağ çıkarır.

- Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çobanın gönlü”:Belirtili isim tamlaması
“çobanın gönlü olursa”:Zarf fiil grubu
“gönlü olmak” :Deyim, birleşik fiil
806. Çobansız koyunu kurt kapar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çobansız koyun”:Sıfat tamlaması
807. Çocuğa iş, ardına sen düş.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :
808. Çocuk seversen beşikte, koca seversen döşekte.
Kip ve şahıs : “beşikte”,”döşekte”:Ø-Ø Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”çocuk seversen”,”koca seversen”:Zarf fiil grubu
809. Çocuktan al haberi.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :
810. Çoğu zarar, azı karar.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
811. Çok açılma, soğuk alırsın.
Kip ve şahıs : “açılma”:Emir kipi 2.teklik şahıs ,”alırsın”: Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “soğuk al”: :Deyim, birleşik fiil
812. Çok bilen çok yanılır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çok bilen”:Sıfat fiil grubu

813. Çok el, ya yağmaya ya yolmaya.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”ya yağmaya,ya yolmaya”:Bağlama grubu
“çok el”:Sıfat tamlaması
814. Çok gezen ayağa bok bulaşır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çok gezen”:Sıfat fiil grubu
“çok gezen ayak”:Sıfat tamlaması
815. Çok gezen çok bilir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çok gezen”:Sıfat fiil grubu
816. Çok gezen tavuk ayağında pislik getirir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çok gezen”:Sıfat fiil grubu
“çok gezen tavuk”:Sıfat tamlaması
817. Çok havlayan köpek ısırılmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”havlayan köpek”:Sıfat tamlaması
818. Çok incelme, koparsın.
Kip ve şahıs : “incelme”:Emir kipi 2.teklik şahıs ,”koparsın”: Geniş zaman
3.teklik şahıs
Kelime grupları :
819. Çok konuşan çok yanılır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çok konuşan”:Sıfat fiil grubu

820. Çok koşan çabuk yorulur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çok koşan”:Sıfat fiil grubu
821. Çok mal haramsız, çok laf yalansız olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çok mal”,”çok laf”:Sıfat tamlaması
822. Çok naz aşık usandırır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çok naz”.Sıfat tamlaması
823. Çok söyleme arsız edersin, aç bırakma hırsız edersin.
Kip ve şahıs : “söyleme”,”bırakma”:Emir kipi 2.teklik şahıs
“arsız edersin”,”hırsız edersin”:Geniş Zaman 2.teklik şahıs
Kelime grupları : “arsız et”, “hırsız et”: Birleşik fiil
824. Çok laf yalansız, çok para haramsız olmaz
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çok laf”,”çok para”:Sıfat tamlaması
825. Çok yaşayan bilmez, çok gezen bilir.
Kip ve şahıs : “bilmez”,”bilir”: Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çok yaşayan”,”çok gezen”:Sıfat fiil grubu
826. Çömçe tutan elim olsun, ocaklıkta yerim olsun.
Kip ve şahıs : Emir kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çömçe tutan”:Sıfat fiil grubu
“çömçe tutan el”:Sıfat tamlaması
827. Çömlekçi suyu saksıdan içer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

828. Çömlek demiş: “Dibim altın”, kaşık demiş: “Girdim çıktım”.
Kip ve şahıs : “demiş”:Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
“altın”:Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
“girdim “,”çıktım”:Görülen geçmiş zaman 1.teklik şahıs
Kelime grupları :
829. Çömlek taşa dokunursa vay çömleğin haline.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çömlek taşa dokunursa”:Zarf fil grubu
“çömleğin hali”:Belirtili isim tamlaması
830. Çöreğin büyüğü, hamurun çoğundan olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çöreğin büyüğü”,”hamurun çoğu”:Belirtili isim tamlaması
831. Çubuk kırılır, çit der; kütük kırılır, küt der.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
832. Çuhayı fırçayla, kadifeyi elle.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”fırçayla”,”elle”:Edat grubu
833. Çul içinde aslan yatar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çul içi”:Belirtisiz isim tamlaması
834. Çürük baklanın kör alıcısı olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çürük bakla”,”kör alıcı”:Sıfat tamlaması
“çürük baklanın kör alıcısı”:Belirtili isim tamlaması

835. Çürük tahta çivi tutmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çürük tahta”:Sıfat tamlaması

D

836. Dadandırma kara gelin, dadanırsa yine gelir.
Kip ve şahıs : “dadandırma”:Emir kipi 2.teklik şahıs ,”gelir”: Geniş zaman
3.teklik şahıs
Kelime grupları :”kara gelin”:Sıfat tamlaması
837. Dağ adamı, hasta eder sağ adamı.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dağ adamı”,”sağ adamı”:Belirtisiz isim tamlaması
: “hasta et”: “ Birleşik fiil
838. Dağ başına harman yapma, savurursun yel için, sel önüne değirmen yapma,
öğütürsün sel için.
Kip ve şahıs : “yapma”:Emir kipi 2.teklik şahıs
“savurursun”,”öğütürsün”: Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dağ başı”,”sel önü”:Belirtisiz isim tamlaması
:“yel için”,”sel için”:Edat grubu
: “harman yap”: Birleşik fiil
839. Dağ başına kış gelir, insanın başına iş gelir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dağ başı”: Belirtisiz isim tamlaması
“insanın başı:Belirtili isim tamlaması
“başına iş gelmek”: Deyim, birleşik fiil
840. Dağ başından duman eksik olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”dağ başı”:Belirtisiz isim tamlaması
: “eksik olma”: Birleşik fiil

841. Dağda bağıın var, yüreğinde dağın var.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

842. Dağda gez, belde gez insafı elde bırakma.

Kip ve şahıs : “gez”,”bırakma”:Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları :”elden bırakmamak”:Deyim

843. Dağ dağa kavuşmaz insan insana kavuşur.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

844. Dağ,dağ üstüne olur, ev ev üstüne olmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”dağ üstü”,”ev üstü”:Belirtisiz isim tamlaması

845. Dağdaki kekliğin bini bir paraya.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”dağdaki keklik”,”bir para”:Sıfat tamlaması

“dağdaki kekliğin bini”:Belirtili isim tamlaması

846. Dağları ıssız sanma, körleri gözsüz sanma.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları :

847. Dağ ne kadar yüce olsa yol üstünden aşar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”dağ ne kadar yüce olsa”:Zarf fiil grubu

848. Dağ yürümezse abdal yürür.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dağ yürümezse”.Zarf fiil grubu
849. Damdaki iti avluya sıçtırtma.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”damdaki it”.Sıfat tamlaması
850. Damdan düşen, damdan düşenin halini bilir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”damdan düşen”:Sıfat fiil grubu
“damdan düşenin hali”:Belirtili isim tamlaması
851. Damlaya, damlaya göl olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”damlaya damlaya”:Tekrar grubu
852. Dam yanarsa sıçanda beraber yanar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dam yanarsa”:Zarf fiil grubu
853. Danışan dağı aşmış, danışmayanın yolu şaşmış.
Kip ve şahıs : “aşmış”,”şaşmış”:Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :”danışmayanın yolu”:Belirtili isim tamlaması
854. Darı unundan baklava, incir ağacından oklava olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”darı unu”,”incir ağacı”:Belirtisiz isim tamlaması
855. Davacın kadı olursa yardımcın Allah olsun.
Kip ve şahıs : Emir kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”davacın kadı olursa”:Zarf fiil grubu

856. Davetsiz gelen dōşeksiz oturur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”davetsiz gelen”:Sıfat fiil grubu
857. Davul dengi dengine diye çalar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dengi dengi”:Tekrar grubu
“dengi dengine diye”:Zarf fiil grubu
858. Davulun sesi uzaktan hoş gelir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”davulun sesi”:Belirtili isim tamlaması
859. Dayak cennetten çıkmıştır.
Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :
860. Dayak isteyen keçi çobanın değneğine sürünür.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dayak isteyen”:Sıfat fiil grubu
“dayak yiyen keçi”:Sıfat tamlaması
“çobanın değneği”:Belirtili isim tamlaması
861. Dayanık öküze “oha” neymiş.
Kip ve şahıs : Ek fiil Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :”dayanık öküz”:Sıfat tamlaması
862. Dazlayan daza düşer, kel başlı kıza düşer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”kel baş”,”kel başlı kız”:Sıfat tamlaması
863. Değirmende doğan sıçan gök gürültüsünden korkmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”değirmende doğan”:Sıfat fiil grubu

“değirmende doğan sıçan”:Sıfat tamlaması
“gök gürültüsü”:Belirtisiz isim tamlaması

864. Değirmenden gelenden poğaça umarlar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”değirmenden gelen”:Sıfat fiil grubu
865. Değirmene gelen nöbet bekler.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : ”değirmenden gelen”:Sıfat fiil grubu
: “nöbet bekle”: Deyim, birleşik fiil
866. Değirmen iki taştan, muhabbet iki baştan.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : ”iki baş”,”iki taş”:Sıfat tamlaması
867. Değirmi yurt tutmaya değirmi göt ister.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”değirmi yurt”,”değirmi göt”:Sıfat tamlaması
“değirmi yurt tutma”:İsim fiil grubu
868. Değme bana değmeyim sana.
Kip ve şahıs : “değme”:Emir kipi 2.teklik şahıs ,”değmeyim”:İstek kipi
1.teklik şahıs
Kelime grupları :
869. Değme sarhoşa, yıkılana kadar gitsin.
Kip ve şahıs : “değme”:Emir kipi 2.teklik şahıs ,”gitsin”:Emir kipi 3.teklik
şahıs
Kelime grupları :”yıkılana kadar”:Edat grubu
870. “Deh denmiş dünyayı”, “çüş” diye sen mi durduracaksın?

Kip ve şahıs : Gelecek Zaman 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”deh denmiş”:Sıfat fiil grubu
“deh denmiş dünya”:Sıfat tamlaması
“çüş diye”:Zarf fiil grubu

871. Deli arlanmaz soyu arlanır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

872. Deli deli akanı, bura bura tıkarlar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”deli deli”,”bura bura”:Tekrar grubu
“deli deli akan”:Sıfat fiil grubu

873. Deli deliden hoşlanır, imam ölüden.

Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

874. Deli deliyi görünce değneğini saklar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”deliyi görünce”:Zarf fiil grubu

875. Deliden al uslu haberi.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”uslu haber”:Sıfat tamlaması

876. Deli dostun olacağına akıllı düşmanın olsun.

Kip ve şahıs : Emir kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”deli dostun olacağı”:Sıfat fiil grubu
“deli dost”,”akıllı düşman”:Sıfat tamlaması

877. Deli ile çıkma yola, başına getirir bela.
Kip ve şahıs : “çıkma”:Emir kipi 2.teklik şahıs ,”getirir”:Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”deli ile”:Edat grubu
: “yola çık”:Deyim, birleşik fiil
878. Deli kız düğün etmiş, kendi baş sedire geçmiş.
Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :”deli kız”,”baş sedir”:Sıfat tamlaması
: “düğün etme”: Birleşik fiil
879. Delikli taş yerde kalmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”delikli taş”:Sıfat tamlaması
880. Delilsiz cennete bile girilmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”cennete bile”:Edat grubu
881. Deliye bal tattırmışlar, çarsıda katran bırakmamış.
Kip ve şahıs : “tattırmışlar”,”bırakmamış”:Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :
882. Deliye geçit yoklatırlar.
Kip ve şahıs : Geniş Zaman 3.çokluk şahıs
Kelime grupları :
883. Deliye her gün bayram.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her gün”:Sıfat tamlaması

884. Deliye taş atma, başını yarar.
Kip ve şahıs : “atma”:Emir kipi 2.teklik şahıs ,”yarar”: Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
885. Demircinin canı demirden berk gerek.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”demircinin canı”:Belirtili isim tamlaması
“berk gerek”:Edat grubu
886. Demir ıslanmaz, deli uslanmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
887. Demiri tavında dövmele.
Kip ve şahıs :Gereklilik kipi 3.teklik şahıs.
Kelime grupları :
888. Demir nemden, insan gamdan çürür.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
889. Demir tavında, dilber çağında.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
890. Demir tavında dövülür.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
891. Dene altını mihenk taşında, dene insanı bir iş başında.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları :”mihenk taşı”,”bir iş başı”:Belirtisiz isim tamlaması
“bir iş”:Sıfat tamlaması

892. Denenmiş denemek ahmaklıktır.

Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”denenmiş denemek”:İsim fiil grubu

893. Deniz bal olmuş, fakara kaşık bulamamış.

Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs

Kelime grupları :

894. Deniz dalgasız olmaz, gönül sevdasız olmaz.

Kip ve şahıs :Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

895. Deniz dalgasız olmaz, kapı halkasız.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

896. Denizdeki balığın pazarlığı olmaz.

Kip ve şahıs :Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”denizdeki balık”:Sıfat tamlaması

“denizdeki balığın pazarlığı”:Belirtili isim tamlaması

897. Denize düşen yılanı sarılır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”denize düşen”:Sıfat fiil grubu

898. Deniz kenarında dalga eksik olmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”deniz kenarı”:Belirtisiz isim tamlaması

: “eksik olma”: “Birleşik fiil

899. –Deniz yanar mı? —Belki.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs ,Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
900. Densiz deve kuyruğu, “deh!” demeden sallanır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”Densiz deve”:Sıfat tamlaması
“densiz deve kuyruğu”:Belirtisiz isim tamlaması
“deh demeden”:Zarf fiil grubu
901. Durdini söylemeyen derman bulamaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”durdini söylemeyen”:Sıfat fiil grubu
902. Durdin yoksa söylen, borcun yoksa evlen.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”durdin yoksa”,”borcun yoksa”:Zarf fiil grubu
903. Dereden geçerken at değiştirilmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dereden geçerken”:Zarf fiil grubu
904. Derede tarla sel için, tepede harman yel için.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”sel için”,”yel için”:Edat grubu
905. Dereyi, tepeyi sel bilir; iyiyi kötüyü el bilir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
906. Derin su yavaş akar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”derin su”:Sıfat tamlaması

907. Dert ağlatır, aşk söyletir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
908. Dert bir olaydı ağlamak kolaydı.
Kip ve şahıs : Ek fiil Görülen Geçmiş Zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dert bir olaydı”:Zarf fiil grubu
909. Dert, çekene göredir.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çekene göre”:Edat grubu
910. Dert Deli Ahmet’in başında.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”deli Ahmet”:Sıfat tamlaması
911. Dert gezmiş, derman beraber gezmiş.
Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :
912. Dert gider amma yeri boş kalmaz.
Kip ve şahıs : “gider”,”kalmaz”: Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
913. Dert gitmez, değişir.
Kip ve şahıs : “gitmez”,”değişir”: Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
914. Dertsiz baş, bostan korkuluğunda.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dertsiz baş”.Sıfat tamlaması
“bostan korkuluğu”:Belirtisiz isim tamlaması

915. Dertsiz baş, mezara taş.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dertsiz baş”:Sıfat tamlaması
916. Dertsiz baş kul olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dertsiz baş”:Sıfat tamlaması
917. Dertsiz baş terkide gerek.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dertsiz baş”:Sıfat tamlaması
918. Dertsiz bir kabak varmış, onun da başını kesip içini oymuşlar.
Kip ve şahıs : “varmış”:Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
,”oymuşlar”:Duyulan Geçmiş Zaman 3. çokluk şahıs
Kelime grupları :”bir kabak”:Sıfat tamlaması
“başını kesip”:Zarf fiil grubu
919. Derviş dervişi tekkede bulur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
920. Dervişe “Bağdat’ta pilav var” demişler. “Yalan değilse irak değil” demiş.
Kip ve şahıs : “demişler”: Duyulan Geçmiş Zaman 3. çokluk şahıs,”demiş”:Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :”yalan değilse”:Zarf fiil grubu
“irak değil”:Edat grubu
921. Dervişin fikri ne ise zikri de odur.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dervişin fikri”:Belirtili isim tamlaması
“dervişin fikri ne ise”:Zarf fiil grubu

922. Dervişlik olaydı taç ile hırka, ben de alırdım otuza kırka.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”taç ile hırka”:Bağlama grubu
“dervişlik olaydı taç ile hırka”:Zarf fiil grubu
923. Derviş tekkede, hacı Mekke’de bulunur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
924. Destursuz başa girilmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
925. Deve bir akçeye götür, deve bin akçeye getir.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir akçe”,”bin akçe”:Sıfat tamlaması
926. Deve boynuz ararken kulaktan olmuş.
Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :”boynuz ararken”:Zarf fiil grubu
927. Deve büyüktür amma beşini bir eşek yeder.
Kip ve şahıs :”büyüktür”:Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs,”yeder”: Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir eşek”:Sıfat tamlaması
928. Deveci ile konuşan kapısını büyük açar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”deveci ile”:Edat grubu
“deveci ile konuşan”:Sıfat fiil grubu
929. Deveden büyük fil var.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

930. Deve deve yerine çöker.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”deve yeri”:Belirtisiz isim tamlaması
931. Deve Kabe’ye gitmekle hacı olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”kabe’ye gitmek”:İsim fiil grubu
:“kabe’ye gitmekle”:Edat grubu
: “hacı ol”: Birleşik fiil
932. Devenin derisi eşeğe yük olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”devenin derisi”:Belirtili isim tamlaması
933. Deveye bindikten sonra çalı ardına gizlenilmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”deveye bindik”:Sıfat fiil grubu
“çalı ardı”:Belirtisiz isim tamlaması
934. Deveye burç gerek olursa boynuna uzatır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”deveye burç gerek olursa”:Zarf fiil grubu
935. Deveye “inişi mi seversin, yokuşu mu?” demişler; “düz yere mi girdi?” demiş.
Kip ve şahıs : “demişler”: Duyulan Geçmiş Zaman 3. çokluk şahıs.
,”demiş”:Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :”düz yer”:Sıfat tamlaması
936. Deve yerine deve çöker.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”deve yeri”:Belirtisiz isim tamlaması

937. Deveyi yardan uçuran bir tutam ottur.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”deveyi yardan uçuran”:Sıfat fiil grubu
“bir tutam”,”bir tutam ot”:Sıfat tamlaması
938. Deveyi yük değil zelber yıkar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”yük değil”:Edat grubu
939. Devlet adama ayağıyla gelmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”ayağıyla”:Edat grubu
940. Devletin malı deniz, yemeyen domuz.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”devletin malı”:Belirtili isim tamlaması
941. Devletli gözü perdeli olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”devletli gözü”:Belirtisiz isim tamlaması
942. Devletli ile deli bildiğini işler.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”devletli ile deli”:Bağlama grubu
943. Devletlinin karnı gen gerek.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”devletin karnı”:Belirtili isim tamlaması
“gen gerek”:Edat grubu
944. Devletli yanını kaşısa yoksul para verecek sanır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”devletli yanını kaşısa”:Zarf fiil grubu
“para verecek”:Sıfat fiil grubu

945. Devletliye dokun geç, fukaradan sakın geç.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :
946. Devlet oğul, mal tahıl, mülk değirmen.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
947. Dibi görünmeyen sudan geçme.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”dibi görünmeyen”:Sıfat fiil grubu
“dibi görünmeyen su”:Sıfat tamlaması
948. Diken battığı yerden çıkar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”battığı yer”:Sıfat tamlaması
949. Dikensiz gül olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dikensiz gül”:Sıfat tamlaması
950. Dilden gelen elden gelse, her fukara padişah olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dilden gelen”:Sıfat fiil grubu
:“elden gelse”:Zarf fiil grubu
:“her fukara”:Sıfat tamlaması
: “padişah ol”: Birleşik fiil
951. Dil ebsem olsa baş esendir.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dil ebsem olsa”:Zarf fiil grubu

952. Dile gelen ele gelir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dile gelen”:Sıfat fiil grubu
953. Dilenci bir olsa şekerle beslenir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dilenci bir olsa”:Zarf fiil grubu
954. Dilenci dilenciği istemez; ev sahibi ikisini de.
Kip ve şahıs :Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs ,Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”ev sahibi”:Belirtisiz isim tamlaması
955. Dilenci küsmüş, kısmetini kesmiş.
Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları : “kısmetini kes”: Deyim, birleşik fiil
956. Dilencinin torbası dolmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dilencinin torbası”:Belirtili isim tamlaması
957. Dilenciye borçlu olma, ya düğünde ister, ya bayramda.
Kip ve şahıs : “olma”:Emir kipi 2.teklik şahıs ,”ister”: Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”ya düğünde ya bayramda”:Bağlama grubu
958. Dilim seni dilim dilim dileyim, başıma geleni senden bileyim.
Kip ve şahıs : İstek kipi 1.teklik şahıs
Kelime grupları :”dilim dilim”:Tekrar grubu
“başıma gelen”:Sıfat fiil grubu
959. Dilim seni, dilim seni; dilim dilim dilem seni.
Kip ve şahıs : İstek kipi 1.teklik şahıs
Kelime grupları :”dilim dilim”:Tekrar grubu

960. Dilin cirmi küçük, cümrü büyük.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dilin cirmi”:Belirtisiz isim tamlaması
961. Dilin kemiği yok.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dilin kemiği”:Belirtili isim tamlaması
962. Dilsizin dilinden anası anlar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dilsizin dili”:Belirtili isim tamlaması
963. Dil yüreğin kepçesidir.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”yüreğin kepçesi”:Belirtili isim tamlaması
964. Dinsizin hakkından imansız gelir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dinsizin hakkı”:Belirtili isim tamlaması
: “hakkından gel” : Deyim, birleşik fiil
965. Dirlik nerde, devlet orda.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dirlik nerde (ise) “:Zarf fiil grubu
966. Dişi köpek kuyruğunu sallamayınca, erkek köpek ardına düşmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dişi köpek”,”erkek köpek”:Sıfat tamlaması
:“dişi köpek kuyruğunu sallamayınca”:Zarf fiil grubu
: “ardına düş” : Deyim, birleşik fiil
967. Dişi yalamazsa erkek dolanmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dişi yalanmazsa”:Zarf fiil grubu

968. Doğan anası olma, doğuran anası ol.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”doğan anası”,”doğuran anası”:Belirtisiz isim tamlaması
969. Doğmadık çocuğa don biçilmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”doğmadık çocuk”:Sıfat tamlaması
970. Doğruluk dost kapısı.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dost kapısı”:Belirtisiz isim tamlaması
971. Doğruluk minarede kalmış.
Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :
972. Doğrunun yardımcısı Allah’tır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”doğrunun yardımcısı”:Belirtili isim tamlaması
973. Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”doğru söyleyen”:Sıfat fiil grubu
“dokuz köy”:Sıfat tamlaması
: “doğru söyle”: Birleşik fiil
974. Doğru söyleyenin bir ayağı üzengide gerek.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “doğru söyleyen”:Sıfat fiil grubu
“doğru söyleyenin bir ayağı”:Belirtili isim tamlaması
“bir ayak”:Sıfat tamlaması
: “doğru söyle”: Birleşik fiil
975. Doğru söyleyenin tepesi delik olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

- Kelime grupları :”doğru söyleyen”:Sıfat fiil grubu
“doğru söyleyenin tepesi”:Belirtili isim tamlaması
: “doğru söyle”: Birleşik fiil
976. Doğru söz acıdır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”doğru söz”:Sıfat tamlaması
977. Doğru söz katarından belli olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”doğru söz”:Sıfat tamlaması
: “belli olur” : Birleşik fiil
978. Doğru söz yemin istemez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”doğru söz”:Sıfat tamlaması
979. Doğuran avrat Azrail’i yenmiş.
Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :”doğuran avrat”:Sıfat tamlaması
980. Dokunma sarhoşa, yıkılana kadar gitsin.
Kip ve şahıs : “dokunma”:Emir kipi 2.teklik şahıs ,”gitsin”:Emir kipi
3.teklik şahıs
Kelime grupları :”yıkılana kadar”:Edat grubu
981. Dokuz at bir kazığa bağlanmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dokuz at”,”bir kazık”:Sıfat tamlaması
982. Dokuz keçe, su geçe; bir deri, soğuk geri.
Kip ve şahıs : “geçe”:İstek kipi 3.teklik şahıs ,”geri”:Ø-Ø Geniş zaman
3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dokuz keçe”,”bir deri”:Sıfat tamlaması

983. Dokuz ölç, bir biç.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :
984. Dolu küpün sesi çıkmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dolu küp”:Sıfat tamlaması
“dolu küpün sesi”:Belirtili isim tamlaması
985. Domuzdan toklu doğmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
986. Domuz derisinden post olmaz, eski düşman dost olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”domuz derisi”:Belirtisiz isim tamlaması
“eski düşman”:Sıfat tamlaması
987. Domuzun kuyruğunu kes yine domuz.
Kip ve şahıs : “kes”:Emir kipi 2.teklik şahıs ,”domuz”: Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”domuzun kuyruğunu”:Belirtili isim tamlaması
988. Donsuzun gönlünden dokuz top bez geçer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”donsuzun gönlü”:Belirtili isim tamlaması
“dokuz top”,”dokuz top bez”:Sıfat tamlaması
989. Dost acı söyler.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “acı söyle”: Deyim, birleşik fiil

990. Dost başa bakar, düşman ayağa.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
991. Dost beni ansın bir koz ile, o da çürük çıksın.
Kip ve şahıs : Emir kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir koz”:Sıfat tamlaması
:“bir koz ile”:Edat grubu
: “çürük çık” : Deyim, birleşik fiil
992. Dost bin ise azdır, düşman bir ise çoktur.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dost bin ise”,”düşman bir ise”:Zarf fiil grubu
993. Dost dostun ayıbını yüzüne söyler.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dostun ayıbı”:Belirtili isim tamlaması
994. Dost dostun eğerlenmiş atıdır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”eğerlenmiş at”:Sıfat tamlaması
“dostun eğerlenmiş atı”:Belirtili isim tamlaması
995. Dost evinde başını bağla, düşman evinde tırnağını kes.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”dost evi”,”düşman evi”:Belirtisiz isim tamlaması
: “başını bağla” : Deyim, birleşik fiil
996. Dost için ölmeli, düşman için dirilmeli.
Kip ve şahıs : “ölmeli”,”dirilmeli”.Gereklilik kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dost için”,”düşman için”:Edat grubu

997. Dost ile ye, iç, alışveriş etme.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”dost ile”:Edat grubu
: “alışveriş et”: Birleşik fiil
998. Dost kara günde belli olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”kara gün”:Sıfat tamlaması
: “belli olur”: Birleşik fiil
999. Dostluk başka, alışveriş başka.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1000. Dostluk dağca, hesap kılca.
Kip ve şahıs :Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1001. Dostluk kantarla, hesap miskalle.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”kantarla”,”miskalle”:Edat grubu
1002. Dostun attığı taş baş yarmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dostun attığı”:Belirtili isim tamlaması
“dostun attığı taş”:Sıfat tamlaması
1003. Dostun odu cehennem odundan beterdir.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dostun odu”:Belirtili isim tamlaması
”cehennem odu”:Belirtisiz isim tamlaması

1004. Döven öküzünün ağızı bağlanmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”döven öküz”:Sıfat tamlaması
“döven öküzün ağızı”:Belirtili isim tamlaması
1005. Dumansız baca olmaz, kahırsız koca olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dumansız baca”,”kahırsız koca”:Sıfat tamlaması
1006. Dut kurusu ile yar sevilmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dut kurusu”:Belirtisiz isim tamlaması
“dut kurusu ile”:Edat grubu
1007. Dut yaprağı açtı, soyun; döktü giyin.
Kip ve şahıs : “açtı”,”döktü”:Görülen Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
”soyun”,”giyin”:Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”dut yaprağı”:Belirtisiz isim tamlaması
1008. Duvarın beri yüzü beri, öte yüzü öte.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”beri yüz”,”öte yüz”:Sıfat tamlaması
“duvarın beri yüzü”:Belirtili isim tamlaması
1009. Duvarı nem, insanı gam yıkar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1010. Duvarın kulağı var, gözünü de unutma.
Kip ve şahıs : “var”: Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs,”unutma”:Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”duvarın kulağı”:Belirtili isim tamlaması

1011. Dügün aşıyla dost ağırılanmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : ”dügün aşı”:Belirtisiz isim tamlaması
“dügün aşıyla”:Edat grubu
1012. Dügünde Fatmacığı kim bilir?
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1013. Dügün el ile, harman yel ile.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : ”el ile”, ”yel ile”:Edat grubu
1014. Dügün olur iki kişiye, kaygısı düşer deli komşuya.
Kip ve şahıs : “olur”, ”düşer”: Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : ”iki kişi”, ”deli komşu”:Sıfat tamlaması
1015. Dügünü okuyucu boklar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1016. Dün öleni dün gömerler.
Kip ve şahıs : Geniş Zaman 3.çokluk şahıs
Kelime grupları : ”dün ölen”:Sıfat fiil grubu
1017. Dünya bir gemi, akıl yelkeni, fikir dümeni, kolla kendini, göreyim seni.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs“kolla”:Emir kipi 2.teklik şahıs , ”göreyim”:İstek kipi 1.teklik şahıs
Kelime grupları : ”bir gemi”:Sıfat tamlaması
: “kolla kendini” : Deyim, birleşik fiil
1018. Dünya bir, işin bin.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

1019. Dünya bir yağlı kuyruktur; yiyebilene aşk olsun.

Kip ve şahıs : “bir yağlı kuyruktur”:Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs ,Emir kipi 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”bir yağlı kuyruk”:Sıfat tamlaması
: “aşk ol”: Birleşik fiil

1020. Dünya bol olmuş neye yarar, pabuç dar olduktan sonra.

Kip ve şahıs :”yarar”: Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”pabuç dar olduk”:Sıfat fiil grubu
“dünya bol olmuş”:Zarf fiil grubu

1021. Dünyada tasasız baş bostan korkuluğunda bulunur.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”tasasız baş”:Sıfat tamlaması
“bostan korkuluğu”:Belirtisiz isim tamlaması

1022. Dünya dört kulplu bir kazan, bir kulpundan tut da kazan.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs ,”kazan”:Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları :”dört kulp”,”dört kulplu bir kazan”,”bir kazan”, ”bir kulp”:Sıfat tamlaması

1023. Dünya gençten gence, dinçten dince.

Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

1024. Dünya iki kapılı handır.

Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”iki kapı”,”iki kapılı han”:Sıfat tamlaması

1025. Dünya malı dünyada kalır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”dünya malı”:Belirtisiz isim tamlaması

1026. Dünyanın iki başı bir gelmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”iki baş”:Sıfat tamlaması
“dünyanın iki başı”:Belirtili isim tamlaması
1027. Dünyanın ucu uzundur.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dünyanın ucu”:Belirtili isim tamlaması
1028. Dünya ölümlü, gün akşamı.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dünya ölümlü”,”gün akşamı”:İsnat grubu
1029. Dünya Süleyman’a bile kalmamış.
Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :”Süleyman’a bile”:Edat grubu
1030. Dünya tükenir, yalan tükenmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1031. Dünyayı sel bassa ördeğe vız gelir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dünyayı sel bassa”:Zarf fiil grubu
: “vız gelir” : Deyim, birleşik fiil
1032. Dünyayı umutla yemişler.
Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :”umutla”:Edat grubu
1033. Düşünenin dostu olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”düşenin dostu”:Belirtili isim tamlaması

1034. Düşmana yarak gerek, ya düşmandan ırak gerek.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : ”yarak gerek”, ”ırak gerek”:Edat grubu
1035. Düşman düşmana gazel okumaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1036. Düşman, düşmanın halinden bilmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : ”düşmanın hali”:Belirtili isim tamlaması
1037. Düşmanın karınca ise de hor bakma.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları : ”düşmanın karınca ise”:Zarf fiil grubu
: “hor bak” : Deyim, birleşik fiil
1038. Düşmez kalkmaz bir Allah.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : ”düşmez kalkmaz”:Tekrar grubu
1039. Düştüğün yerden bir avuç toprakla kalk.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları : ”düştüğün yer”, ”bir avuç”, ”bir avuç toprak”:Sıfat tamlaması
“bir avuç toprakla”:Edat grubu
1040. Düşünse toprağa sarıl.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :
1041. Düş uykudan sonra olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

1042. Düşüne düşünme görmeli işi, sonra pişman olmamalı kişi.
Kip ve şahıs : “görmeli”, ”olmamalı”:Gereklilik kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”düşüne düşünme”:Tekrar grubu

1043. Düt demeye dudak gerek.
Kip ve şahıs :Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”düt deme”:İsim fiil grubu
“dudak gerek”:Edat grubu

E

1044. Ecele çare bulunmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

1045. Ecel geldi cihane, baş ağrısı bahane.
Kip ve şahıs : “geldi”:Görülen Geçmiş Zaman 3.teklik şahıs ,”bahane”:Ø
Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”baş ağrısı”:Belirtisiz isim tamlaması

1046. Eceli gelen fare kedi taşığı kaşır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”eceli gelen”:Sıfat fiil grubu
“eceli gelen fare”:Sıfat tamlaması
“kedi taşığı”:Belirtisiz isim tamlaması
: “eceli gel” : Birleşik fiil

1047. Eceli gelen it cami duvarına siyer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”eceli gelen”:Sıfat fiil grubu
“eceli gelen it”:Sıfat tamlaması
“cami duvarı”:Belirtisiz isim tamlaması
: “eceli gel” : Birleşik fiil

1048. Edebi edepsizden öğren.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :
1049. Eden bulur, inleyen ölür.
Kip ve şahıs :Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1050. “Eğer” ile “meğer” i evlendirmişler, “keşke” diye bir çocuk doğmuş.
Kip ve şahıs : “evlendirmişler”: Duyulan Geçmiş Zaman 3. çokluk şahıs.
“doğmuş”:Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :”eğer ile meğer”:Bağlama grubu
“keşke diye”:Edat grubu
“bir çocuk”:Sıfat tamlaması
1051. Eğilen baş kesilmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”eğilen baş”:Sıfat tamlaması
1052. Eğreti ata binen tez iner.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”eğreti at”:Sıfat tamlaması
“eğreti ata binen”:Sıfat fiil grubu
1053. Eğretinin canı berk olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”eğretinin canı”:Belirtili isim tamlaması
1054. Eğri otur, doğru söyle.
Kip ve şahıs : “otur”,”söyle”:Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :

1055. Eken biçer, konan göçer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1056. Ekici ol, bilici olma.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :
1057. Ekicinin karnını yarmışlar; kırk “bu yılcık”, kırk “bıldırcık” çıkmış.
Kip ve şahıs : “yarmışlar”: Duyulan Geçmiş Zaman 3. çokluk şahıs
“çıkmiş”: Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :”ekicinin karnı”:Belirtili isim tamlaması
“kırk bu yılcık”,”bu yılcık”, ”kırk bıldırcık”:Sıfat tamlaması
1058. Ekmeden biçilmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1059. Ekmeği ekmekçiye ver, bir ekmek de üste ver.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir ekmek”:Sıfat tamlaması
1060. Ekmeğin büyüğü, hamurun çoğundan olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”ekmeğin büyüğü”,”hamurun çoğu”:Belirtili isim tamlaması
1061. Ekmekle oynayanın ekmeğiyle oynanır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”ekmekle”:Edat grubu
“ekmekle oynayan”:Sıfat fiil grubu
“ekmekle oynayanın ekmeği”:Belirtili isim tamlaması
“ekmekle oynayanın ekmeğiyle”:Edat grubu
“ekmeğiyle oyna” : Deyim, birleşik fiil

1062. Ekmekten kaşık olur ama her yoğurdun hakkına değil.
Kip ve şahıs : “olur”:Geniş zaman 3.teklik şahıs
“değil”:Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her yoğurt”:Sıfat tamlaması
“her yoğurdun hakkı”:Belirtili isim tamlaması
1063. Ek tohumun hasını, çekme yiyecek yasını.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”tohumun hası”,; Belirtili isim tamlaması
“yiyecek yası”:Belirtisiz isim tamlaması
1064. El, adamı cömert der maldan eder, yiğit der candan eder.
Kip ve şahıs : “der”,”eder”:Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “maldan et”, “candan et”: Birleşik fiil
1065. El ağzına bakan, karısını tez boşar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”el ağzına bakan”:Sıfat fiil grubu
“el ağzı”:Belirtili isim tamlaması
1066. El altına binen tez iner.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”el atı”:Belirtisiz isim tamlaması
“el altına binen”:Sıfat fiil grubu
1067. Elçiye zeval olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1068. Elde bulunan beyde bulunmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”elde bulunan”:Sıfat fiil grubu

1069. Eldeki yara, yarasıza duvar deliği gibidir.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “eldeki yara”:Sıfat tamlaması
“duvar deliği”:Belirtisiz isim tamlaması
1070. Elden gelen geç gelir, onda da karnın aç kalır.
Kip ve şahıs : “gelir”,”kalır”: Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”elden gelen”:Sıfat fiil grubu
1071. Elden gelen övün olmaz, o da vaktinde bulunmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”elden gelen”:Sıfat fiil grubu
1072. Elden yiyen börkmüş, keseden yiyen çökmüş.
Kip ve şahıs : “börkmüş”:Ek fiil Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
“çökmüş”: Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :”elden yiyen”,”keseden yiyen”:Sıfat fiil grubu
1073. El elden kalmaz, dil dilden kalmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1074. El elden üstündür.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1075. El el için ağlamaz; başına kara bağlanmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”el için”:Edat grubu
: “başına kara bağla” : Deyim, birleşik fiil
1076. El el ile, değirmen yel ile.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”el ile”,”yel ile”:Edat grubu

1077. El elin aynasıdır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”elin aynası”:Belirtili isim tamlaması
1078. El elin eşeğini türkü çağırarak arar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”elin eşeği”:Belirtili isim tamlaması
“türkü çağırarak”:Zarf fiil grubu
1079. El elin nesine, gülerek gider yasına.
Kip ve şahıs : “nesine”:Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
“gider”:Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”elin nesi”:Belirtili isim tamlaması
1080. El eli yıkar, iki elde yüzü yıkar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”iki el”:Sıfat tamlaması
1081. El eliyle yılan tutulur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”el eli”:Belirtisiz isim tamlaması
“el eliyle”:Edat grubu
1082. El el üstünde olur, ev ev üstünde olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”el üstü”,”ev üstü”:Belirtisiz isim tamlaması
1083. Ele uyan eşini boşar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”ele uyan”:Sıfat fiil grubu

1084. Eli boşa “ağa uyur” derler; eli doluya “ağa buyur “ derler.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”eli boş”,”eli dolu”:Sıfat tamlaması
1085. El için ağlayan gözden olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”el için”:Edat grubu
“el için ağlayan”:Sıfat fiil grubu
1086. El için kuyu kazan, evvela kendi düşer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”el için”:Edat grubu
“el için kuyu kazan”:Sıfat fiil grubu
1087. El için yanma nare, yak çubuğunu safanı ara.
Kip ve şahıs : “yanma”,”yak”,”ara”:Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”el için”:Edat grubu
1088. Elifin hecesi var, gündüzün gecesi var.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”elifin hecesi”,”gündüzün gecesi”:Belirtili isim tamlaması
1089. El ile bozgun düzgün.
Kip ve şahıs :
Kelime grupları :”el ile”:Edat grubu
1090. El ile gelen düğün, bayramdır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”el ile”:Edat grubu
“el ile gelen”:Sıfat fiil grubu
“el ile gelen düğün”:Sıfat tamlaması

1091. Elin ağızı torba değil ki büzesin.
Kip ve şahıs : “ki”:Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
“büzesin”:İstek kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”elin ağızı”:Belirtili isim tamlaması
“torba değil”:Edat grubu
1092. Elin vergisi, gönlünün sevgisi.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”elin vergisi”,”gönlünün sevgisi”:Belirtili isim tamlaması
1093. El kazanı ile aş kaynamaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”el kazanı”:Belirtisiz isim tamlaması
“el kazanı ile”:Edat grubu
1094. El kesesinden sultanım, develer olsun kurbanım.
Kip ve şahıs : “sultanım”:Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
“olsun”:Emir kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”el kesesi”:Belirtisiz isim tamlaması
1095. Elmanın dibi göl, armudun dibi yol olmalı.
Kip ve şahıs : Gereklilik kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”elmanın dibi”,”armudun dibi”:Belirtili isim tamlaması
1096. Elmas çamura düşse yine elmas.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çamura düşse”:Zarf fiil grubu
1097. Elmayı çayıra, armudu bayıra.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Gereklilik kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

1098. Elmayı havaya at, düşünceye kadar ALLAH kerim.
Kip ve şahıs :”kerim”: Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs ,”at”:Emir kipi
2.teklik şahıs
Kelime grupları : “düşünceye kadar”:Edat grubu
1099. Elmayı soy da ye, armudu say da ye.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :
1100. El mi yaman, bey mi yaman?.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1101. El öpmekle ağız aşınmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”el öpmek”:İsim fiil grubu
“el öpmekle”:Edat grubu
1102. El terazi, göz mizan.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1103. Elti eltiden kaçar, görümceler bayrak açar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bayrak aç” : Deyim, birleşik fiil
1104. Elti eltiye eş olmaz, arpa unundan aş olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”arpa unu”:Belirtisiz isim tamlaması
1105. El üstünde gömlek eskimez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”el üstü”:Belirtisiz isim tamlaması

1106. El vergisi,gönül sevgisi.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”el vergisi”,”gönül sevgisi”:Belirtisiz isim tamlaması
1107. El yarası onulur, dil yarası onulmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”el yarası”,”dil yarası”:Belirtisiz isim tamlaması
1108. El yumruğu yemeyen kendi yumruğunu değirmen taşı sanır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”el yumruğu”,”kendi yumruğu”,”değirmen taşı”:Belirtisiz isim tamlaması
“el yumruğu yemeyen”:Sıfat fiil grubu
1109. Emanet ata binen tez iner.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”emanet at”:Sıfat tamlaması
“emanet ata binen”:Sıfat fiil grubu
1110. Emanete hıyanet olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1111. Emanet eşeğin yuları gevşek olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”emanet eşek”:Sıfat tamlaması
“emanet eşeğin yuları”:Belirtili isim tamlaması
1112. Emanet hayvanın kuskunu yokuşta kopar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”emanet hayvan”:Sıfat tamlaması
“emanet hayvanın kuskunu”:Belirtili isim tamlaması

1113. Emek olmadan yemek olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”emek olmadan”:Zarf fiil grubu
1114. Emmim, dayım hepsinden aldım payım.
Kip ve şahıs : Görülen geçmiş zaman 1.teklik şahıs
Kelime grupları :
1115. Emmim, dayım kesem; elimi soksam yesem.
Kip ve şahıs : “kesem”:Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs ,”yesem”:Dilek şart kipi 1.teklik şahıs
Kelime grupları : “elimi soksam”:Zarf fiil grubu
1116. En kolay iş yemek, çiğnemedenden yutulmaz.
Kip ve şahıs : “yemek”:Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs ,”yutulmaz”:
Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”en kolay iş”:Sıfat tamlaması
1117. Er ek, geç ek, tava ek.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :
1118. Er ekmeği er kursağında kalmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”er ekmeği”,”er kursağı”:Belirtisiz isim tamlaması
1119. Er ekmeği, meydan ekmeği.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”er ekmeği”,”meydan ekmeği”:Belirtisiz isim tamlaması
1120. Erenlerin sağı, solu olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”erenlerin sağı solu”:Belirtili isim tamlaması
: “sağı solu olma” : Deyim, birleşik fiil

1121. Ergene karı boşaması kolaydır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”karı boşaması”:Belirtisiz isim tamlaması
1122. Ergene var ergene, kaygısız gir yorgana.
Kip ve şahıs : “var”,”gir”:Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”ergene ergene”:Tekrar grubu
1123. Ergen gözüyle kız alma, gece gözüyle bez alma.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”ergen gözü”,”gece gözü”:Belirtisiz isim tamlaması
“ergen gözüyle”,”gece gözüyle”:Edat grubu
1124. Er gönülü ibrişim, dolaşırsa açılmaz.
Kip ve şahıs : “ibrişim”:Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs ,
”açılmaz”: Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”er gönülü”:Belirtili isim tamlaması
1125. Erim er olsunda yerim çalı gibi olsun.
Kip ve şahıs : Emir kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çalı gibi”:Edat grubu
1126. Erine göre bağla başını, tencerene göre kaynat aşını.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”erine göre”,”tencerene göre”:Edat grubu
1127. Erinenin oğlu kızı olmamış.
Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :”erinenin oğlu kızı”:Belirtili isim tamlaması
1128. Erkeğin kalbine giden yol midesinden geçer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”erkeğin kalbi”:Belirtili isim tamlaması
“erkeğin kalbine giden”:Sıfat fiil grubu
“erkeğin kalbine giden yol”:Sıfat tamlaması

1129. Erkeğin şeytanı kadın.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : ”erkeğin şeytanı”:Belirtili isim tamlaması

1130. Erkek aslan aslan da dişi aslan aslan değil mi?

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”erkek aslan”,”dişi aslan”:Sıfat tamlaması

1131. Erkek koyun kasap dükkanına yakışır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”erkek koyun”:Sıfat tamlaması
“kasap dükkanı”:Belirtisiz isim tamlaması

1132. Erkek sel, kadın göl.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

1133. Erken kalkan yol alır, er evlenen döl alır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”erken kalkan”,”er evlenen”:Sıfat fiil grubu
: “yol al”, “döl al” : Deyim, birleşik fiil

1134. Erken kalktım işime, şeker kattım aşıma.

Kip ve şahıs : Görülen Geçmiş Zaman 1.teklik şahıs
Kelime grupları :

1135. Er kocar, gönül kocamaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

1136. Er lokması er kursağında kalmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”er lokması”,”er kursağı”:Belirtisiz isim tamlaması
1137. Er olan ekmeğini taştan çıkarır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”er olan”:Sıfat fiil grubu
“ekmeğini taştan çıkarmak”:Deyim
1138. Er oyunu üçe kadar.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “er oyunu”:Belirtisiz isim tamlaması
“üçe kadar”:Edat grubu
1139. Esirgenen göze çöp batar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”esirgenen göz”:Sıfat tamlaması
1140. Eski diye atma kürkünü; gerek olur bürünürsün bir günü.
Kip ve şahıs : “atma”:Emir kipi 2.teklik şahıs
“gerek olur”:Geniş zaman 3.teklik şahıs
“bürünürsün”:Geniş Zaman 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”eski diye”:Edat grubu
“bir gün”:Sıfat tamlaması
1141. Eski dost düşman olmaz, yenisinden vefa gelmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”eski dost”:Sıfat tamlaması
: “düşman ol”, “vefa gel”: Birleşik fiil
1142. Eski düşman dost olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”eski düşman”:Sıfat tamlaması

1143. Eski kaçmış; iğne iplik geri getirmiş.
Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :
1144. Eski olmayanın yenisi olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”eskisi olmayan”:Sıfat fiil grubu
“eskisi olmayanın yenisi”:Belirtili isim tamlaması
1145. Eskiye itibar olsaydı bit pazarına nur yağardı.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”eskiye itibar olsaydı”:Zarf fiil grubu
“bit pazarı”:Belirtisiz isim tamlaması
1146. Esmere al bağla, karşısına geç ağla.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :
1147. Esrik devenin çulu eğri gerek.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”esrik deve”:Sıfat tamlaması
“esrik devenin çulu”:Belirtili isim tamlaması
“eğri gerek”:Edat grubu
1148. Eşeğe altın semer vursalar yine eşektir.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”altın semer”:Sıfat tamlaması
“altın semer vursalar”:Zarf fiil grubu
1149. Eşeğe cilve yap demişler, çifte atmış.
Kip ve şahıs : “demişler”: Duyulan Geçmiş Zaman 3. çokluk şahıs
“atmış”:Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları : “çifte at” : Deyim, birleşik fiil

1150. Eşeye kaç gün yol gidersin demişler; onu bizlengiç bilir demiş.
Kip ve şahıs : “demişler”: Duyulan Geçmiş Zaman 3. çokluk şahıs
“demiş”: Duyulan Geçmiş Zaman 3. Teklik Şahıs
Kelime grupları :”kaç gün”:Sıfat tamlaması
1151. Eşeye marifetini göster demişler, yıkılıp ağnamış.
Kip ve şahıs : “demişler”: Duyulan Geçmiş Zaman 3. çokluk şahıs.
“ağnamış”: Duyulan Geçmiş Zaman 3. Teklik Şahıs
Kelime grupları :
1152. Eşeye rakı içirmişler; çulunu bahşiş vermiş.
Kip ve şahıs : “içirmişler”: Duyulan Geçmiş Zaman 3. çokluk şahıs
“bahşiş vermiş”: Duyulan Geçmiş Zaman 3. Teklik Şahıs
Kelime grupları : “bahşiş ver”: Birleşik fiil
1153. Eşeye semer yük değil.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3. teklik şahıs
Kelime grupları :”yük değil”:Edat grubu
1154. Eşegi bağla, işini sağla.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2. teklik şahıs
Kelime grupları :
1155. Eşegi dama çıkararak yine kendi indirir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3. teklik şahıs
Kelime grupları :”eşegi dama çıkararak”:Sıfat fiil grubu
1156. Eşegi düğüne çağırılmışlar, “ya odun eksik ya su” demiş.
Kip ve şahıs : “çağırılmışlar”: Duyulan Geçmiş Zaman 3. çokluk şahıs
“demiş”: Duyulan Geçmiş Zaman 3. Teklik Şahıs
Kelime grupları :

1157. Eşegin gönlüne kalsa bir bağ maydanozu götürmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”eşegin gönlü”:Belirtili isim tamlaması
“eşegin gönlüne kalsa”:Zarf fiil grubu
“bir bağ maydanoz”,”bir bağ”:Sıfat tamlaması
1158. Eşegini sağlam bağla, sonra Allah a ısmarla
Kip ve şahıs :”bağla”,”ısmarla”: Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :
1159. Eşegin kuyruğunu kalabalıkta kesme; kimi uzun der kimi kısa.
Kip ve şahıs : “kesme”:Emir kipi 2.teklik şahıs
“der”: Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”eşegin kuyruğu”:Belirtili isim tamlaması
1160. Eşegin ölümü köpeğe düğündür.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”eşegin ölümü”:Belirtili isim tamlaması
1161. Eşegin yorulduğu yere han yapılmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”eşegin yorulduğu”:Belirtili isim tamlaması
“eşegin yorulduğu yer”:Sıfat tamlaması
1162. Eşegi sahibinin dediği yere bağla da varsın kurt yesin.
Kip ve şahıs : “bağla”:Emir kipi 2.teklik şahıs ;“yesin”:Emir kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”sahibinin dediği”:Belirtili isim tamlaması
“sahibinin dediği yer”:Sıfat tamlaması
1163. Eşegi süren osuruğuna katlanır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”eşegi süren”:Sıfat fiil grubu

1164. Eşegi yoldan çıkararak sıpanın oynaması
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”eşegi yoldan çıkararak”:Sıfat fiil grubu
“sıpanın oynaması”:Belirtili isim tamlaması
1165. Eşek at olmaz, ciğer et olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1166. Eşek bile bir düştüğü yere bir daha düşmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”eşek bile”:Edat grubu
“bir düştüğü”:Sıfat fiil grubu
“bir düştüğü yer”:Sıfat tamlaması
1167. Eşek büyümekle tavla başı olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”eşek büyümek”:İsim fiil grubu
“eşek büyümekle”:Edat grubu
1168. Eşek çamura çökerse sahibinden gayretlisi olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”eşek çamura çökerse”:Zarf fiil grubu
“sahibinden gayretlisi”:Belirtili isim tamlaması
1169. Eşek eşegi ödünç kaşır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1170. Eşek eve gelmiş, yorga yolda kalmış.
Kip ve şahıs : “gelmiş”,”kalmış”:Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :

1171. Eşek hoşaftan ne anlar?
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1172. Eşek kocamakla tavla başı olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”eşek kocamak”:Edat grubu
“eşek kocamak”:İsim fiil grubu
1173. Eşek küçüktür ama dokuz deveyi yeder.
Kip ve şahıs :”küçüktür”:Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
”yeder”: Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”dokuz deve”:Sıfat tamlaması
1174. Eşkıyanın düşkünü beyaz giyer kış günü.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”eşkıyanın düşkünü”:Belirtili isim tamlaması
“kış günü”:Belirtisiz isim tamlaması
1175. Eşkin eve gelmiş, yorga yolda kalmış.
Kip ve şahıs : “gelmiş”,”kalmış”:Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :
1176. Etek öpmekle dudak aşınmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”etek öpmekle”:Edat grubu, “etek öpmek”:İsim fiil grubu
1177. Eti ciğer edende avrat, ciğeri et edende.
Kip ve şahıs :Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”eti ciğer eden”,”ciğeri et eden”:Sıfat fiil grubu
1178. Etin çiği et getirir, ekmeğin çiği dert getirir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”etin çiği”,”ekmeğin çiği”:Belirtili isim tamlaması

1179. Et kanlı gerek, yiğit canlı.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”kanlı gerek”:Edat grubu
1180. Et kokarsa tuzlanır; ya tuz kokarsa ne yapılır?
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”et kokarsa”,”tuz kokarsa”:Zarf fiil grubu
1181. Etle deri, yemekle diri.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”etle deri”:Bağlama grubu, “yemekle”:Edat grubu
1182. Etle tırnak arasına girilmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”etle tırnak”:Bağlama grubu
“etle tırnak arası”:Belirtisiz isim tamlaması
1183. Etme bulma dünyası.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1184. Etme bulursun inleme ölürsün.
Kip ve şahıs : “etme”,”inleme”:Emir kipi 2.teklik şahıs
:“bulursun”, ”ölürsün”: Geniş Zaman 2.teklik şahıs
Kelime grupları :
1185. Et ne kadar arık olsa ekmek üstünde yaraşır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”ne kadar”:Edat grubu
“et ne kadar arık olsa”.Zarf fiil grubu
“ekmek üstü”:Belirtisiz isim tamlaması

1186. Et ola, it ola.
Kip ve şahıs : İstek kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1187. Et tırnaktan ayrılmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1188. Ev alanla evlenene Allah yardım eder.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”ev alanla evlenen”:Bağlama grubu
:“ev alan”:Sıfat fiil grubu
: “yardım et”: Birleşik fiil
1189. Ev alma, komşu al.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :
1190. Evceğizim evceğizim, saklar benim halceğizim.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”evceğizim evceğizim”:Tekrar grubu
“benim halceğizim”:Belirtili isim tamlaması
1191. Evdeki hesap çarşıya uymaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”evdeki hesap”:Sıfat tamlaması
1192. Ev dememişler, evran demişler.
Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.çokluk şahıs
Kelime grupları :
1193. Evden bir ölü çıkacak demişler, herkes hizmetçinin yüzüne bakmış.
Kip ve şahıs : “demişler”: Duyulan Geçmiş Zaman 3.çokluk şahıs

- “bakmış” : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :”bir ölü”:Sıfat tamlaması
“hizmetçinin yüzü”:Belirtili isim tamlaması
: “ölü çık” : Deyim, birleşik fiil
1194. Evi ev eden avrat.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”evi ev eden”:Sıfat fiil grubu
1195. Evine göre pişir aşını; erine göre bağla başını.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”evine göre”,”erine göre”:Edat grubu
1196. Evladı ben doğurdum, ama gönlünü ben doğurmadım.
Kip ve şahıs : Görülen geçmiş zaman 1.teklik şahıs
Kelime grupları :
1197. Evlenenle ev alana Allah yardım eder.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”evlenenle ev alan”:Bağlama grubu
:“ev alan”:Sıfat fiil grubu
: “yardım et”: Birleşik fiil
1198. Evli evinde köylü köyünde gerek.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1199. Evlinin bir evi var, evsizin bin evi var.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir ev”,”bin ev”:Sıfat tamlaması
“evlinin bir evi”,”evsizin bin evi”:Belirtili isim tamlaması

1200. Ev sahibinin bir evi, kiracının bin evi var.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir ev”,”bin ev”:Sıfat tamlaması
“ev sahibinin bir evi”,”kiracının bin evi”:Belirtili isim tamlaması
“ev sahibi”:Belirtisiz isim tamlaması

1201. Evvel can, sonra canan.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

1202. Evvel taam sonra kelam.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

F

1203. Fakirlik ayıp değil tembellik ayıp
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”ayıp değil”:Edat grubu

1204. Fala inanma falsız kalma.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :

1205. Fare çıktığı deliği bilir.
Kip ve şahıs :Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”çıktığı delik”:Sıfat tamlaması

1206. Farz sünneti bastırır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

1207. Faydasız baş mezara yaraşır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”faydasız baş”:Sıfat tamlaması
1208. Fazla mal göz çıkarmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”fazla mal”:Sıfat tamlaması
1209. Felek, kimine kavun yedirir kimine kelek.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1210. Fırsat her vakit ele geçmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her vakit”:Sıfat tamlaması
“ele geçmez” : Deyim, birleşik fiil
1211. Fırsat sakal altından geçer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”sakal altı”:Belirtisiz isim tamlaması
1212. Fıs fıstığı kırıp düşman gözü çıkarmalı.
Kip ve şahıs : Gereklilik kipi 3.T.Ş.
Kelime grupları :”fıs fıstığı”,”düşman gözü”:Belirtisiz isim tamlaması
“fıs fıstığı kırıp”:Zarf fiil grubu
1213. Fısıltı ev yıkar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1214. Fincancı katırını ürküten sayısız dayak yer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”fincancı katırı”:Belirtisiz isim tamlaması
“fincancı katırını ürküten”:Sıfat fiil grubu
“sayısız dayak”:Sıfat tamlaması
: dayak ye” : Deyim, birleşik fiil

1215. Fukaranın düşkünü, beyaz giyer kış günü.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”fukaranın düşkünü”:Belirtili isim tamlaması
“kış günü”:Belirtisiz isim tamlaması
1216. Fukaranın tavuğu tek tek yumurtlar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”fukaranın tavuğu”:Belirtili isim tamlaması
“tek tek”:Tekrar grubu

G

1217. Gafile kelim nafil kelim.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”nafil kelim”:Sıfat tamlaması
1218. Gailisiz baş yerin altında.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gailisiz baş”:Sıfat tamlaması
“yerin altı”:Belirtili isim tamlaması
1219. Gammaz olmazsa tilki pazarda gezer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gammaz olmasa”:Zarf fiil grubu
1220. Garibe bir selam bin altın değer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir selam”,”bin altın”:Sıfat tamlaması

1221. Garip itin kuyruğu bacağı arasında olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”garip it”:Sıfat tamlaması
“garip itin kuyruğu”:Belirtili isim tamlaması
”bacağı arası”:Belirtisiz isim tamlaması
1222. Garip kim, kör o.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”garip kim”:Zarf fiil grubu
1223. Garip kuşun yuvasını Allah yapar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”garip kuş”:Sıfat tamlaması
“garip kuşun yuvası”:Belirtili isim tamlaması
1224. Gavura kızıp oruç yenmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gavura kızıp”:Zarf fiil grubu
: “oruç yeme”: Deyim, birleşik fiil
1225. Gavurun ekmeğini yiyen gavurun kılıcını çalar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gavurun ekmeği”,”gavurun kılıcı”:Belirtili isim tamlaması
“gavurun ekmeğini yiyen”:Sıfat fiil grubu
1226. Gavurun tembeli keşiş, Müslüman’ın tembeli derviş olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gavurun tembeli”,”müslümanın tembeli”:Belirtili isim tamlaması
1227. Gece işi kör işi.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gece işi”,”kör işi”:Belirtisiz isim tamlaması

1228. Geceler gebedir.

Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

1229. Gece yağar gündüz açar, yıl düzgünlüğü; erkek söyler kadın susar, ev düzgünlüğü.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

”yağar”,”açar”,”söyler”,”susar”:Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”yıl düzgünlüğü”,”ev düzgünlüğü”:Belirtisiz isim tamlaması

1230. Geçim dünyası.

Kip ve şahıs : Ø-Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “geçim dünyası”:Belirtisiz isim tamlaması

1231. Geçmiş mazi, yenmiş kuzu derler.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.çokluk şahıs

Kelime grupları :

1232. Geç olsun da güç olmasın.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları :

1233. Gel demek kolay ama git demek güçtür.

Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”gel demek”,”git demek”:İsim fiil grubu

1234. Gel denilen yere gitmeye ar eyleme; gelme denilen yere gidip yerini dar eyleme.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları :”gel denilen”,”gelme denilen”:Sıfat fiil grubu

“gel denilen yer”,gelme denilen yer”:Sıfat tamlaması

“gelme denilen yere gidip”:Zarf fiil grubu

“gel denilen yere gitmeye”:İsim fiil grubu

“ar eyle”, “dar eyle”: Birleşik fiil

1235. Geldik yüze, çıktık düze.
Kip ve şahıs : Görülen Geçmiş Zaman 1.çokluk şahıs
Kelime grupları : “çıktık düze” : Deyim, birleşik fiil
1236. Gelene git denilmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1237. Gelen geçer, konan göçer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1238. Gelen gidene rahmet okutur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “rahmet okut” : Deyim, birleşik fiil
1239. Gelen gideni aratır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1240. Gelin altın taht getirmiş, çıkmış kendisi oturmuş.
Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :”altın taht”:Sıfat tamlaması
1241. Gelin atta buyruk hakta.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1242. Geline oyna demişler, yerim dar demiş.
Kip ve şahıs : “demişler”: Duyulan Geçmiş Zaman 3.çokluk şahıs
“demiş”: Duyulan Geçmiş Zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

1243. Gelin eşikte oğlan beşikte.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1244. Gelin girmedik ev olur, ölüm girmedik ev olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gelin girmedik”,”ölüm girmedik”:Sıfat fiil grubu
“gelin girmedik ev”,”ölüm girmedik ev”:Sıfat tamlaması
1245. Gelin halı getirir, serer kendi oturur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1246. Gelini ata bindirmişler, “ya nasip” demiş.
Kip ve şahıs : “bindirmişler”: Duyulan Geçmiş Zaman 3.çokluk şahıs
“demiş”: Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :
1247. Gelin olmayan kızın vebali amcası oğlunun boynuna.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “gelin olmayan”:Sıfat fiil grubu
“gelin olmayan kız”:Sıfat tamlaması
“gelin olmayan kızın vebali”:Belirtili isim tamlaması
“amcası oğlu”:Belirtisiz isim tamlaması
“amcası oğlunun boynu”:Belirtili isim tamlaması
1248. Gem almayan atın ölümü yakındır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gem almayan”:Sıfat fiil grubu
“gem almayan at”:Sıfat tamlaması
“gem almayan atın ölümü”:Belirtili isim tamlaması

1249. Gemisini kurtaran kaptan.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gemisini kurtaran”:Sıfat fiil grubu
1250. Gençliğin kıymeti ihtiyarlıkta bilinir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gençliğin kıymeti”:Belirtili isim tamlaması
1251. Gençlikte para kazan, kocalıkta kur kazan.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :
1252. Getir bana hıdrellezi, göstereyim sana yazı.
Kip ve şahıs : “getir”:Emir kipi 2.teklik şahıs
“göstereyim”:İstek kipi 1.teklik şahıs
Kelime grupları :
1253. Gezen ayağa taş değer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gezen ayak”:Sıfat tamlaması
1254. Gezen kurt aç kalmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gezen kurt”:Sıfat tamlaması
: “aç kal”: Birleşik fiil
1255. Gideceğin Antep yiyeceğin pekmez.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1256. Giden gelse dedem gelirdi.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”giden gelse”:Zarf fiil grubu

1257. Gidilmeyen yer senin olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gidilmeyen yer”:Sıfat tamlaması
1258. Gidip de gelmemek var, gelip de görmemek var.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gidip de gelmemek”,”gelip de görmemek”:İsim fiil grubu
1259. Gizlide gebe kalan aşikarede doğurur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gizlide gebe kalan”:Sıfat fiil grubu
: “gebe kal”: Birleşik fiil
1260. Göç dönüşü topal eşek öne geçer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”göç dönüşü”:Belirtisiz isim tamlaması
“topal eşek”:Sıfat tamlaması
1261. Göçtük yurdun kadri konduk yurttta bilinir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”göçtük yurt”,”konduk yurt”:Sıfat tamlaması
“göçtük yurdun kadri”:Belirtili isim tamlaması
1262. Göğe direk, denize kapak olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1263. Gök gürlmeden yağmur yağmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gök gürlmeden”:Zarf fiil grubu
1264. Gökten ne yağdı da yer kabul etmedi.
Kip ve şahıs : Görülen Geçmiş Zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

1265. Gökten yere yağar yerden göğe değil.
Kip ve şahıs : “yağar”: Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”yerden göğe değil”:Edat grubu
1266. Gökyüzünde düğün var deseler, kadınlar merdiven kurmaya kalkar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gök yüzünde düğün var deseler”:Zarf fiil grubu
“merdiven kurma”:İsim fiil grubu
: “merdiven kur” : Deyim, birleşik fiil
1267. Göle su gelinceye kadar kurbağanın gözü patlar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”göle su gelince”:Zarf fiil grubu
“göle su gelinceye kadar”:Edat grubu
“kurbağanın gözü”:Belirtili isim tamlaması
1268. Gölgesinde oturulacak ağacın dalı kesilmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gölgesinde oturulacak”:Sıfat fiil grubu
“gölgesizde oturulacak ağaç”:Sıfat fiil grubu
“gölgesinde oturulacak ağacın dalı”:Belirtili isim tamlaması
1269. Gölgeyi hoş gören tekneyi boş görür.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gölgeyi hoş gören”:Sıfat fiil grubu
1270. Gönlün yazı var, kışı var.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gönlün yazı”:Belirtili isim tamlaması
1271. Gönül alma bir elma.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”gönül alma”:İsim fiil grubu
“bir elma”: Sıfat tamlaması
: “gönül al” : Deyim, birleşik fiil

1272. Gönül bir sırça saraydır, kırılırsa yapılmaz.
Kip ve şahıs : ”saraydır”: Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
“yapılmaz”:Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir sırça saray”:Sıfat tamlaması

1273. Gönülden gönüle yol vardır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları

1274. Gönül düştü bir boka, o da mis gibi koka.
Kip ve şahıs : “gönül düştü”:Görülen Geçmiş Zaman 3.teklik şahıs
“koka”:İstek kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir bok”:Sıfat tamlaması, “misk gibi”:Edat grubu

1275. Gönül ferman dinlemez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

1276. Gönül karımaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

1277. Gönül kimi severse güzel odur.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gönül kimi severse”:Zarf fiil grubu

1278. Gönülsüz namaz göğe ağmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gönülsüz namaz”:Sıfat tamlaması

1279. Gönülsüz yenen aş, ya karın ağrıtır ya baş.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gönülsüz yenen”:Sıfat fiil grubu
“gönülsüz yenen aş”:Sıfat tamlaması
“ya karın ya baş”: Bağlama grubu
1280. Gönül ummadığı yere küser.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”ummadığı yer”:Sıfat tamlaması
1281. Gönül var otluğa, gönül var bokluğa konar.
Kip ve şahıs : “var”:Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
“konar”: Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1282. Gönül verme evliye, eve gider unuttur.
Kip ve şahıs : “verme”:Emir kipi 2.teklik şahıs
“gider”: Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gönül vermek”: Deyim
1283. Gön yufka yerinden delinir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”yufka yer”:Sıfat tamlaması
1284. Gördün deli, savul geri.
Kip ve şahıs : “gördün”:Görülen Geçmiş Zaman 2. teklik şahıs
“savul”:Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :
1285. Görenedir görene, köre nedir köre ne?
Kip ve şahıs : “nedir”,”görenedir”:Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
“ne”,”görene”:Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

1286. Gören gözün hakkı vardır.

Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”gören göz”:Sıfat tamlaması

“gören gözün hakkı”:Belirtili isim tamlaması

1287. Görgülü kuşlar gördüğünü işler, görmedik kuşlar ne görsün ki ne işler?

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs “görsün”: Emir kipi 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”görgülü kuşlar”,”görmedik kuşlar”:Sıfat tamlaması

1288. Görmemiş görmüş, gülmeden ölmüş.

Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.teklik Şahıs

Kelime grupları :

1289. Görmemişin oğlu olmuş, tutmuş çükünü koparmış.

Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.teklik Şahıs

Kelime grupları :”görmemişin oğlu”:Belirtili isim tamlaması

1290. Görünen dağın uzağı olmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”görünen dağ”:Sıfat tamlaması

“görünen dağın uzağı”:Belirtili isim tamlaması

1291. Görünen köy kılavuz istemez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”görünen köy”:Sıfat tamlaması

1292. Görünüşe aldanma.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları :

1293. Göte yakın yerden et yememeli.
Kip ve şahıs :Gereklilik kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”göte yakın”:Yaklaşma grubu
“göte yakın yer”:Sıfat tamlaması
1294. Gözden irak olan gönülden de irak olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gözden irak”,”gönülden de irak”:Uzaklaşma grubu
“gözden irak olan”:Sıfat fiil grubu
1295. Göze yasak olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1296. Göz gördüğünü ister.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1297. Göz görmeyince gönül katlanır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”göz görmeyince”:Zarf fiil grubu
1298. Göz görür, gönül ister.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1299. Gözlüye gizli yoktur.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1300. Gözsüzden gözlü doğar, dilsizden dilli doğar, ille deli soy kovar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “soy kov” : Deyim, birleşik fiil

1301. Göz terazi; el mizan.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1302. Gözü tanede olan kuşun ayağı tuzaktan kurtulmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gözü tanede olan”:Sıfat fiil grubu
“gözü tanede olan kuş”:Sıfat tamlaması
“gözü tanede olan kuşun ayağı”:Belirtili isim tamlaması
1303. Göz var, izan var.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1304. Gurkun cücüğü güzün sayılır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gurkun cücüğü”:Belirtili isim tamlaması
1305. Gücük “ya iti soludurum, ya devenin kuyruğuna çıkarım“ demiş.
Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :”devenin kuyruğu”:Belirtili isim tamlaması
1306. Gül dalından odun, beslemeden kadın olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gül dalı”:Belirtisiz isim tamlaması
1307. Gül dikensiz olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1308. Gülme komşuna, gelir başına.
Kip ve şahıs : “gülme”:Emir kipi 2.teklik şahıs
“gelir”:Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

1309. Gülü seven dikenine katlanır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gülü seven”:Sıfat fiil grubu
1310. Gün bugün.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1311. Gün doğmadan neler doğar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gün doğmadan”:Zarf fiil grubu
1312. Gündüzün mum yakan geceleyin bulamaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gündüzün mum yakan”:Zarf fiil grubu
1313. Gündüz yağar gece açar, yıl bozgunluğu; kadın söyler erkek susar, ev bozgunluğu.
Kip ve şahıs : “yağar”,”açar”,”söyler”,”susar”: Geniş zaman 3.teklik şahıs
“yıl bozgunluğu”,”ev bozgunluğu”: Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “yıl bozgunluğu”,”ev bozgunluğu”: Belirtisiz isim tamlaması
1314. Güne göre kürk giyinmek gerek.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”güne göre”:Edat grubu
“kürk giyinmek”:İsim fiil grubu
“kürk giyinmek gerek”:Edat grubu
1315. Güneş balçıkla sıvanmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”balçıkla”:Edat grubu

1316. Güneş girmeyen eve doktor girer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”güneş girmeyen”:Sıfat fiil grubu
“güneş girmeyen ev”:Sıfat tamlaması
1317. Gün geçer, kin geçmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1318. Gün güne uymaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1319. Gün varken davarını eve götür.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gün varken”:Zarf fiil grubu
1320. Gün var yılı besler, yıl var günü beslemez.
Kip ve şahıs : “var”:Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
“besler”,”beslemez”: Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1321. Gürültü istemeyen kazancı dükkanına girmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gürültü istemeyen”:Sıfat fiil grubu
“kazancı dükkanı”:Belirtisiz isim tamlaması
1322. Güvenme dostuna, saman doldurur postuna.
Kip ve şahıs : “güvenme”:Emir kipi 2.teklik şahıs
“doldurur”: Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

1323. Güvenme varlığa, düşersin darlığa.
Kip ve şahıs : “güvenme”:Emir kipi 2.teklik şahıs
”düşersin”: Geniş zaman 3.teklik şahıs
: “düşersin darlığa” : Deyim, birleşik fiil
1324. Güzel bürünür, çirkin görünür.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1325. Güzele bakmak sevaptır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”güzele bakmak”:İsim fiil grubu
1326. Güzele bakmanın göze faydası var.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”güzele bakma”:İsim fiil grubu
“güzele bakmanın göze faydası”:Belirtili isim tamlaması
1327. Güzele göz ağrısı da yakışır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”göz ağrısı”:Belirtisiz isim tamlaması
1328. Güzele kırk günde doyulur, iyi huylu ya kırk yılda doyulmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”kırk gün”,”iyi huy”,”kırk yıl”:Sıfat tamlaması
1329. Güzele köken yakışır, çirkine allar neylesin.
Kip ve şahıs : “yakışır”: Geniş zaman 3.teklik şahıs
“neylesin”:Emir kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1330. Güzele ne yaraşmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

1331. Güzeli herkes sever.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

1332. Güzeli kızken görme beşik ardında gör.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs

Kelime grupları :”beşik ardı”:Belirtisiz isim tamlaması

1333. Güzel kanda kavga anda.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

1334. Güzellerin talihi çirkin olur.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”güzellerin talihi”:Belirtili isim tamlaması

1335. Güzellik ondur, dokuzu dondur.

Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

H

1336. Haberi verenden alan uz gerek.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”haberi veren”:Sıfat fiil grubu

1337. Hacı hacı olmaz gitmekle Mekke ye dede dede olmaz gitmekle tekkeye.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”gitmekle”:Edat grubu

:“gitmek Mekke’ye”,”gitmek tekkeye”:İsim fiil grubu

:“hacı ol” : Birleşik fiil

1338. Hacı hacıyı Mekke’de bulur.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

1339. Hacı Mekke’de derviş tekkede yakışır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1340. Haddini bilmeyene bildirirler.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”haddini bilmeyen”:Sıfat fiil grubu
1341. Hak deyince akan sular durur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”hak diyince”:Sıfat fiil grubu
“akan sular”:Sıfat tamlaması
1342. Haklı söz haksızı Bağdat’tan çevirir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”haklı söz”:Sıfat tamlaması
1343. Hak söz ağıdan acıdır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”hak söz”:Sıfat tamlaması
1344. Hak yerde kalmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “yerde kalma” :Birleşik fiil
1345. Hak yerini bulur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1346. Halayıktan kadın olmaz, gül ağacından odun.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”gül ağacı”:Belirtisiz isim tamlaması

1347. Hal halin yoldaşdır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”halin yoldaşı”:Belirtili isim tamlaması
1348. Halıda nakış bir gerek.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir gerek”:Edat grubu
1349. Hamala semeri yük olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1350. Hamama giren terler.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”hamama giren”:Sıfat fiil grubu
1351. Hamı tatlı, yetkini acı.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1352. Hamsi kurban olur mu? Kanı da var canı da .
Kip ve şahıs : “kurban olur”: Geniş zaman 3.teklik şahıs
“var”:Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”kanı da canı da” Bağlama grubu
1353. Hamsin zemheriden kemsin.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş Zaman 2.teklik şahıs
Kelime grupları :
1354. Hangi gün vardır akşam olmadık.
Kip ve şahıs :Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”hangi gün”:Sıfat tamlaması, “akşam olmadık”:Sıfat fiil grubu

1355. Hanım kırarsa kaza, halayık kırarsa ceza.
Kip ve şahıs : “kaza”: Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
“ceza”:Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”hanım kırarsa ”,”halayık kırarsa”:Zarf fiil grubu
1356. Haramın temeli olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”haramın temeli”:Belirtili isim tamlaması
1357. Haramzade Pazar bozar, helalzade Pazar yapar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1358. Haramda dirgen yiyen sığa, yılana kadar acısını unutmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”haramda dirgen yiyen”:Sıfat fiil grubu
“haramda dirgen yiyen sığa”:Sıfat tamlaması
“yılana kadar”:Edat grubu
1359. Harman döven öküzün ağzı bağlanmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”harman döven”:Sıfat fiil grubu
“harman döven öküz”:Sıfat tamlaması
“harman döven öküzün ağzı”:Belirtili isim tamlaması
“harman döv” : Deyim, birleşik fiil
1360. Harman dövmek keçinin işi değil.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”harman dövmek”:İsim fiil grubu
“keçinin işi”:Belirtili isim tamlaması
“harman döv” : Deyim, birleşik fiil

1361. Harmanı yakarım diyen, orağa yetişmemiş
Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :”harmanı yakarım diyen”:Sıfat fiil grubu
1362. Harman sonu dervişlerindir.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”harman sonu”:Belirtisiz isim tamlaması
1363. Harman yel ile, düğün el ile.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”yel ile”,”el ile”:Edat grubu
1364. Hastalık kantarla girer, miskalle çıkar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”kantarla”,”miskalle”:Edat grubu
1365. Hastalık sağlık bizim için.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bizim için”:Edat grubu
1366. Hasta ol benim için, öleyim senin için.
Kip ve şahıs : “hasta ol”:Emi kipi 2.teklik şahıs
“öleyim”:İstek kipi 1.teklik şahıs
Kelime grupları : “benim için”,”senin için”:Edat grubu
: “hasta ol” :Birleşik fiil
1367. Hasta olmayan, sağlığının kadrini bilmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”hasta olmayan”:Sıfat fiil grubu
“sağlığının kadri”:Belirtili isim tamlaması
: “hasta ol” :Birleşik fiil

1368. Hastaya bakmaktan hasta olması yeğdir.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”hastaya bakmak”,”hasta olma”:İsim fiil grubu
: “hasta ol” :Birleşik fiil
1369. Hastaya yatak sorulmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1370. Hasta yatan ölmez, eceli yeten ölür.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”hasta yatan”,”eceli yeten”:Sıfat fiil grubu
1371. Hatasız kul olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”hatasız kul”:Sıfat tamlaması
1372. Hatır alma bir elma.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”hatır alma”:İsim fiil grubu
“bir elma”:Sıfat tamlaması
1373. Hatır için çiğ tavuk yenir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”hatır için”:Edat grubu
“çiğ tavuk”:Sıfat tamlaması
1374. Haydan gelen huya gider.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”haydan gelen”:Sıfat fiil grubu
1375. Hayıf ölene olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

1376. Hayır dile eşine, hayır gele başına.
Kip ve şahıs : “dile”:Emir kipi 2.teklik şahıs
“gele”:İstek kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1377. Hayır işi uzat şerre dönsün, şer işi uzat hayra dönsün.
Kip ve şahıs : “uzat”,”dönsün”:Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”hayır iş”,”şer iş”:Sıfat tamlaması
1378. Hayırlı evlat neylesin malı, hayırsız evlat neylesin malı.
Kip ve şahıs : Emir kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”hayırlı evlat”,”hayırsız evlat”:Sıfat tamlaması
1379. Hayırlı komşu, hayırsız akrabadan iyidir.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”hayırlı komşu”,”hayırsız akraba”:Sıfat tamlaması
1380. Hayvan koklaşa koklaşa,insan söyleşe söyleşe.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”koklaşa koklaşa”,”söyleşe söyleşe”:Tekrar grubu
1381. Hayvan yularından, insan ikrarından tutulur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1382. Hazıra dağlar dayanmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1383. “He” demek de iş bitirir, “yok” demek de.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “he demek”,”yok demek”:İsim fiil Grubu
: “ iş bitir” : Deyim, birleşik fiil

1384. Hekimden sorma, çekenden sor.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1385. Hekim kim, başına gelen.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”başına gelen”:Sıfat fiil grubu
: “başına gel” : Deyim, birleşik fiil
1386. Hekimsiz, hakimsiz memlekette oturma.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları : “hekimsiz,hakimsiz memleket”:Sıfat tamlaması
1387. Helale cömertlik olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1388. Helal kazanç ile yağlı pilav yenmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”helal kazanç”,”yağlı pilav”:Sıfat tamlaması
“helal kazanç ile”:Edat grubu
1389. Helalzade barıştıır, haramzade karıştıır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1390. Helva şirin, nefis kafır.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1391. Her ağacın meyvesi olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her ağaç”:Sıfat tamlaması
“her ağacın meyvesi”:Belirtili isim tamlaması

1392. Her ağaç kökünde kurur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her ağaç”:Sıfat tamlaması
1393. Her ağaçtan kaşık olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her ağaç”:Sıfat tamlaması
“kaşık olmaz”:Birleşik fiil
1394. Her başın bin derdi var, değirmencininki su.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her baş”,”bin dert”:Sıfat tamlaması
“her başın bin derdi”:Belirtili isim tamlaması
1395. Her çiçek koklanmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her çiçek”:Sıfat tamlaması
1396. Her çok, azdan olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her çok”:Sıfat tamlaması
1397. Her damardan kan alınmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her damar”:Sıfat tamlaması
1398. Her deliğe elini sokma, ya yılan çıkar ya çıyan.
Kip ve şahıs : “sokma”:Emir kipi 2.teklik şahıs
“çıkır”: Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her deliğe”:Sıfat tamlaması
“ya yılan ya çıyan” Bağlama grubu

1399. Her delinin başına bayrak dikilse bedestende bez kalmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her deli”:Sıfat tamlaması
“her delinin başı”:Belirtili isim tamlaması
“her delinin başına bayrak dikilse”:Zarf fiil grubu
“bayrak dik” : Deyim, birleşik fiil
1400. Her dükkan kirasıyla.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her dükkan”:Sıfat tamlaması
1401. Her düşünüş bir öğreniş.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her düşünüş”,”bir öğreniş”:Sıfat tamlaması
1402. Her gönülde bir aslan yatar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her gönül”,”bir aslan”:Sıfat tamlaması
1403. Her gün baklava börek yenilse bıkılır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her gün”:Sıfat tamlaması
“her gün baklava börek yense”:Zarf fiil grubu
1404. Her gün bir olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her gün”:Sıfat tamlaması
1405. Her gün gezen kırdı, bir gün uğrar kurda.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her gün”,”bir gün”:Sıfat tamlaması
“her gün gezen kırdı”:Sıfat fiil grubu

1406. Her güzelin bir kusuru vardır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her güzel”,”bir kusur”:Sıfat tamlaması
“her güzelin bir kusuru”:Belirtili isim tamlaması
1407. Her horoz kendi çöplüğünde öter.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her horoz”:Sıfat tamlaması
“kendi çöplüğü”:Belirtisiz isim tamlaması
1408. Her inişin bir yokuşu vardır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş Zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her iniş”,”bir yokuş”:Sıfat tamlaması
“ her inişin bir yokuşu”: Belirtili isim tamlaması
1409. Her inleyen ölmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her inleyen”:Sıfat tamlaması
1410. Her insan kendi çukurunu doldurur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her insan”:Sıfat tamlaması
“kendi çukuru”:Belirtisiz isim tamlaması
1411. Her işin başı sağlık.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her iş”:Sıfat tamlaması
“her işin başı”:Belirtili isim tamlaması
1412. Her işte bir hayır vardır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her iş”,”bir hayat”:Sıfat tamlaması

1413. Her kapının bir anahtarı vardır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her kapı”,”bir anahtar”:Sıfat tamlaması
“her kapının bir anahtarı vardır”:Belirtili isim tamlaması
1414. Her kaşığın kısmeti bir olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her kaşık”:Sıfat tamlaması
“her kaşığın kısmeti”:Belirtili isim tamlaması
1415. Herkes aklını pazara çıkarmış, yine kendi aklını almış.
Kip ve şahıs : Duyulan Geçmiş Zaman 3.Teklik Şahıs
Kelime grupları :”kendi aklı”:Belirtisiz isim tamlaması
1416. Herkes bildiğini okur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “bildiğini oku” : Deyim, birleşik fiil
1417. Herkes davul çalar ama çomağı makama uyduramaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1418. Herkes ektiğini biçer.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1419. Herkese tükürüğü bal.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1420. Herkes evinde ağadır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :

1421. Herkes gübresini kendi tarlasına kor.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”kendi tarlası”:Belirtisiz isim tamlaması
1422. Herkesin aklı bir olsa koyuna çoban bulunmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”herkesin aklı”:Belirtili isim tamlaması
“herkesin aklı bir olsa”: Zarf fiil grubu
1423. Herkesin arşınına göre bez vermezler.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”herkesin arşını”:Belirtili isim tamlaması
“herkesin arşınına göre”:Edat grubu
1424. Herkesi nasıl bilirsin? Kendin gibi.
Kip ve şahıs : Geniş Zaman 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”kendin gibi”:Edat grubu
1425. Herkesin bir derdi var, değirmencinininki de su
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir dert”:Sıfat tamlaması
“herkesin bir derdi”:Belirtili isim tamlaması
1426. Herkesin delisi evinde, derdi karnında.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”herkesin delisi”:Belirtili isim tamlaması
1427. Herkesin ettiği yoluna gelir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”herkesin ettiği”:Belirtili isim tamlaması

1428. Herkesin geçtiği köprüden sen de geç.
Kip ve şahıs : Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”herkesin geçtiği”:Belirtili isim tamlaması
“herkesin geçtiği köprü”:Sıfat tamlaması
1429. Herkesin hamuru ekmeğine göredir.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”herkesin hamuru”:Belirtili isim tamlaması
“ekmeğine göre”:Edat grubu
1430. Herkesin tenceresi kapalı kaynar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”herkesin tenceresi”:Belirtili isim tam.
1431. Herkesin yorulduğu yere han yapmazlar.
Kip ve şahıs :Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”herkesin yorulduğu”:Belirtili isim tam.
“herkesin yorulduğu yer”: Sıfat tamlaması
1432. Herkes karının rengine boyanır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”karının rengi”:Belirtili isim tam.
1433. Herkes kaşık yapar ama sapını ortaya getiremez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1434. Herkes kendi aklını beğenir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”kendi aklını”:Belirtili isim tam.
1435. Herkes kendi ayıbını bilemez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”kendi ayıbı”:Belirtili isim tam.

1436. Herkes kendi çukurunu doldurur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”kendi çukuru”:Belirtili isim tam.
1437. Herkes kendi ölüsü için ağlar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”kendi ölüsü”:Belirtili isim tam.
“kendi ölüsü için”:Edat grubu
1438. Herkes ne ederse kendine eder.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”ne ederse”:Zarf fiil grubu
1439. Herkes sakız çiğner ama, Kürt kızını tadını çıkarır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “tadını çıkar” : Deyim, birleşik fiil
1440. Herkes sevdiğini öper, bayramda bahane.
Kip ve şahıs : “öper”: Geniş zaman 3.teklik şahıs ,”bahane”:Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1441. Herkes zibilliğinin horozu.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “zibilliğinin horozu”: Belirtili isim tamlaması
1442. Her kimin bağı var, yüreğinde dağı var.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her kim”:Sıfat tamlaması
“her kimin bağı”:Belirtili isim tam.

1443. Her koyun kendi bacağından asılır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”her koyun“:Sıfat tamlaması
“kendi bacağı”:Belirtisiz isim tam.

1444. Her kuşun eti yenmez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”her kuş“:Sıfat tamlaması
“her kuşun eti”: Belirtili isim tamlaması

1445. Her sakaldan bir tel çekseler, köseye sakal olur.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”her sakal”,”bir tel“:Sıfat tamlaması
“her sakaldan bir tel çekseler“:Zarf fiil grubu

1446. Her sakallıyı baban mı sanırsın?

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”her sakallı“:Sıfat tam.

1447. Her şeyin vakti var, horoz bile vaktinde öter.

Kip ve şahıs : “var”:Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs ,”öter“: Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”her şey“:Sıfat tamlaması
“her şeyin vakti“:Belirtili isim tamlaması
“horoz bile“: Edat grubu

1448. Her şeyin yenisi, dostun eskisi.

Kip ve şahıs : Ø-Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”her şey“:Sıfat tam.
“her şeyin yenisi“:Belirtili isim tam.
“dostun eskisi“:Belirtili isim tamlaması

1449. Her şeyin yokluğu yokluktur.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her şey”:Sıfat tam.
“her şeyin yokluğu”:Belirtili isim tam.
1450. Her taş baş yarar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her taş”:Sıfat tam.
1451. Her vaktin bir padişahı var.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her vakit””bir padişah”:Sıfat tamlaması
“her vaktin bir padişahı”:Belirtili isim tam.
1452. Her yerde okka dört yüz dirhem.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her yer”,”dört yüz dirhem”:Sıfat tam.
“dört yüz”:Sayı grubu
1453. Her yiğidin bir yoğurt yiyişi vardır.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her yiğit”,”bir yoğurt”:Sıfat tam.
“her yiğidin bir yoğurt yiyişi”:Belirtili isim tam.
“yoğurt yiyiş” İsim fiil grubu
1454. Her yiğidin gönlünde bir arlan yatar.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her yiğit”,” bir aslan”:Sıfat tam.
“her yiğidin gönlü”:Belirtili isim tamlaması
1455. Her yokuşun bir inişi vardır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her yokuş”,”bir iniş”:Sıfat tam.
“her yokuşun bir inişi”:Belirtili isim tam.

1456. Her zaman çiğdem çıkmaz; bazen de küsküç kırılır.
Kip ve şahıs :Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her zaman”:Sıfat tam.
1457. Her zaman eşek ölmez, on köfte on paraya olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her zaman”,”on köfte”,”on para:Sıfat tam.
1458. Her zaman gemicinin istediği rüzgar esmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her zaman”,”gemicinin istediği rüzgar”:Sıfat tam.
“gemicinin istediği”:Belirtili isim tam.
1459. Her ziyan bir öğüttür.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”her ziyan”,”bir öğüt”:Sıfat tam.
1460. Hesapsız kasap, ya bıçak kırar ya masat.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”hesapsız kasap”:Sıfat tam.
“ya bıçak ya masat” Bağlama gurubu
1461. Hırsıza beyler de borçlu.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1462. Hırsıza kilit olmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”kilit olmaz”:Birleşik fiil
1463. Hırsız evden olursa mandayı bacadan aşırır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”hırsız evden olursa”:Zarf fiil grubu

1464. Hırsızlığı da öğren, başucunda dursun.
Kip ve şahıs : “öğren”:Emir kipi 2.teklik şahıs “dursun”: Emir kipi 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1465. Hırsızlık bir ekmekten, kahpelik bir öpmekten.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”bir ekmek”,”bir öpmek”:Sıfat tam.
1466. Hısım hısımın ne öldüğünü ister, ne onduğunu.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”hısımın ne öldüğü ne onduğu”:Belirtili isim tamlaması
“ne öldüğü ne onduğu“: Bağlama gurubu
1467. Hıyar akçesiyle alınan eşeğin ölümü sudan olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”hıyar akçesiyle alınan”:Sıfat fiil grubu
“hıyar akçesi”:Belirtisiz isim tam.
“hıyar akçesiyle”:Edat grubu
“hıyar akçesiyle alınan eşek”:Sıfat tamlaması
“hıyar akçesiyle alınan eşeğin ölümü”:Belirtili isim tam.
1468. Hıyarın önü, dutun sonu.
Kip ve şahıs : Ø-Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”hıyarın önü”,”dutun sonu”:Belirtili isim tamlaması
1469. Hile ile iş gören mihnet ile can verir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”hile ile”:Edat grubu
“hile ile iş gören”:Sıfat fiil grubu
“mihnet ile”:Edat grubu
“iş gör” : Deyim, birleşik fiil
“can ver” : Birleşik fiil

1470. Hilekardan yumurta alan, içinde sarısını bulamaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”hilekardan yumurta alan”:Sıfat fiil grubu
1471. Hizmetçi kırarsa suç, hanım kırarsa kaza.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”hizmetçi kırarsa”,”hanım kırarsa”:Zarf fiil grubu
1472. Hocanın dediğini yap, yaptığını yapma.
Kip ve şahıs : “yap”,”yapma”:Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”hocanın dediğini”:Belirtili isim tamlaması
1473. Hocanın vurduğu yerde gül biter.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”hocanın vurulduğu”:Belirtili isim tamlaması
“hocanın vurulduğu yer”:Sıfat tamlaması
1474. Hoca okurken yanılır.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”hoca okurken”:Zarf fiil grubu
1475. Horoz ne kadar öterse ötsün, civciv tavuğun dıkdıkına bakar.
Kip ve şahıs : “ötsün”:Emir kipi ,”bakar”:Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”ne kadar”:Edat grubu
“tavuğun dıkdıkı”:Belirtili isim tamlaması
1476. Horoz ölür, gözü çöplükte kalır.
Kip ve şahıs :”ölür”,”kalır”: Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1477. Horozu çok olan köyün sabahı geç olur.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”horozu çok olan”:Sıfat fiil grubu
“horozu çok olan köy”:Sıfat tamlaması
“horozu çok olan köyün sabahı”: Belirtili isim tamlaması

1478. Huy canın altındadır.
Kip ve şahıs : Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”canın altı”:Belirtili isim tamlaması

1479. Huylu huyundan vazgeçmez.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “vazgeçmez”:Birleşik fiil

I

1480. Irak yerin haberini kervan getirir.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”irak yer”: Sıfat tamlaması
“irak yerin haberi”: Belirtili isim tamlaması

1481. Irmak kenarına çeşme yapılmaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”irmak kenarı” Belirtisiz isim tamlaması

1482. Irmaktan geçerken at değiştirilmez.
Kip ve şahıs :Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”irmaktan geçerken”: Zarf fiil grubu

1483. Irz insanın kanı pahasıdır.
Kip ve şahıs :Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”kanı pahası”: Belirtisiz isim tamlaması
“insanın kanı pahası”: Belirtili isim tamlaması

1484. Isıracak it dişini göstermez.
Kip ve şahıs :Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”ısıracak it”: Sıfat tamlaması

1485. Isıramadığın eli öp, başına koy.
Kip ve şahıs :Emir kipi 2.teklik şahıs
Kelime grupları :”ısıramadığın el”: Sıfat tamlaması

1486. Isırgan ile taharet olmaz.
Kip ve şahıs :Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”ısırgan ile”: Edat grubu
1487. Isırgan, ocağında biter.
Kip ve şahıs :Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1488. Isıtma “ben tuttuğumu kırk yıl sonra tanırım” demiş.
Kip ve şahıs :Duyulan Geçmiş Zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :”kırk yıl”: Sıfat tamlaması
1489. Islanmışın yağmurdan korkusu olmaz.
Kip ve şahıs :Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1490. Ismarlama hac, hac olmaz.
Kip ve şahıs :Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları :
1491. Issız eve it buyruk.
Kip ve şahıs :Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “ıssız ev”: Sıfat tamlaması
1492. Işığını akşamdan önce yakan sabaha çırasında yağ bulamaz.
Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “ışığını akşamdan önce yakan”: Sıfat fiil grubu
- İ
1493. İbadet de gizli, kabahat de.
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs
Kelime grupları : “ibadet de, kabahat de”: Bağlama grubu

1494. İbibik sende bu göt var, çok yuvalar kokutursun.

Kip ve şahıs : “var” : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs “kokutursun”:

Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “çok yuvalar”, “bu göt” : Sıfat tamlaması

1495. İç güveysi iç ağrısı.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “iç ağrısı”: Belirtisiz isim tamlaması

1496. İhmalin devlete zararı var.

Kip ve şahıs : Ø Ek fiil Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :

1497. İhtiyarın düşkünü, beyaz giyer kış günü.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “ihtiyarın düşkünü”: Belirtili isim tamlaması

“kış günü”: Belirtisiz isim tamlaması

1498. İki arslan bir posta sığmaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”iki arslan”,”bir post”: Sıfat tamlaması

1499. İki at bir kazığa bağlanmaz.

Kip ve şahıs :Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları :”iki at”,”bir kazık”: Sıfat tamlaması

1500. İki baş bir kazanda kaynamaz.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3.teklik şahıs

Kelime grupları : “iki baş”, “bir kazan” → Sıfat tamlaması

BÖLÜM 4: DEĞERLENDİRME

4.1- Atasözlerinde Kelime Grupları

4.1.1- Sıfat Tamlaması

“Bir isim unsurunun, bir sıfat unsuruyla nitelendiği kelime grubudur. Sıfat tamlamasında ana unsur isimdir, sonda bulunur.”¹ İncelediğimiz atasözlerinde 575 adet sıfat tamlamasına rastladık.

- Acar tazı çullu da belli olur, çulsuz da.

“acar tazı” : Sıfat tamlaması

- Bal olan yerde sinek de olur.

“bal olan yer” : Sıfat tamlaması

- Çıkmadık canda umut var.

“çıkmadık can” : Sıfat tamlaması

- Delikli taş yerde kalmaz.

“delikli taş” : Sıfat tamlaması

- Gönülsüz namaz göğe ağmaz.

“gönülsüz namaz” : Sıfat tamlaması

- Denizdeki balığın pazarlığı olmaz.

“denizdeki balık” : Sıfat tamlaması

¹ Karahan Leyla, “Türkçede Söz Dizimi” Akçağ Yayınları, Ankara, 1991 s.9

4.1.2- Belirtili İsim Tamlaması

“Bir isim unsurunun, iyelik sistemi içinde, bir başka isim unsuruyla kurduğu kelime grubudur.”¹ İncelediğimiz atasözlerinde 335 adet belirtili isim tamlamasına rastlanmıştır.

- Ataların sözü Kur ‘an’a girmez; ama yanınca yürür.

“ataların sözü” : Belirtili isim tamlaması

- Çobanın gönlü olursa, tekeden yağ çıkarır.

“çobanın gönlü” : Belirtili isim tamlaması

- Gem almayan atın ölümü yakındır.

“gem almayan atın ölümü” : Belirtili isim tamlaması

4.1.3- Belirtisiz İsim Tamlaması

“Birinci unsurunda ilgi eki bulunmayan isim tamlaması “belirsiz isim tamlaması”dır.”² İncelediğimiz atasözlerinde 207 adet belirtisiz isim tamlamasına rastlanmıştır.

- Buğday yanında acı at da sulanır.

“buğday yanı” : Belirtisiz isim tamlaması

- Deniz kenarında dalga eksik olmaz.

“deniz kenarı” : Belirtisiz isim tamlaması

¹ Karahan Leyla, a.g.e. s.5

² Karahan Leyla, a.g.e. s. 8

- Harman sonu dervişlerindir.

“harman sonu” :Belirtisiz isim tamlaması

4.1.4- Sıfat Fiil Grubu

“Bir sıfat fiil ile bu sıfat fiile bağlı unsur veya unsurlardan kurulan kelime grubudur.”¹

İncelediğimiz atasözlerinde 249 adet sıfat fiil grubuna rastlanmıştır.

- Azı bilmeyen çoğu hiç bilmez.

“azı bilmeyen” : Sıfat fiil grubu

- Cana gelecek mala gelsin.

“cana gelecek” : Sıfat fiil grubu

- Gelin girmedik ev olur, ölüm girmedik ev olmaz.

“gelin girmedik” , “ölüm girmedik” : Sıfat fiil grubu

4.1.5- Zarf Fiil Grubu

“Bir zarf fiil ile bu zarf fiile bağlı unsur veya unsurlardan kurulan kelime grubudur.Grubun ana unsuru zarf fiildir.Zarf fiil grubun sonunda bulunur ve yüklem görevi yapar.”² İncelediğimiz atasözlerinde 175 adet zarf fiil grubuna rastlanmıştır.

- Buğday başak verince orak pahaya çıkar.

“buğday başak verince” : Zarf fiil grubu

- Cami ne kadar büyük olsa imam gene bildiğini okur.

“ne kadar büyük olsa” : Zarf fiil grubu

¹ Karahan Leyla, a.g.e. s. 13

² Karahan Leyla, a.g.e. s. 15

- Dert bir olaydı ağlamak kolaydı.

“dert bir olaydı” : Zarf fiil grubu

- Gün varken davarını eve götür.

“gün varken” : Zarf fiil grubu

4.1.6- İsim Fiil Grubu

“Bir hareket ismi ile ona bağlı unsur veya unsurlardan kurulan kelime grubudur.”¹ İncelediğimiz atasözlerinde 46 adet isim fiil grubuna rastlanmıştır.

- Almadan vermek Allah’a mahsustur.

“almadan vermek” : İsim fiil grubu

- Düt demeye dudak gerek.

“düt deme” : İsim fiil grubu

- Ateş demekle ağız yanmaz.

“ateş demek” : İsim fiil grubu

4.1.7- Edat Grubu

“Bir isim unsuru ile bir çekim edatından kurulan kelime grubudur. Bu grupta isim unsuru başta, çekim edatı sonda bulunur.”² İncelediğimiz atasözlerinde 198 adet edat grubuna rastlanmıştır.

¹ Karahan Leyla, a.g.e. s. 17

² Karahan Leyla, a.g.e. s. 21

- At, adımına göre değil, adamına göre yürür.

“adımına göre”, “adamına göre” : Edat grubu

- Ata dost gibi bakmalı, düşman gibi binmeli.

“dost gibi”, “düşman gibi” : Edat grubu

- Dökme su ile değirmen dönmez.

“dökme su ile” : Edat grubu

- El için kuyu kazan, evvala kendi düşer.

“el için” : Edat grubu

4.1.8- Bağlama Grubu

“Bağlama edatlarıyla birbirine bağlanmış iki veya daha fazla isim unsurunun meydana getirdiği kelime grubudur.”¹ İncelediğimiz atasözlerinde 36 adet bağlama grubuna rastlanmıştır.

- Hısim hısımın ne öldüğünü ister, ne onduğunu.

“, ne onduğunu”: Bağlama grubu

- Etle tırnak arasına girilmez.

“etle ne öldüğünü tırnak” : Bağlama grubu

- “Eğer” ile “meğer” i evlendirmişler,”keşke” diye bir çocuk doğmuş.

¹ Karahan Leyla, a.g.e. s. 23

“eğer ile meğer” : Bağlama grubu

- Ata da soy gerek ite de.

“ata da ite de” : Bağlama grubu

4.1.9- Tekrar Grubu

“Bir nesneyi, bir hareketi karşılamak üzere eş görevli iki kelimenin meydana getirdiği kelime grubudur.”¹ İncelediğimiz atasözlerinde 25 adet tekrar grubuna rastlanmıştır.

- Attan düşene yorgan döşek, eşekten düşene kazma kürek.

“yorgan döşek”, “kazma kürek” : Tekrar grubu

- Benzeye benzeye yaz, benzeye benzeye kış olur.

“benzeye benzeye” : Tekrar grubu

- Adam yanıla yanıla, pehlivan yenile yenile.

“yenile yenile”, “yanıla yanıla” : Tekrar grubu

- Bal bal demekle ağız tatlanmaz.

“bal bal” : Tekrar grubu

4.1.10- Deyim

“ Bir kavramı, bir durumu, ya çekici bir anlatımla ya da özel bir yapı içinde belirten ve çoğunun gerçek anlamlarından ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış sözcük topluluğu ya da tümce.”² dir. İncelediğimiz atasözlerinde 95 adet deyim rastlanmıştır.

¹ Karahan Leyla, a.g.e. s.19

² Aksoy Ömer Asım, “Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü” İnkılap Kitabevi 1993 s. 38

- Balık ağa girdikten sonra aklı başına gelir.

“aklı başına gelmek” : Deyim

- Ah yerde kalmaz.

“yerde kalmamak” : Deyim

- Ahmağa yüz, abdala söz vermeğe gelmez.

“yüz vermek”, “söz vermek” : Deyim

- Bağda izin olsun, üzüm yemeye yüzün olsun.

“yüzü olmak” : Deyim

4.1.11.-Kısaltma Grupları

4.1.11.1- İsnat Grubu:

“Biri diğerine isnat edilen iki isim unsuru isnat grubunu meydana getirir. Bu grupta isnat olunan unsur başta, isnat edilen unsur sonda bulunur. İsnat edilen unsur, bir vasıf ismidir.”¹ İncelediğimiz atasözlerinde 6 adet isnat grubuna rastlanmıştır.

- Dünya ölümlü, gün akşamlı.

“dünya ölümlü”, “gün akşamlı”: İsnat grubu

- Balı parmağı uzun yemez, kısmetlisi yer.

“parmağı uzun” : İsnat grubu

¹ Karahan Leyla, a.g.e. s. 35

4.1.11.2- Uzaklaşma Grubu

“Uzaklaşma ekli bir isim unsurunun başka bir isim unsuru ile kurduğu kelime grubudur.”¹ İncelediğimiz atasözlerinde 6 adet uzaklaşma grubuna rastlanmıştır.

- Ayrandan aşağı katık olmaz.

“ayrandan aşağı” : Uzaklaşma grubu

- Bir senden büyüğün, bir de senden küçüğün sözünü dinle.

“senden büyük”, “senden küçük”: Uzaklaşma grubu

4.1.11.3- Yaklaşma Grubu

“Yaklaşma ekli bir isim unsurunun bir başka isim unsuru ile kurduğu kelime grubudur.”² İncelediğimiz atasözlerinde 3 adet yaklaşma grubuna rastlanmıştır.

- Boka nispetle tezek amberdir.

“boka nispet” : Yaklaşma grubu

- Borca haylık bir aylık.

“borca haylık” : Yaklaşma grubu

4.1.11.4 Bulunma Grubu

“Bulunma ekli bir isim unsurunun bir başka isim unsuru ile kurduğu kelime grubudur.”³ İncelediğimiz atasözlerinde 2 adet bulunma grubuna rastlanmıştır.

¹ Karahan Leyla, a.g.e. s. 38

² Karahan Leyla, a.g.e. s. 37

³ Karahan Leyla, a.g.e. s. 38

- Ayda bir gel dostuna, kalksın ayak üstüne; günde bir gel dostuna yatsın sırtı üstüne.

“ayda bir”, “günde bir” : Bulunma grubu

4.1.12. Birleşik Fiil

Bir işi, oluşu, hareketi karşılamak üzere bir araya gelmiş kelime topluluğudur. Dilimizde üç tip birleşik fiil vardır. İncelediğimiz atasözlerinde 95’i anlamca kaynaşmış birleşik fiil, 76’sı isimden sonra gelen yardımcı fiille kurulmuş, birleşik fiil olmak üzere toplam 171 birleşik fiile rastladık.

4.1.12.1 Bir İsim Unsuru İle Bir Yardımcı Fiilden Kurulmuş Birleşik Fiiller

Bir isimden sonra gelen “et-, ol-, kıl-, eyle-, bulun-” gibi bir yardımcı fiille kurulur. İncelediğimiz atasözlerinde 76 adet bu tip birleşik fiile rastladık.

El adamı cömert der maldan eder, yiğit der candan eder.

At yedi günde, it yediği günde belli olur.

4.1.12.2 Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiiller

Deyimlerin oluşmasına sebep olduğu birleşik fiillerdir. Sonunda fiil bulunan deyim ya da deyimleşme yolundaki kelime topluluğu bu kelime grubunu oluşturur. İncelediğimiz atasözlerinde 95 adet anlamca kaynaşmış birleşik fiile rastladık.

Bir söz yola getirir, bir söz yoldan çıkarır.

Cami ne kadar büyük olsa imam gene bildiğini okur.

4.2. Atasözlerinde Kip ve Şahıs İfadesi

4.2.1. Atasözlerinde Geniş Zaman İfadesi

Türkçemizde geniş zaman ifadesi iki farklı yolla sağlanır : Fiillerin geniş zaman çekimi ve ek fiilin geniş zaman çekimi. Atasözlerinde de geniş zaman ifadesi bu iki yolla sağlanmıştır.

Atasözlerinin büyük bir çoğunluğunda geniş zaman ifadesi vardır. İncelediğimiz atasözlerinde toplam 1481 geniş zaman ifadesine rastladık. Bu sayı atasözlerindeki diğer kiplerin toplamından kat kat fazla.

4.2.1.1. Fiillerdeki Geniş Zaman Çekimiyle Elde Edilmiş Geniş Zaman İfadesi

İncelediğimiz atasözlerinde fiillerin geniş zaman çekimiyle oluşmuş 1069 geniş zaman ifadesine rastladık. Bunlardan 1035'i geniş zaman 3. teklik şahıs çekimiyle oluşmuştur.

- Baba koruk yer, oğlunun dişi kamaşır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3. teklik şahıs

- Delilsiz cennete bile girilmez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3. teklik şahıs

- Faydasız baş mezara yaraşır.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3. teklik şahıs

- Gönül ferman dinlemez.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3. teklik şahıs

- Hastalık kantarla girer,miskalle çıkar.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3. teklik şahıs

- Isırgan,ocağında biter.

Kip ve şahıs : Geniş zaman 3. teklik şahıs

Kimi atasözlerinde geniş zaman 3. teklik şahıs çekimindeki fiil düşüme uğramıştır.

- Az veren candan, çok veren maldan Ø-Ø

Kip ve şahıs : Ø-Ø Geniş zaman 3.teklik şahıs

Fiillerin çekimiyle oluşmuş geniş zaman ifadeli atasözlerinden 20'si geniş zaman ikinci teklik şahıs çekimindedir.

- Bir sıçrarsın çekirge, iki sıçrarsın çekirge, üçüncüde ele geçersin çekirge.

Kip ve şahıs : Geniş Zaman. 2. teklik şahıs

- Eski diye atma kürkünü; gerek olur bürünürsün bir günü.

Kip ve şahıs : Geniş Zaman. 2. teklik şahıs

- Çift edersen bağlanırsın, bağ edersen eğlenirsin.

Kip ve şahıs : Geniş Zaman. 2. teklik şahıs

Fiillerin çekimiyle oluşmuş geniş zaman ifadeli atasözlerinden 13'ü geniş zaman üçüncü çokluk şahıs çekimindedir

- Anlatışa göre verirler fetvayı.

Kip ve şahıs : Geniş Zaman. 3. çokluk şahıs

- Atalar sözünü tutmayanı yabana atarlar.
Kip ve şahıs : Geniş Zaman. 3. çokluk şahıs

- Cömert derler maldan ederler, yiğit derler candan ederler.
Kip ve şahıs : Geniş Zaman. 3. çokluk şahıs

Fiillerin çekimiyle oluşmuş geniş zaman ifadeli atasözlerinden sadece 1'i geniş zaman birinci teklik şahıs çekimindedir

4.2.1.2. Ek Fiilin Geniş Zaman Çekimiyle Sağlanmış Geniş Zaman İfadesi

İncelediğimiz atasözlerinde ek fiilin geniş zaman çekimiyle sağlanmış 422 geniş zaman ifadesine rastladık. Bunlardan 421'i ek fiil geniş zaman 3. teklik şahıs çekimindedir.

- Borçlunun duacısı alacaktır.
Kip ve şahıs: Ek fiil geniş zaman 3. teklik şahıs
- Bir ambar buğdayın örneği bir avuçtur.
Kip ve şahıs: Ek fiil geniş zaman 3. teklik şahıs
- Bir günlük beylik, beyliktir.
Kip ve şahıs: Ek fiil geniş zaman 3. teklik şahıs
- Bir dönüm güzlük on dönüm yazlığa bedeldir.
Kip ve şahıs: Ek fiil geniş zaman 3. teklik şahıs
- Bir musibet bin nasihatten yeğdir.
Kip ve şahıs: Ek fiil geniş zaman 3. teklik şahıs

Ek fiilin 3. teklik şahıs geniş zaman çekiminde ek fiil eki çoğu zaman düşüme uğrar.

- Bekarlık maskaralık – Ø
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil geniş zaman 3. teklik şahıs

- Balcı kızı baldan tatlı -Ø
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil geniş zaman 3. teklik şahıs

- Bey aşı borç, düğün aşı ödünç.-Ø
Kip ve şahıs : Ø Ek fiil geniş zaman 3. teklik şahıs

Ek fiilin 3. teklik şahıs geniş zaman çekiminde ek fiil eki kimi zaman eklendiği kelime ile birlikte düşüme uğrar.

- Bağın taşlısı karının saçlısı. Ø-Ø
Kip ve şahıs : Ø-Ø Ek fiil geniş zaman 3. teklik şahıs

- Anan güzel idi, hani yeri, Ø-Ø baban zengin idi, hani evi Ø-Ø
Kip ve şahıs : Ø-Ø Ek fiil geniş zaman 3. teklik şahıs

- Atın dorusu, yiğidin delisi. Ø-Ø
Kip ve şahıs : Ø-Ø Ek fiil geniş zaman 3. teklik şahıs

İncelediğimiz atasözlerinde ek fiilin geniş zaman çekimiyle sağlanmış 422 geniş zaman ifadesinden sadece 1'i ek fiil geniş zaman 2. teklik şahıs çekimindedir.

4.2.2. Atasözlerinde Geçmiş Zaman İfadesi

İncelediğimiz atasözlerinde 142 geçmiş zaman ifadesine rastladık. Bunlardan 117'si duyulan geçmiş zaman, 24'ü görülen geçmiş zaman çekimindedir.

4.2.2.1. Duyulan Geçmiş Zaman Çekimindeki Geçmiş Zaman İfadesi

Duyulan geçmiş zaman ifadeli atasözlerinden 88'i 3. teklik şahıs çekimindedir.

- Akılları pazara çıkarmışlar, herkes yine kendi aklını almış.
Kip ve şahıs : Duyulan geçmiş zaman 3. teklik şahıs

- Acıyan uyumuş, acıkan uyumamış.
Kip ve şahıs : Duyulan geçmiş zaman 3. teklik şahıs

- Acından kimse ölmemiş.

Kip ve şahıs : Duyulan geçmiş zaman 3. teklik şahıs

- Harmanı yakarım diyen, orağa yetişmemiş.

Kip ve şahıs : Duyulan geçmiş zaman 3. teklik şahıs

Duyulan geçmiş zaman ifadeli atasözlerinden 29'u 3. çokluk şahıs çekimindedir.

- Aza demişler: “- Nereye?” “- Çoğun yanına” demiş.

Kip ve şahıs : Duyulan geçmiş zaman 3. çokluk şahıs

- Boşboğazı cehenneme atmışlar, odun yaş diye bağırmış.

Kip ve şahıs : Duyulan geçmiş zaman 3. çokluk şahıs

- “Eğer” ile “meğer”i evlendirmişler, “keşke” diye bir çocuk doğmuş.

Kip ve şahıs : Duyulan geçmiş zaman 3. çokluk şahıs

4.2.2.2. Görülen Geçmiş Zaman Çekimindeki Geçmiş Zaman İfadesi

Görülen geçmiş zaman ifadeli atasözlerinden 14'ü 1. teklik şahıs çekimindedir.

- Amcam dayım herkesten aldım payım.

Kip ve şahıs : Görülen geçmiş zaman 1. teklik şahıs

- Evladı ben doğurdum ama gönlünü ben doğurmadım.

Kip ve şahıs : Görülen geçmiş zaman 1. teklik şahıs

- Çömlek demiş: “Dibim altın”, kaşık demiş: ”girdim çıktım”

Kip ve şahıs : Görülen geçmiş zaman 1. teklik şahıs

Görülen geçmiş zaman ifadeli atasözlerinden 7'si 3. teklik şahıs çekimindedir.

- Aktan kara kalktı mı?

Kip ve şahıs : Görülen geçmiş zaman 3. teklik şahıs

- Dut yaprağı açtı, soyun; döktü, giyin.

Kip ve şahıs : Görülen geçmiş zaman 3. teklik şahıs

- Gökten ne yağdı da yer kabul etmedi.

Kip ve şahıs : Görülen geçmiş zaman 3. teklik şahıs

Görülen geçmiş zaman ifadeli atasözlerinden 2'si 2. teklik şahıs çekimindedir.

- Baktın ibrik akıyor, önce götünü yuğ, sonra aptes boz

Kip ve şahıs : Görülen geçmiş zaman 2. teklik şahıs

Görülen geçmiş zaman ifadeli atasözlerinden 2'si 1. çokluk şahıs çekimindedir.

- Geldik yüze, çıktık düze.

Kip ve şahıs : Görülen Geçmiş Zaman 1. çokluk şahıs

4.2.3. Atasözlerinde Emir Kipi İfadesi

İncelediğimiz atasözlerinde 310 emir kipi ifadesine rastladık. Bunlardan 260'ı 2. teklik şahıs çekimindedir.

- Bir söyle iki dinle

Kip ve şahıs : Emir kipi 2. teklik şahıs

- Bin bilsen de bir bilene danış.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2. teklik şahıs

- Esmere al bağla, karşısına geç ağla.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2. teklik şahıs

- Eşeği bağla işini sağla.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2. teklik şahıs

- Isıramadığın eli öp başına koy.

Kip ve şahıs : Emir kipi 2. teklik şahıs

Emir kipi ifadeli atasözlerinden 48’i 3. teklik şahıs çekimindedir.

- Erim er olsun da yerim çalı gibi olsun.

Kip ve şahıs : Emir kipi 3. teklik şahıs

- Bir kimsenin adı çıkacağına canı çıksın.

Kip ve şahıs : Emir kipi 3. teklik şahıs

- Atın ölümü arpadan olsun.

Kip ve şahıs : Emir kipi 3. teklik şahıs

- Eşeği sahibinin dediği yere bağla da varsın kurt yesin.

Kip ve şahıs : Emir kipi 3. teklik şahıs

Emir kipi ifadeli atasözlerinden 2’si 3. çokluk şahıs çekimindedir

4.2.4. Atasözlerinde Gereklilik Kipi İfadesi

İncelediğimiz atasözlerinden 20’sinde gereklilik kipi ifadesi vardır. Bunların tamamı 3. teklik şahıs çekimindedir.

- Ata dost bakmalı, düşman gibi binmeli.

Kip ve şahıs : Gereklilik kipi 3. teklik şahıs

- Bağ babadan zeytin dededen kalmalı.

Kip ve şahıs : Gereklilik kipi 3. teklik şahıs

- Bin ölçüp bir biçmeli.

Kip ve şahıs : Gereklilik kipi 3. teklik şahıs

- Dost için ölmeli, düşman için dirilmeli.

Kip ve şahıs : Gereklilik kipi 3. teklik şahıs

4.2.5. Atasözlerinde İstek Kipi İfadesi

İncelediğimiz atasözlerinden 22'si istek kipi ifadesi taşımaktadır. Bunlardan 10'u 1. teklik şahıs çekimindedir.

- Ada bana adayayım sana.
Kip ve şahıs : İstek kipi 1. teklik şahıs

- Arkadaşını söyle, kim olduğunu söyleyeyim.
Kip ve şahıs : İstek kipi 1. teklik şahıs

- Bak bana bir gözle, bakayım sana iki gözle.
Kip ve şahıs : İstek kipi 1. teklik şahıs

İstek kipi ifadeli atasözlerinden 10'u 3. teklik şahıs çekimindedir.

- Adamın kötüsü olmaz, meğer züğürt ola.
Kip ve şahıs : İstek kipi 3. teklik şahıs

- Arka gerektir arka, ya utana ya korka.
Kip ve şahıs : İstek kipi 3. teklik şahıs

- Böyle gerek danaya, buzağının hakkını yemeye.
Kip ve şahıs : İstek kipi 3. teklik şahıs

İstek kipi ifadeli atasözlerinden 2'si 2. teklik şahıs çekimindedir

- Ağır git ki yol alalım.
Kip ve şahıs : İstek kipi 2. teklik şahıs

4.2.6. Atasözlerinde Gelecek Zaman İfadesi

İncelediğimiz atasözlerinde sadece 1'i gelecek zaman ifadesi taşımaktadır. Bu da 2. teklik şahıs çekimindedir.

- “Deh” denmiş dünyayı, “Çüş” diye sen mi durduracaksın.

Kip ve şahıs : Gelecek zaman 2. teklik şahıs

4.2.7. Atasözlerinde Şimdiki Zaman İfadesi

İncelediğimiz atasözlerinde sadece 1'i şimdiki zaman ifadesi taşımaktadır. Bu da 3. teklik şahıs çekimindedir.

- Baktın ibrik akıyor, önce götünü yuğ, sonra aptes boz.

Kip ve şahıs : Şimdiki zaman 3. teklik şahıs

4.2.8. Atasözlerinde Dilek-Şart Kipi İfadesi

İncelediğimiz atasözlerinde sadece 2'si dilek şart ifadesi taşımaktadır. Bu da 1. teklik şahıs çekimindedir

- Anam babam kesem, elimi soksam yesem.

Kip ve şahıs : Dilek-şart kipi 1. teklik şahıs

4.2.9. Atasözlerinde Birleşik Zaman Çekimi İfadesi

İncelediğimiz atasözlerinde sadece 8'i birleşik zamanlı fiil çekimi ifadesi taşımaktadır. Bunlardan 5'i geniş zamanın hikayesi 3. teklik şahıs çekimindedir.

- Bakmakla usta olursa köpekler kasap olurdu.

Kip ve şahıs : Geniş zamanın hikayesi 3. teklik şahıs

- Giden gelse dedem gelirdi.

Kip ve şahıs : Geniş zamanın hikayesi 3. teklik şahıs

Bunlardan sadece 3'ü geniş zamanın hikayesi 1. teklik şahıs çekimindedir

- Dervişlik olaydı taç ile hırka, ben de alırdım otuza kırka.

Kip ve şahıs : Geniş zamanın hikayesi 1. teklik şahıs

- Babamın öleceğini bilseydim, kulağı dolu darıya satardım.

Kip ve şahıs : Geniş zamanın hikayesi 1. teklik şahıs

SONUÇ

İncelediğimiz 1500 atasözünde kelime grubu olarak en fazla sıfat tamlamasına rastladık. 575 sıfat tamlaması vardı. Bu sonucun diğer metinlerde yapılan incelemelerle karşılaştırılıp, değerlendirilmesi gerekir. Ancak bizce sıfat tamlamasının atasözlerinde en fazla rastlanan kelime grubu olmasının nedeni bu tamlamanın nesneyi, varlığı çok daha somut, net bir şekilde ortaya koymasındır.

Sıfat tamlaması bir nesneyi, bir varlığı vasfı ile birlikte ortaya koyar, anlatır. Vasıf ise varlığa tabidir. Bu nedenle kelime grupları içinde tek bir isim gibi varlığı, nesneyi en net anlatan sıfat tamlamasıdır.

“Sarı kalem” tamlamasında akla gelen tek bir varlık vardır, o da kalemdir. Elbette bu kalemin rengi sarıdır. Ancak kimse sarı rengini bu tamlamada ayrı bir şekilde aklına getirmez. “Ahmet’in kalemi” tamlaması bir isim tamlamasıdır. Bu tamlamada akla gelen ne kadar kalem olsa da kalemin sahibi olan “Ahmet” varlığı da tamlamada kendini gösterir. Yani tamlama iki nesne, iki varlıktan oluşur. Bu da sıfat tamlamasına göre anlamın iki varlık üzerine dağılmasına neden olur.

Sıfat tamlamasından sonra en fazla görülen tamlama isim tamlamasıdır. İncelediğimiz atasözlerinde toplam 542 isim tamlamasına rastladık. Rastladığımız isim tamlamalarından 335’i belirtili isim tamlaması, 207’si ise belirtisiz isim tamlamasıydı.

İsim tamlaması Türkçenin ifadedeki gücünün en önemli unsurlarındandır. Biz Türkçeyi kullanırken herhangi bir kelimeyle karşılanmayan durumu, varlığı, kavramı çok kolay ve kıvrak bir şekilde isim tamlamasıyla ifade ederiz.

“Sandalyenin ayağı” isim tamlaması Türkçede farklı bir kelimeyle karşılanmayan bir varlığı anlatır. Ayrıca biz bu tamlamayla varlıkları daha belirgin hale getiririz. “Hoca’nın eşeği” tamlamasında tamlamanın yardımıyla “eşek”in kime ait olduğu ifadeye katılıyor ve bu şekilde varlık belirginleştiriliyor.

Atasözlerinde en çok rastladığımız kelime gruplarının içinde fiilimsilerle oluşturulmuş kelime grupları var. Fiilimsilerle oluşturulan kelime gruplarından en fazla sıfat fiil grubuna rastladık. Sıfat fiiller tanımlarken “nesnelerin hareket vasıflarını karşılayan fiil şekilleridir.”¹ denilir.

Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere sıfat fiiller bir nesneye, bir varlığa tabidir. Hatta bir hareket vasfı olmalarına karşın niteledikleri isim düştüğünde o ismin yerini tutarlar. Yani somut bir varlığı ifade ederler. Biz fiilimsilerle oluşturulmuş kelime gruplarından sıfat fiilin en fazla kullanılmasını buna bağlıyoruz.

Nesneler kadar nesnelerin yaptığı hareketler, işler de somuttur. Bu hareketlerin yapılış şeklini, zamanını ifade eden zarf fiiller de, sıfat fiiller kadar olmasa da somuttur. Fiilimsilerle oluşturulmuş kelime grupları içinde sıfat fiil grubundan sonra en fazla zarf fiil grubuna rastladık. İncelediğimiz atasözlerinde 249 sıfat fiil grubu ve 175 zarf fiil grubu vardı.

Rastladığımız isim fiil grubunun sayısı sıfat fiil ve zarf fiil grubuna göre çok azdı. Sadece 46 isim fiil grubu vardı.

Fiiller somut olmakla beraber bu somutluk bir şahsa bağlanıp çekime girmeleriyle gerçekleşir. İsim fiiller ise fiillerin bir şahsa bağlanmadan isimleşmesidir. Bu da onları somut olmaktan çıkarır. Rastladığımız isim fiil grubunun çok az olmasının nedeninin bu olduğunu düşünüyoruz.

İncelediğimiz atasözlerinde toplam 171 birleşik fiile rastladık. Bunlardan 95’i anlamca kaynaşmış birleşik fiil, 76’sı ise isim unsurundan sonra gelen yardımcı fiille kurulmuş birleşik fiildi. Bu tip birleşik fiilde en çok karşılaştığımız “ol-, et-” yardımcı fiilleriydi. Bir fiil unsuru ile bir yardımcı fiilden kurulan birleşik fiile hiç rastlamadık.

1500 atasözünde en sık rastladığımız kelime gruplarından biri edat grubuydu. 198 edat grubuna rastladık. Bu konuda “edatlar tek başlarına manaları olmayıp, ancak cümledeki

¹ ERGİN Muharrem , *Türk Dil Bilgisi*, Bayrak Basın Yayın, 1992 İstanbul s.333

diğer kelime ve kelime grupları arasında çeşitli münasebetler kurmağa yarayan “alet sözler”dir, “vasıtalar”dır. Daha müşahhas bir ifade ile anlatmak gerekirse, denilebilir ki edatlar dilin mantıki kuruluşunu teşkil eden cümle yapısının “harcı”dır.¹ denir.

Bu ifadelerden de anlaşılacağı üzere “cümlelerin harcı” vasfına haiz olan bu kelimeler cümlede tek başlarına bulunamazlar. Mutlaka kendilerinden önceki kelime veya kelime grubu ile birlikte mana kazanıp bir kelime grubu oluştururlar. Bu da Türk dilinde ve incelediğimiz atasözlerinde edat grubunun neden bu kadar çok görüldüğünü açıklar.

Bunun yanında incelediğimiz atasözlerinde 95 deyim rastladık. Bu da atasözlerinde etkili anlatımı sağlamak için deyimlerin ne kadar sık kullanıldığını gösterir.

Atasözleri kısa ve özlü anlatımlardır. Bu nedenle anlatımı uzatıp bu şekilde genişleten bağlama grubuna az rastladık. İncelediğimiz atasözlerinde 36 bağlama grubu vardı.

Atasözlerinde en az rastladığımız kelime gruplarından biri de 25 adetle tekrar grubuydu.

Atasözlerinde en az rastlanan kelime gruplarından birkaçı da kısaltma gruplarıydı. Bilindiği gibi kısaltma grupları pratik anlatımların kalıplaşmasıyla ortaya çıkmıştır. Bu grupların kullanımı yaygın değildir. Ancak yine de incelediğimiz atasözlerinde 6 isnat grubuna, 6 uzaklaşma grubuna, 3 yaklaşma grubuna, 2 bulunma grubuna rastladık.

Atasözleri sadece söylendiği zamanı değil, bunun yanında ortaya koyduğu gerçek ile geçmiş ve geleceği de kapsar. Yani atasözü “geçmişte de, şu anda da, gelecekte de bu böyledir” der.

Bu özellik atasözlerinde geniş zaman ifadesi ile kendini gösterir. Atasözlerinde en fazla geniş zaman ifadesi vardır. İncelediğimiz atasözlerinde 1481 geniş zaman ifadesine rastladık. Bunların 1069’u fiil çekimi, 422’si ek fiil çekimi şeklindeydi. Geniş zaman kipinden sonra en fazla rastladığımız 310 sayısıyla emir kipi idi. Atasözlerindeki düsturlar bu kip ifadesiyle yeni nesillere emir şeklinde aktarılıyor. Emir kipinde gizli bir gelecek zaman ifadesi mevcuttur. Atasözlerinin geçmişteki tecrübeye dayandığı düşünülürse, bu kipteki gizli gelecek zaman ifadesinin geniş zamana dönüştüğü görülür.

¹ HACIEMİNOĞLU, Necmettin, *Türk Dilinde Edatlar*, MEB Yayınları, İstanbul 1992

Ayrıca tüm halk tarafından kabul görmüş gerçeklerin atasözleriyle gelen emrini duyan herkes gönülden bu emri kabul ediyor ve hiç yadırgamıyor.

Sık rastlanan bir başka kip de geçmiş zamandır. 143 geçmiş zaman ifadesine rastladık. Bu kiple çekimlenmiş atasözlerinde “bu geçmişte böyleymiş, bundan sonra da böyle olacaktır” ifadesi söz konusudur. Rastladığımız geçmiş zamanların 118’i duyulan geçmiş zaman, 25’i görülen geçmiş zaman çekimindeydi.

Atasözleri geçmişteki uzun süreli tecrübeye dayanan gerçekleri, düşünceleri ortaya koyar. Uzun süreli geçmiş zaman ifadesini en uygun duyulan geçmiş zaman çekimiyle verebiliriz. Görülen geçmiş zaman çekimine göre, duyulan geçmiş zaman çekiminin daha çok görülmesinin sebebi bizce budur. İncelediğimiz atasözlerinde 20 gereklilik kipine, 22 istek kipine, dilek manasında kullanılan 2 dilek-şart kipine 1’er şimdiki zaman ve gelecek zaman kipine rastladık. Bu sayılar bu kiplerin atasözlerinde kullanımının ne kadar istisnai olduğunu ortaya koymaktadır.

Bunun yanında atasözlerinde 8 birleşik zamanlı çekime rastladık. Bunların hepsi geniş zamanın hikayesi şeklindedir.

Atasözleri halkın belli bir kesimine değil, tümüne söylenmiş sözlerdir. Atasözlerindeki bu “herkes”i kapsayacak mana “siz” veya “biz” ifadesi ile değil, büyük çoğunlukta “o” ifadesi ile sağlanır. İncelediğimiz atasözlerinde 1635 adet 3. teklik şahıs ifadesine rastladık. Bu diğer şahıs ifadeleriyle karşılaştırılamayacak kadar büyük bir sayı.

Bunun yanında 286 adet 2. teklik şahıs ifadesi vardı ki, bunların büyük çoğunluğu (260) emir kipi çekimindedir. Atasözlerinde “sen” kişisine yapılan emir şeklindeki tavsiyeler bu atasözünü söyleyen, duyan, okuyan herkesedir. Bu yolla mana herkesi kapsamış olur.

İncelediğimiz atasözlerinde ayrıca 44 adet 3. çokluk şahsa, 30 adet 1. teklik şahsa, 2 adet 1. çokluk şahsa rastladık. Bunlar atasözlerinde kullanımı oldukça az olan, yaygın olmayan şahıs ekleridir.

KAYNAKLAR

- AKSOY, Ömer Asım (1993), *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu, Ankara Üniversitesi Basımevi, 542+[2] s. ANKARA
- BANGUOĞLU, Tahsin (1974), *Türkçenin Grameri*, TDK yayınları, İstanbul
- BİLGEGİL, M. Kaya (1984), *Türkçe Dil Bilgisi*, Ankara
- DENY, Jean (1941), *Türk Dili Grameri (AU Elöve Tercümesi)*, Maarif Vekaleti yayınları İstanbul
- ERGİN, Muharrem (1998), *Türk Dil Bilgisi*, Bayrak Basım Yayım, İstanbul
- GENCAN, Tahir Nejat (1975), *Dil Bilgisi*, Türk Dil Kurumu yayınları, 4. Baskı, Ankara, 543 s.
- HACIEMİNOĞLU, Necmettin (1992), *Türk Dilinde Edatlar*, Milli Eğitim Bakanlığı yayınları, İstanbul, 335 s.
- HATİBOĞLU, Vecihe (1983), *Kelime Grupları ve Kuralları*, TDAY-Belleten, Ankara
- HATİBOĞLU, Vecihe (1972), *Türkçenin Söz Dizimi*, Ankara
- KARAHAN, Leyla (1991), *Türkçede Söz Dizimi*, Akçağ yayınları, Ankara, 188 s.
- KORKMAZ, Zeynep (1992), *Grammer Terimler Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu yayınları:575, Ankara, 212 s.
- KORKMAZ, Zeynep (2003), *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*, Türk Dil Kurumu yayınları:827, Ankara, 1224 s.

MEHMEDOĞLU, Alaeddin (2001), *Türk Dilinde Bağımlı Birleşik Cümle-Söz Dizimi*, Aşiyay yayınları, Adapazarı, 359 s.

ÖZDEMİR, Emin (1968), *Türkçede Fiillerin Çekimlenişe Toplu Bir Bakış*, TDAY Belleten 1967, TDK yayınları Ankara, s. 177-204

TURAN, Zikri (25-29 Eylül 2000), *Türkçenin Yapım ve Çekim Düzeninde Yer Alan Eklerin Sınıflandırılması Nasıl Olmalıdır? 4.Uluslar Arası Türk Dili Kurultayı*, Çeşme-İzmir (yayımlanmamıştır)

Türk Atasözleri ve Deyimleri I-II (1997), Milli Kütüphane Başkanlığı, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul

Türk Dünyası El Kitabı (1992) 3.Cilt, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları: 121, Ankara

Türk Gramerinin Sorunları Toplantısı (22-23 Ekim 1993), Türk Dil Kurumu Yayınları: 600, Ankara 1995

TÜRK ATASÖZLERİ BİBLİYOGRAFYASI

ABDÜLAHAD Nuri (1923), *Atalarsözü*, Kastamonu Basımevi, Kastamonu, 65 S.

ABDÜLAHAD Nuri (1334),*Atalarsözü*, Kadim Türkçe, gayet müfit, muhtasar (savmesel)leri, emsal-i Osmaniyemizde bulunabilen mukabillerini, münasebet-i darb ü iradlarını ve bazı müteleat-ı münasebeyi havidir, Yeni Osmanlı Matbaası, İstanbul,68 S.

AĞAKAY, Mehmet Ali (1949), *Türkçede Mecazlar Sözlüğü*, Doğu Basımevi, Ankara, VII+280 S.

MİDHAT, Ahmed (1288), *Durub-ı Emsali Osmaniyeye Hikemiyatının Ahvalini Tasvir*, Kırkanbar Basımevi, İstanbul, 225. S.

MİDHAT, Ahmed (1871), *Türki Durub-ı Emsal*, Mat-Matbaa-i Amire, İstanbul, 168 S.

RASİM, Ahmed (1303), *Cümel-i Hikemmiyye-i Osmaniye*,Şirket-i Mürettibiyye Matbaası, İstanbul, 64 S.

RIZA, Ahmed (1933), *Atalarsözü*, Çankırı Basımevi, Çankırı, 102 S.

VEFİK, Ahmed Paşa (1871), *Müntahabat-ı Durub-ı Emsal-i Türkiye*, Matbaa-i Amire, İstanbul, 303 S.

AKAY, İ. Hakkı (1942), *Balıkesir Halkiyatı*, 2 C. Türk Dili Basımevi, Balıkesir, 245 S.

AKBAŞ, Fuat - Sait Uğur (1944), *İçel Rehberi*, Yeni Mersin Basımevi, Mersin, 152 S.

AKSOY, Ömer Asım (1940), *Gaziantep Ağzı Üzerine Etüdler, Deyim, Takım Söz, Meşhur Söz, Atalarsözü*, Recep Ulusoğlu Basımevi, Ankara, 65-96. S.

- AKSOY, Ömer Asım (1945), *Gaziantep Ağzı, II. Deyimler, Meşhur Sözler, Atasözleri, Dualar, Beddualar*, İbrahim Horoz Basımevi, İstanbul, 420 S.
- AKSOY, Ömer Asım (1941), *Gaziantep Ağzında Atasözleri*, Recep Ulusoglu Basımevi, Ankara, 81 S.
- ARSUNAR, Ferruh (1962), *Gaziantep Folkloru, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul*,318 S.
- AŞKUN, Vehbi Cem (1940), *Sivas Folkloru*, Kamil Basımevi, Sivas, 367 S.
- AYTÖRE, İ (1938), *Atasözleri ve Söz Çalımları*, Bolu Basımevi, Bolu, 31 S.
- BAHADIRLI, Yusuf Ziya (1961), *Deyimlerimiz ve Kaynakları*. 3.bs. Hür Yayınları, İstanbul, 78 S.
- BAYAZIT, Şahbaz (1969), *Türk Atasözleri*, Yargıcıoğlu Matbaası, Ankara, 92 S.
- BAYRI, Mehmet Halit (1934), *İstanbul Argosu ve Halk Tabirleri*, Burhanettin Basımevi, İstanbul, 210 S.
- BAYRI, Mehmet Halit (1947), *İstanbul Folkloru*, Türk Yayınevi, İstanbul, [4]+236 S.
- BELENLİ, Mahmut (1958), *Bazı Tabirlerimizin Tarihi ve Hikayesi*, İstanbul, 64 S.
- BEŞİKOĞLU, Şemsettin (1952), *Bin bir Zirai Atasözü*, Ankara, 73 S.
- BEYSANOĞLU, Şevket (1943), *Diyarbakir Folkloru*, Diyarbakir Basımevi, Diyarbakir, V+255 S.
- BİRTEK, Ferit (1944), *En Eski Türk Savları, Divanu Lügat-it Türk'ten Derlemeler, I.*, Alaattin Kırıl Basımevi, Ankara, 122 S.

BOLULU Ahmed Canib Bin Hüseyin, *Cümel-i Hikemiyye-i Türkiye*, Adet: 1, Kastamonu [TS] Vilayet Matbaası, 22. S.

Bölge Ağızlarında Atasözleri ve Deyimler, (1969) Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 406 S.

ÇEKLİ, Hasan-Mehmet Dobada (1945), *Ataların Dilinden*, Samsun, Samsun Basımevi, 170 S.

DEMETRİYADİS, Jan (1305), *Durub-ı Emsal-i Osmaniyye ve Franseviyye Proverbes, Turc-Français*, Matbaa-i Ebüzziya, İstanbul (1889), 50 S.

DEMİR, Alp (1933), *Türk Darbimeselleri, Yahut Atalarsözü*, Tefeyyüz Kütüphanesi, İstanbul, 200 S.

DİLÇİN, Dehri (1945), *Edebiyatımızda Atasözleri*, I. Klişecilik ve Matbaacılık T.A.Ş. İstanbul, 221 S.

HIFZI, Edirneli Mehmet (1845), *Manzume-i Durub-ı Emsal, Tabhane-i Amire*, İstanbul, 26 S.

EGE, Hüsamettin (1965), *Çizmeden Yukarı Çıkma*, (Yetmişbeş Deyimin Edenleri), Kardeş Matbaası, Ankara, 96+[3] S.

EMİR, Sabahat (1969), *Atasözleri ve Vecizelerin Açıklamaları*, Yenilik Basımevi, İstanbul, 94 S.

ERDOĞAN, Fehmi (1963), *Türk Atasözü Mani ve Bilmeceleri*, Nurgök Matbaası, İstanbul, 48. S.

ERGİN, Dr. Muharrem (1958), *Dede Korkut Kitabı*, I. Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, XVII+251 S.

- GERÇEK, Selim Nüzhet (1961), *Atalarsözü*, 2.bs. Önsöz ve Bibliyografya, , Ahmed Said Matbaası, İstanbul, 174 S.+[1] y.
- LÜTFÜ Hasan-Lütfü Muzaffer(1928), *Türk Atasözleri*, Hilmi Kitabevi, İstanbul, 68 S.
- HAŞİM, Veli (1926), *Atalarsözü*, Mahmutbey Basımevi, İstanbul, 55 S.
- İLERİ, Esat (1947), *Sözlerin Özü Atalarsözü*,Sühulet Basımevi, İzmir, 55 S.
- İLERİ, Esat (1925), *Türk Dilinde Darbimeseller*, Ahenk Basımevi, İzmir, 36 S.
- İZBUDAK, Veled (1936), *Atalarsözü*, Devlet Basımevi, İstanbul, 82 S.+42
- KURNAZ, Selim (1962), *Seçme Türk Atasözleri*, Ekin Basımevi, İstanbul, 74 S.
- M. Agah (1928), *Ataların Dilinden*, İktisat Basımevi, İstanbul, 40 S.
- M. Agah (1934), *Hayat Düşünceleri ve Atalarsözü*, Aydın Basımevi, Aydın, 76 S.
- ÖTÜKEN, Adnan Cahit (1933 - 1934), *Türkiye'de Kullanılan Atasözleri*, (Basılmamış Mezuniyet Tezi), İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi,.
- ÖZÖN, Mustafa Nihat (1956), *Türk Atasözleri*, İnkılap Kitabevi, İstanbul, VII + 340 S.
- ÖZÖN, Mustafa Nihat (1943), *Türkçe Tabirler Sözlüğü*, Remzi Kitabevi, İstanbul, XIV+400 S.
- PAKALIN, Mehmet Zeki (1951), *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, 3 C. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul
- PEREMECİ, Osman Nuri (1943), *Atalarsözü*, Resimli Ay Basımevi, İstanbul, 108 S.

SADETTİN Nüzhet - FERİT Mehmet (1926), Konya Vilayeti Halkiyat ve Harsiyatı, Vilayet Matbaası, Konya, 359 S.

ŞAHİN, Sabur (1936), *Atalarsözü*, Balıkesir Basımevi, Balıkesir, 128 S.

ŞİNASI(1863), *Durub-ı Emsal-i Osmaniye*,I. bs. Tasviri Efkar Matbaası,İstanbul,229 S.

ŞİNASI, *Durub-ı Emsal-i Osmaniyye*. 2. bs. Ebüzziya Matbaası, 329 S.,

ŞİNASI – Ebüzziya, *Durub-ı Emsal-i Osmaniye*, 3. bs. Matbaa-i Ebüzziya, İstanbul 1887, 510 S.

TAHSİN, Ömer (1921), *Darbimesellerimiz Hakkında Tahlili Tetkikal*, Evkaf Basımevi, İstanbul, 16 S.

TEKEZADE, M. Sait (1895), *Durub-ı Emsal-i Türkiyye Yahut Atalarsözü*, Kasbar Basımevi, İstanbul, 384 S.

TÜLBENTÇİ, Feridun Fazıl (1963), *Türk Atasözleri ve Deyimleri*, Nurgök Matbaası, İstanbul, 48 S.

Türki Durub-ı Emsal (Atalarsözü), Matbaa-i Amire, İstanbul 1288 (1872), 168 S,

UZLUK, Prof. Dr. Feridun Nafiz (1960), *Büyük Annemden İştittiğim Atasözleri, VII. Türk Dil Kurultayında Okunan Bilimsel Bildiriler*, 1957 Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, , VI+6+256 S.

ÜN, İzzet Hamit (1923), *Mukayeseli Türkçe ve Fransızca Durub-ı Emsal*, İkdam Basımevi, İstanbul, 54 S.

VACİDİ, *Durub-ı Emsal* (1858), *Aşir Efendi Basımevi*, İstanbul, 31 S.

YUND, Kerim (1944), *Ağaç ve Orman Üzerine Atasözleri ve Açıklamaları*, Recep Ulusoğlu Basımevi, Ankara,

YÜKSELMİŐ, Fatih (1960), *Türk Atasözleri*, İstanbul, Çelickilt Basımevi, 32 S.

ÖZGEÇMİŞ

Osman ÇAKMAK, 1973 yılında Bilecik'in Osmaneli kazasının Düzmeşe Köyü'nde dünyaya geldi. İlk ve orta öğrenimini Düzce'de tamamladı. 1998 yılında Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu. 1998 yılından beri Düzce'de öğretmen olarak görev yapmaktadır.